

Broj: X-K-05/03

Sarajevo, 04.02.2008. godine

Суд БиХ / Суд БiX Кривично одјељење I Апелационо одјељење / Копичко одјељење и Апелационо одјељење Одјел II / Одјел II / Одјел I и Одјел II Одјељење за судску управу / Одјељење за судску управу	
963	
x - K 105/03	
59.11.	
(Ст./Стр.)	
28-02-2008	
Malković 1359	

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudije Salema Mise kao predsjednika vijeća, te sudija Mitje Kozamernika i Mehmeda Šatora kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika Lejle Konjić u svojstvu zapisničara u krivičnom predmetu protiv optuženih Aziza Dizdarevića, Mevludina Tursunovića, Begajeta Hasića i Dragutina Jovičića, zbog krivičnog djela krijumčarenje osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), krivičnog djela iznude iz člana 295. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ F BiH), povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine – Posebni odjel za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju, broj KT-29/05 od 09.11.2006. godine, izmjenjene dana 31.10.2007. godine, nakon održanog glavnog pretresa u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Drew Engela, optuženog Aziza Dizdarevića i branilaca Fahrije Karkine i Huseina Mušića, optuženog Mevludina Tursunovića i branioca Emira Suljagića, optuženog Begajeta Hasića i branioca Hamde Kulenovića, optuženog Dragutina Jovičića i branioca Milorada Raševića, donio je i javno objavio dana 04.02.2008. godine sljedeću:

P R E S U D U

- **Optuženi:** Aziz Dizdarević zvan "Zizo", "Zika" ili "Zizi", sin Abdulaziza i majke Emine rođene Hušidić, rođen 08.03.1975. godine u Bihaću, s prebivalištem u naselju Orčeva luka, opština Velika Kladuša, samostalni poljoprivredni proizvođač, oženjen, otac jednog djeteta, Bošnjak, državljanin Bosne i Hercegovine, JMBG 0803975113901
- **Optuženi:** Mevludin Tursunović zvan "Miko", "Mika" ili "Miho", sin Nurudina i majke Haridže rođene Šehić, rođen 15.06.1969. godine u Dubokom Potoku, opština Srebrenik, s prebivalištem u Srebreniku, ulica Ibrahima Cvike bb, oženjen, državljanin Bosne i Hercegovine, JMBG 1506969183336
- **Optuženi:** Begajet Hasić zvan "Mali" ili "Mili", sin Alifeta i majke Azeme rođene Borić, rođen 30.09.1967. godine u naselju Behrami, opština Srebrenik, s prebivalištem u Behramima bb, Duboki Potok, Srebrenik, po zanimanju radnik, oženjen, otac dvoje djece, Bošnjak, državljanin Bosne i Hercegovine, JMBG 3009967183308
- **Optuženi:** Dragutin Jovičić, sin Živka i majke Goje rođene Konjikovac, rođen 28.07.1939. godine u Porebricama, opština Pelagićevo, s prebivalištem u Porebricama broj 62, opština Pelagićevo, Republika Srpska, Srbin po nacionalnosti, državljanin Bosne i Hercegovine, poljoprivrednik, oženjen, otac četvero djece, JMBG 2807939181944

Optuženi Aziz Dizdarević i Mevludin Tursunović, sa ličnim podacima kao u spisu

K R I V I S U

Što su:

Na osnovu ranijeg dogovora sa njima poznatim osobama, u cilju sticanja finansijske dobiti ilegalnim prebacivanjem grupe kineskih državljana, koji su željeli otići u zapadnoevropske zemlje preko državne granice BiH sa R Hrvatskom, te iako su znali da oni nisu imali vize za ulazak u R Hrvatsku kako je to propisano članom 11. stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu (Službeni glasnik BiH, broj 29/03), početkom aprila 2005. godine, dogovorili su prihvatanje grupe od 22 kineska državljana na njima poznatoj lokaciji nakon što je ta grupa kineskih državljana stigla u BiH na legalan način preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo na dan 3. aprila 2005. godine i 4. aprila 2005. godine zajedno sa grupom učesnika Međunarodnog privrednog sajma koji se održavao u Mostaru u periodu od 5. do 9. aprila 2005. godine, te njihov prijevoz u mjesto Špionica u općini Gradačac.

Nakon dolaska 22 gore navedena kineska državljana u Špionicu, optuženi Mevludin Tursunović je dogovorio dalji transport 12 kineskih državljana iz ove grupe od 22 kineska državljana.

Dana 7. aprila 2005. godine optuženi Mevludin Tursunović je stupio u kontakt sa Svemirom Kraljevićem kako bi dogovorio dalje prebacivanje kineskih državljana. Svemir Kraljević je dalje kontaktirao osobu pod imenom Ahmet Ahmetović iz Mionice u općini Gradačac, te dogovorio njihovo preuzimanje dana 8. aprila 2005. godine u Špionici. Tog dana, preko puta benzinske pumpe "Rimko - Sana" optuženi Mevludin Tursunović se sastao sa Svemirom Kraljevićem i vozačima po imenu Mario i Željko koje je angažovao Ahmet Ahmetović da pokupe kineske državljanke. Nakon toga, optuženi Mevludin Tursunović ih je, vozeći se u svom vozilu sa Svemirom Kraljevićem koji je bio pored njega (a pratili su ga Mario i Željko u njihovim vozilima marke VW Pasat III i Ford Scorpion) odveo do mjesta gdje su kineski državljanke bili smješteni. Optuženi Mevludin Tursunović je zaustavio vozilo ispred kuće Osmana Bajraktarevića u Špionici, i Mariu i Željku je dat znak da je to mjesto gdje su kineski državljanke trebali biti preuzeti a nakon toga su vozači (Mario i Željko) koristeći svoja vozila preuzeli 12 kineskih državljana i predali ih Ahmetu Ahmetoviću.

Otprilike u isto vrijeme, vezano za grupu od preostalih 10 kineskih državljana, optuženi Aziz Dizdarević je stupio u kontakt sa osobom po imenu Zvonko i ponudio da mu ih proda. Boravište grupe od 10 kineskih državljana je nepoznato. Međutim, oni se nisu vratili u NR Kinu, nisu legalno otputovali u treću zemlju, niti su legalno ostali u BiH po isteku BiH viza u aprilu 2005. godine.

Nakon što je Ahmet Ahmetović preuzeo 12 kineskih državljana i odlučio da ih zadrži za sebe, on ih je sakrio u svojoj kući i drugim nepoznatim lokacijama. On je angažovao Zvonku (zvanog Zvone) da mu pomogne da ih proda radi sticanja nezakonite dobiti. Nakon toga i nakon što su otkrili šta je uradio Ahmetović, optuženi Aziz Dizdarević i Mevludin Tursunović su tražili 12 nestalih kineskih državljana, unajmljujući vozače i druge osobe da ih traže i ispitujući Svemira Kraljevića gdje se oni nalaze. Dana 13. aprila 2005. godine

optuženi Aziz Dizdarević je nazvao telefonom gore navedenog Zvonu iz R Srbije da prenese poruku Ahmetu Ahmetoviću da oslobodi 12 kineskih državljana iz zatočeništva ili će biti loših posljedica. Međutim, naponi optuženih Aziza Dizdarevića i Mevludina Tursunovića da ih pronađu bili su uzaludni.

U vremenskom periodu od aprila do maja 2005. godine, Ahmet Ahmetović je stupio u kontakt sa Ratkom Mršićem tražeći od njega da pronađe osobu koja bi organizovala dalji transport 12 kineskih državljana iz Zagreba (R Hrvatska) do Italije dok bi Ahmet Ahmetović organizovao prebacivanje kroz BiH u Zagreb (R Hrvatska). Ratko Mršić je pronašao osobu po imenu Fufla iz Slovenije da uradi ovaj posao.

Uz pomoć njemu poznatih osoba, Ahmet Ahmetović je organizovao ilegalni transport dvije grupe od po četiri kineska državljana iz BiH do Zagreba (R Hrvatska) gdje su ih preuzele osobe koje je angažovao Fufla iz Slovenije. Ne zna se gdje su preostala četiri kineska državljana iz grupe od 12. Međutim, nisu se vratili u NR Kinu, nisu legalno otputovali u treću zemlju niti legalno ostali u BiH po isteku BiH viza u aprilu 2005. godine.

Čime su počinili krivično djelo krijumčarenja osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH)

Pa ih Sud za počinjeno krivično djelo krijumčarenja osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 29. KZ BiH, primjenom odredbi iz člana 39., 42. i 48. KZ BiH

O S U D U J E

Na kaznu zatvora u trajanju od po 3 (tri) godine.

I na osnovu člana 46. u vezi sa članom 41. stav 4. KZ BiH

Sud im izriče kao sporednu kaznu

N O V Č A N U K A Z N U

U iznosu od po 10.000 KM (desethiljada konvertibilnih maraka)

Koju novčanu kaznu su optuženi Aziz Dizdarević i Mevludin Tursunović dužni platiti u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude. Ukoliko ne plate ovu novčanu kaznu, ista će se u skladu sa članom 47. stav 3. KZ BiH zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svakih započetih 50 (pedeset) KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora

Optuženi Begajet Hasić, sa ličnim podacima kao u spisu

K R I V J E

Što je:

U aprilu 2005. godine, slijedeći upute Ahmeta Ahmetovića da drži u zatočeništvu grupu od 12 kineskih državljana koju je Ahmetović sakrio na njemu poznatoj lokaciji, sa namjerom da ih natjera da zovu svoje porodice u Kini da isplate novac za njihovo oslobodenje, optuženi Begajet Hasić je to uradio na način da je, zajedno sa Damirom Marjanovićem (zvanim Jelen) i osobom po nadimku "Toni" ili "Tomi" iz R Hrvatske, koje je također angažovao Ahmet Ahmetović za istu svrhu, te cijelo vrijeme slijedeći upute Ahmeta Ahmetovića i osobe po imenu Zvonko iz R Srbije, komunicirajući sa njima svakodnevno mobilnim telefonom broja 061/615-045, kao i telefonom broja 061/966-204, držao u zatočeništvu kineske državljane protiv njihove volje i zastrašivao ih dok su drugi stražari tukli kineske državljane i zastrašivali ih koristeći oružje, tjerajući ih da zovu svoje porodice u NR Kini sa mobilnog telefona broj 061/966-204. Porodice zatočenih kineskih državljana su nakon toga uplatile neutvrđen iznos na račune otvorene u Kini. Račune je na osnovu ranijeg dogovora sa Zvonkom u tu svrhu otvorila osoba poznata po imenu Buca iz Kine.

U Beogradu je Buca predao gotovinu Zvonku i 19. aprila 2005. godine Zvonko je poslao iznos od 4.000 eura (četirihiljade eura) Ahmetu Ahmetoviću autobusom preduzeća "Lasta" registarskih oznaka broj BG 626-796, koji je redovno saobraćao između Beograda i Banja Luke, te je on negdje u blizini Brčkog preuzeo novac od vozača autobusa.

Čime je počinio krivično djelo iznude iz člana 295. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ F BiH)

Pa ga Sud za počinjeno krivično djelo iznude iz člana 295. stav 2. KZ F BiH, primjenom odredbi iz člana 41., 43., 49. KZ F BiH

O S U D U J E

Na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci.

Optuženi Dragutin Jovičić, sa ličnim podacima kao u spisu

K R I V J E

Što je:

U aprilu 2005. godine, na osnovu ranijeg dogovora sa Ahmetom Ahmetovićem, u cilju sticanja finansijske dobiti od 10 KM po osobi dnevno, preuzeo je gore navedenu grupu od 12 kineskih državljana od Ahmeta Ahmetovića, smjestio je u svoju kuću u Porebričama broj 62, općina Pelagićevo, te im obezbijedio i hranu za jedan dan. On je to uradio iako je znao da je Ahmet Ahmetović, poznati krijumčar stranih državljana, namjeravao da ilegalno prebaci tu grupu od 12 kineskih državljana iz BiH. Sljedeći dan, Ahmet Ahmetović je odvezao grupu od 12 kineskih državljana iz kuće Dragutina Jovičića.

Čime je počinio krivično djelo krijumčarenja osoba u pomaganju iz člana 189. stav 1. KZ BiH u vezi sa članom 31. KZ BiH

Pa mu Sud za počinjeno krivično djelo krijumčarenja osoba u pomaganju iz člana 189. stav 1. KZ BiH u vezi sa članom 31. KZ BiH, primjenom odredbi članova 58. i 59. KZ BiH izriče

U S L O V N U O S U D U

Kojom se utvrđuje kazna u trajanju od 1 (jedne) godine te se istovremeno određuje da se kazna neće izvršiti ukoliko optuženi u roku od 3 (tri) godine od dana pravosnažnosti presude ne počini novo krivično djelo

II

Na osnovu člana 56. KZ BiH optuženom Azizu Dizdareviću u izrečenu kaznu zatvora ima se uračunati vrijeme provedeno u pritvoru počev od dana 31.08.2006. godine (u 08.30 sati) do 21.02.2007. godine.

III

Na osnovu člana 110. KZ BiH u vezi sa članom 394. ZKP BiH optuženi Aziz Dizdarević i optuženi Mevludin Tursunović obavezuju se na ime imoviske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela isplatiti iznos od po 10.000 KM (desethiljada konvertibilnih maraka), koji su optuženi dužni platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana pravosnažnosti presude.

IV

Na osnovu člana 74. stav 1. KZ BiH od optuženog Aziza Dizdarevića oduzimaju se mobilni telefon NOKIA 3410 sa karticom broj 8938761000329655635 i mobilni telefon SIEMENS C-62 serijski broj 38342000-443994-2 sa karticom serijskog broja 893876100032971882, oduzeti po potvrdi za privremeno oduzimanje predmeta broj 14-11/1-4-3/05 od 01.09.2005. godine.

Na osnovu člana 74. stav 2. KZ BiH oduzimaju se sljedeći predmeti, oduzeti po potvrdi za privremeno oduzimanje predmeta broj 14-02/1-4-III-2/05 od 01.09.2005. godine, zatim po potvrdi za privremeno oduzimanje predmeta broj 14-02/1-4-6/05 od 29.09.2005. godine i po potvrdi za privremeno oduzimanje predmeta broj 14-02/1-4-37/05 od 28.12.2005. godine, i to:

- mobilni telefon NOKIA 3310 – COD 0505452/350139/20-37646/4
- mobilni telefon PHILIPS – 350057509816373
- SIM kartica ULTRA GSM, serijskog broja 8938761000329663746
- mobilni telefon NOKIA serijski broj 351537/001482947/5 sa telefonskom karticom serijskog broja 89387050208201101006

- mobilni telefon NOKIA 6230. smeđe boje. serijski broj 353767/00/853159/9 sa SIM karticom serijskog broja 89387050107131055060 sa memorijskom karticom serijskog broja 05308261.1
- SIM kartica za mobilni telefon pronađena u novčaniku Ratka Mršića
- 4 kartice za mobilni telefon pronađene u pepeljari p.m.v Mercedes registarskih oznaka 4R4-46X
- SIM kartica BH Telecom GSM, ULTRA, broja 893876100032966204 5 (korisnički broj 061/966-204)

Kao predmeti koji su upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela.

V

Na osnovu člana 111. stav 1. KZ BiH od Lejle Ahmetović oduzima se imovinska korist u iznosu od 8.290 eura (osamhiljadadvijestotinedevedeset eura) i 260 KM (dvijestotinešezdeset konvertibilnih maraka) kao korist pribavljena izvršenjem krivičnih radnji počinjenih od strane optuženog Begajeta Hasića.

VI

Na osnovu člana 188. stav 1. ZKP BiH optuženi Aziz Dizdarević, Mevludin Tursunović, Begajet Hasić i Dragutin Jovičić se obavezuju naknaditi troškove krivičnog postupka a o visini troškova Sud će odlučiti posebnim rješenjem, po pribavljanju potrebnih podataka.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilaštvo BiH – Posebni odjel za organizirani kriminal, privredni – gospodarski kriminal i korupciju, optužnicom broj KT-29/05 od 09.11.2006. godine, izmijenjenom dana 31.10.2007. godine, te ponovo 01.11.2007. godine optužilo je Aziza Dizdarevića zbog krivičnog djela krijumčarenja osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 29. KZ BiH, Mevludina Tursunovića zbog krivičnog djela krijumčarenje osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 29. KZ BiH, Dragutina Jovičića zbog krivičnog djela krijumčarenje osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ BiH i Begajeta Hasića zbog krivičnog djela iznude iz člana 295. stav 2. KZ F BiH.

Izvedeni dokazi

Tokom dokaznog postupka u ovom krivičnom predmetu izvedeni su dokazi Tužilaštva BiH, kao i dokazi odbrane optuženih. Na strani optužbe, neposredno su saslušani svjedoci: Milan Stanković, Admir Rizvanović, Svemir Kraljević, Muhamed Omerčić, Drago Vasilj, Boriša Arnaut, Dalfina Bošnjak, Osman Bajraktarević, Elvis Zahirović, Bejazet Ibrahimović, Midhat Tihić, Ratko Mršić, Jovo Đurica, Mihred Huremović, Milovan Zeljković, Darko Pavlić, Mile Jurošević, Slađan Trifković, Edhem Gluhić, Dževad Mujkanović, Amela Aljić, Hazim Deliomerović, Jasmina Hadžiosmanović, Edin Pandžić, Mirela Jašarević, Nermin Kukuruzović, Bakir Čelosmanović, Dragan Timotijević. Pored toga, neposredno su saslušani vještaci Samir Babić i Slobodan Jovičić, čije nalaze i mišljenja je Tužilaštvo uvelo kao dokaze optužbe.

Sudu je sadržajno iznesena sljedeća objektivna dokumentacija: Dopis Policijske uprave (PU) Gradačac broj 08-02/8-1-04.3-126/06 (1B), Izvod iz kaznene i operativne evidencije broj 17-02/4-PT-04-1-37/05 od 23.03.2006. godine (1C), Dopis Državne granične službe (DGS) broj 18-15-1-04-7-961/06 od 26.06.2006. godine (u prilogu podaci o izvršenim provjerama sa graničnog prelaza Aerodrom Sarajevo oko prelaska državne granice lica, kineskih državljana) (3A), Dopis Tužilaštva BiH broj KT-29/05 od 29.05.2006. godine upućen DGS-u (u prilogu spisak osoba kineske nacionalnosti)(3B), Pozivno pismo "Mostarskog sajma" za 2 kineska državljanina upućeno Ambasadi BiH od 08.03.2005. godine (4A), Pozivno pismo "Mostarskog sajma" za 7 kineskih državljana upućeno Ambasadi BiH od 08.03.2005. godine (4B), Pozivno pismo "Mostarskog sajma" za 46 kineskih državljana od 24.02.2005. godine (4C), Pozivno pismo "Mostarskog sajma" za 21 kineskog državljanina od 24.02.2005. godine (4D), Pozivno pismo "Mostarskog sajma" za 7 kineskih državljana od 24.02.2005. godine (4E), Pozivno pismo "Mostarskog sajma" za 7 kineskih državljana od 24.02.2005. godine (4F), Informacija "KRIMOLOVCA" broj 1478 od 13.04.2005. godine u 19:02h (5A), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-02/1-4-III-2/05 od 01.09.2005. godine (8C), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-02/1-4-IV-2/05 od 01.09.2005. godine (8D), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-02/1-4-IV-3/05 od 01.09.2005. godine (8E), Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari broj 14-02/1-4-IV-1 od 01.09.2005. godine (9D), Fotodokumentacija broj 08-02/3-5-04.6-3120/05 od 05.09.2005. godine (9G), Fotodokumentacija broj 14-13/1-7-668/05 od 12.09.2005. godine (pretres kuće Ahmeta Ahmetovića) (9F), Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari broj 14-01/1-4-6/05 od 29.09.2005. godine (11A), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-02/1-4-6/05 od 29.09.2005. godine (11B), Fotodokumentacija broj 42-02/5-233-48/05 od 14.10.2005. godine (sačinjena prilikom pretresanja objekta Ratka Mršića) (11C), Dopis Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA) broj 14-02/1-4-37/05 od 30.09.2005. godine (u prilogu izvještaj o izvršenju pretresa po naredbi Suda BiH) (12), Analiza SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 17.11.2005. godine (13), Dopis SIPA-c broj 14-02/1-4-37/05 od 22.02.2005. godine (u prilogu materijal koji je sačinjen provođenjem posebnih istražnih radnji) (15), Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 23.02.2005. godine (u prilogu materijal koji je sačinjen provođenjem posebnih istražnih radnji) (16), Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 28.02.2005. godine (u prilogu materijal koji je sačinjen provođenjem posebnih istražnih radnji) (17), Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 07.03.2005. godine (u prilogu materijal koji je sačinjen provođenjem posebnih istražnih radnji) (18), Izvještaj SIPA-e o preduzetim radnjama iz člana 116. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) broj 14-02/1-4-37/05 od 08.03.2005. godine (19), Dopis SIPA-c broj 14-02/1-4-37/05 od 22.03.2005. godine (u prilogu materijal koji je sačinjen provođenjem posebnih istražnih radnji) (21), Izvještaj SIPA-e o preduzetim radnjama iz člana 116. ZKP BiH broj 14-02/1-4-37/05 od 05.04.2005. godine (25), Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 13.04.2005. godine (28), Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 19.04.2005. godine (30), Obavještenje Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Republike Srbije broj 1350/05 od 19.04.2005. godine (31T), Izvještaj policije Brčko Distrikta broj 02-230-554/05 od 19.04.2005. godine (32), Dopis MUP-a Unsko-Sanskog kantona broj 05-1/03-3-393/05 od 04.05.2005. godine (33), Dopis SIPA-c broj 14-02/1-4-37/05 od 06.05.2005. godine (u prilogu materijal koji je sačinjen provođenjem posebnih istražnih radnji) (34), Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 06.05.2005. godine (35), Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 02.06.2005. godine (37), Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 02.06.2005. godine (38), Dopis SIPA-c broj 14-02/1-4-37/05 od 01.11.2005. godine (39), Prepiska e-mail između Tužilaštva BiH i Drage Vasilja od 22.05.2006. godine sa priložima (Dokazi 40 A – E), Službena zabilješka SIPA-e broj 17-11/1-1-PO-04-1-159/06 od 18.04.2006. godine

(41). Dopis Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova (F MUP) broj 14/4-04-5-6060/05 od 25.01.2006. godine (u prilogu očitavanje podataka sa 12 mobilnih telefonskih aparata od kojih su četiri bez SIM kartice, osamnaest SIM kartica i "Sony" memory stick) (42), Izvještaj o preduzetim mjerama i radnjama SIPA-e broj 15-12-4-04-2243-6/05 od 08.11.2005. godine (bez nabrojanih priloga) (43), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 15-04-1/3-46/05-99 od 22.07.2005. godine (43B), Izvještaj o izvršenom ispitivanju bjanko stikera boravišne vize Savezne republike (SR) Njemačke broj 15-04-6/1-04-5-1458/05 od 03.08.2005. godine (43F), Bjanko obrazac vize SR Njemačke (43K), Službena zabilješka DGS-a broj 194/05 od 14.04.2005. godine (44), Dopis SIPA-e broj 14-11/1-2-408/05 od 29.09.2005. godine (u prilogu službena zabilješka) (47), Dopis SIPA-e broj 14-11/1-2-224-7/05 od 07.11.2005. godine (u prilogu službena zabilješka i fotografija iz baze CIPS-a)(48), Izjava "Mostarskog sajma" data po zastupniku Dallini Bošnjak od 09.03.2005. godine (60), Dopis Ministarstva unutrašnjih poslova Hercegovačko neretvanske županije (MUP HNŽ) broj 02-03/1-1-04-1746/05 od 12.01.2006. godine (62), Dopis Interpolu NCB Sarajevo broj 16-04.4-1-IP-1-OK-3725/06-17 od 12.10.2006. godine (63), Izvještaj SIPA-e broj 17-02/1-4-01/06 od 05.01.2006. godine (64), Izvod listinga BH Telecoma za broj 38761966204 (65A), Izvod listinga BH Telecoma 38761966203 (65B), Potvrda o primopredaji akreditacija za lica i vozila od 04.04.2005. godine zajedno sa originalnim primjerkom akreditacija (66A), Ovjerena kopija potvrde o primopredaji akreditacija za lica i vozila od 04.04.2005. godine zajedno sa primjerkom akreditacija (66B), Dopis DGS-a broj 18-12-6-04-7-210/06 od 29.01.2007. godine (u prilogu lista evidencije prelazaka autobusa za 16.04.2005. godine) (67), Dopis DGS-a broj 18-12-4-04-7-468-6/06 od 26.04.2006. godine (u prilogu akt DGS-a broj 18-12-6-04-7-210/06 od 25.04.2006. godine sa fotokopijom izvoda iz evidencije) (68), Dopis BH Telecoma broj 07.0.2-9.24-467/1-06 od 06.07.2006. godine (76), Izvještaj SIPA-e broj 14-11/1-4-224-3/05 od 02.09.2005. godine (77), Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-02-IV-37/05 od 02.09.2005. godine (79), Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 02.09.2005. godine (81), Dopis DGS-a broj 15-12-04-3326/05 od 08.11.2005. godine (u prilogu CD sa informacijama MUP-a R Srbije o krijumčarenju osoba)(85), Službena zabilješka DGS-a broj 14-02/1-4-317/05 od 30.12.2005. godine (88), Fotodokumentacija broj 17-12/1-7-PP-04-1-175-2/06 od 04.09.2006. godine (u prilogu fotodokumentacija na CD-u) (91), Dopis DGS-a broj 18-08-1-803/06 od 26.09.2006. godine (u prilogu spisak pravnih i fizičkih lica davalaca pozivnih pisama za kineske državljane) (92), Dopis DGS-a broj 18-08-1-803/06 od 18.01.2007. godine (92A), Izvještaj SIPA-e broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.08.2006. godine (93), Zapisnik o pretresu osobe broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.08.2006. godine (94), Zapisnik o pretresu stana, drugih prostorija i pokretnih stvari broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.08.2006. godine (95), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 17-15/1-4-41/06 od 04.08.2006. godine (96), Izvještaj DGS-a broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.08.2006. godine (97), Zapisnik o pretresanju osobe broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.08.2006. godine (98), Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.08.2006. godine (99), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 17-15/1-4-42/06.-1 od 04.08.2006. godine (u prilogu potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 17-15/1-4-42/06.-2 od 04.08.2006. godine) (100), Izvještaj SIPA-e broj 17-12/1-4-PT-04-1-1/06 od 07.08.2007. godine (101), Zapisnik o pretresanju stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari broj 17-12/1-04-PT-01-4-1/06 od 04.08.2006. godine (102), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 17-12/1-PT-01-4-61/06 od 04.08.2006. godine (103), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-02/1-4-37/06 od 28.12.2005. godine (104), Veća crna torba (123), Ugovor o kupoprodaji zaključen 01.08.2005. godine između Dževada Kulovića i Aziza Dizdarevića (127), Kartica na koju bude pričvršćena SIM kartica (128), Listing BH telecoma (131M-1B), Listing BH Telecoma (131M-1A/3), Dopis BH Telecoma broj 07.0.2-9.24-602/1-05 od 14.09.2005.

godine (131M). Fotodokumentacija broj SI/05 od 01.09.2005. godine (pretres stana i drugih objekata Aziza Dizdarevića) (133). Fotografije iz priloga izjave svjedoka Svemira Kraljevića od 03.04.2006. godine – fotoalbum sačinjen iz dva seta fotografija koji su označeni sa I i II (134). Fotodokumentacija broj 08-02/8-1-268/06 od 21.08.2006. godine sačinjena prilikom pretresa kuće Mustafe Omerčića (139). Fotodokumentacija broj 08-02/8-1-271/06 od 28.08.2006. godine sačinjena prilikom pretresa kuće u naselju Behremi-općina Srebrenik (140). SIM kartica (141). Izvještaj o vještačenju glasa Aziza Dizdarevića broj KT-29/05 iz marta 2007. godine (u prilogu šest CD-ova koji su korišteni prilikom vještačenja (149). Zapisnik o saslušanju svjedoka Svemira Kraljevića broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 03.07.2006. godine (154A). Zapisnik o saslušanju svjedoka Svemira Kraljevića broj 15-04-1/3-04-2782/05 od 15.09.2005. godine (B154). Zapisnik o saslušanju svjedoka Osmana Bajraktarevića broj KT-29/05 od 09.10.2006. godine (E155). Zapisnik o saslušanju svjedoka Osmana Bajraktarevića broj 17-15/1-4-PT-61/06 od 27.06.2006. godine (155B). Zapisnik o saslušanju svjedoka Osmana Bajraktarevića broj 17-15/1-4-PT-61/06 od 14.06.2006. godine (155A). Zapisnik o saslušanju svjedoka Dalline Bošnjak broj KT-29/05 od 16.11.2005. godine (160). Zapisnik o saslušanju svjedoka Amele Aljić broj 17-14/1-4/06 od 02.06.2006. godine (168). Zapisnik o saslušanju svjedoka Hazima Deliomerovića broj 17-14/1-4/06 od 02.06.2006. godine (169). Zapisnik o saslušanju svjedoka Samida Deliomerovića broj 17-14/1-4-33/06 od 08.06.2006. godine (170). Zapisnik o saslušanju svjedoka Mine Deliomerović broj 17-14/1-4-34/06 od 08.06.2006. godine (171). Zapisnik o saslušanju svjedoka Edhema Gluhića broj 17-14/1-4/06 od 23.05.2006. godine (174). Zapisnik o saslušanju svjedoka Nermina Kukuruzovića broj 14-02/1-4-37-1/05 od 28.12.2005. godine (180). Zapisnik o saslušanju svjedoka Mirele Jašarević broj 14-02/1-4-37-1/05 od 28.12.2005. godine (181). Zapisnik o saslušanju svjedoka Edina Pandžića broj 14-02/1-4-37-1/05 od 29.12.2005. godine (183B). Zapisnik o saslušanju svjedoka Admira Rizvanovića broj KT-29/05 od 26.07.2006. godine (A190). Zapisnik o saslušanju svjedoka Muhameda Omerčića broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 21.09.2006. godine (191B). Zapisnik o saslušanju svjedoka Muhameda Omerčića broj KT-29/05 od 28.07.2006. godine (A191). veći plavi rokovnik sa kopčom, označen sa brojem 4 (7). Rokovnik, veći, tamno narandžaste boje sa natpisom „Bosna i Hercegovina, Brško Distrikt Bosne i Hercegovine“ označen sa brojem 6, ima manje oštećenje na zadnjoj korici (14). Sadržaj novčanika nadenog prilikom pretresa kuće u Čengićima 28.09.2005. godine (110). Sivi mali kalendar sa natpisom “Mercedes – Benz” uz 2 bijela papirića sa ispisanim telefonskim brojevima (108). Bijela koverta sa napisanim telefonskim brojevima po njoj, više bijelih papirića sa upisanim telefonskim brojevima (106). Bordo telefonski imenik sa ucrtanim telefonom i išaranim koricama + tamno zeleni telefonski imenik + bijeli papirić sa telefonskim brojem (109). Telefonski imenik, mali, crnih korica sa natpisom “TELEFONSKI IMENIK” (112). Sveska A 4 formata, bez korica išarana, papirić bijeli sa telefonskim brojem (115). ULTRA start paket za broj 061/966-203 (118). ULTRA start paket za broj 061/966-374 (119). Mali teget plavi telefonski imenik (120). Mali smeđi rokovnik sa kopčom (126). Rokovnik A5 formata, tamno crvenih korica sa natpisom “SAMOSTALNA MOLERSKO FARBARSKA RADNJA MAESTRO SREBRENİK vl. Mujkić Zijad tel. 061 164-280, 035/642-818 (143). Rokovnik veći, smeđe boje sa natpisom “Bosna i Hercegovina Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine SKUPŠTINA” označen sa brojem 2 (147). Rokovnik veći, smeđe boje, označen sa brojem 3, sa natpisom “ŠKORO” (148). Zapisnik o saslušanju osumnjičenog Begajeta Hasića broj KT-29/05 od 12.06.2006. godine (Dokaz 153 A). Zapisnik o saslušanju svjedoka Begajeta Hasića broj KT-29/05 od 10.10.2006. godine (Dokaz 153 B). Zapisnik o saslušanju svjedoka Ratka Mršića pred SIPA-om broj 17-15/1-4-5-PT-04-1-61/06 od 28.09.2006. godine (dokaz 156 A). Zapisnik o saslušanju svjedoka Ratka Mršića u Tužilaštvu broj KT – 29/05 od 11.10.2006. godine (dokaz 156 B). pet SIM kartica koje su pronađene u pepeljari PMV Mercedes, reg. LJ R4-64X (107). Philips mobilni telefon sive

boje (122), SIM kartica serijskog broja 8938761000329663746 (117), NOKIA mobilni telefon plavo narandžasta kombinacija (113A), NOKIA mobilni telefon zeleno bijela kombinacija (129), NOKIA mobilni telefon žute boje (121), SIEMENS mobilni telefon sivo bijela kombinacija), Plavi mali rokovnik (telefonski imenik) (114), NOKIA mobilni telefon bordo boje (116), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 27.04.2005. godine (6C-46), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 02., 10., 11., 12., 16. 05.2005. godine (6C-32), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 28.04.2005. godine (6C-27), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 24. 04.2005. godine (6C-24), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 07. 04.2005. godine (6C-1), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 09.04.2005. godine (6C-3), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 08.04.2005. godine (6C-2), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 17.04.2005. godine (6C-13), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 18.04.2005. godine (6C-14), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 20.04.2005. godine (6C-16), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 19.04.2005. godine (6C-15), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 21.04.2005. godine (6C-17), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 24.04.2005. godine (6C-22), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 23.04.2005. godine (6C-20), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 09., 11., 12., 04.2005. godine (6C-4), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 10.04.2005. godine (6C-6), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 13.04.2005. godine (6C-8), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 22.04.2005. godine (6C-19), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 15.04.2005. godine (6C-12), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 14.04.2005. godine (6C-11), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 14.04.2005. godine (6C-10), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 12.04.2005. godine (6C-7), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 25. i 26. 04.2005. godine (6C-23), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 13.04.2005. godine (6C-8), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 26.04.2005. godine (6C-25), Izvještaj o sadržaju komunikacije sa datumom nastanka izvornog materijala 01. i 02.05.2005. godine (6C-31), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 26.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-45), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 29.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-47), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 02.05.2005. godine na prvoj stranici (6C-48), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 14.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-39), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 22.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-44), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 21.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-43), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 19.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-42), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 18.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-41), Dio izvještaja sadržaja komunikacije sa datumom 15.04.2005. godine na prvoj stranici (6C-40), Naredba Tužilaštva BiH broj KT-29/04 od 02.09.2005. godine (6B), Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 05.09.2005. godine (6A), Dokaz broj 6: CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 3, 3.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 4, 7.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 15, 1.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 15, 2.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 16, 1.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 16, 2.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA –

16. 3.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 17, 1.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 17, 2.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 17, 3.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 17, 5.DISK", CD Verbatim sa natpisom "ALIBABA – 18, 1.DISK", CD Verbatim sa natpisom "USKE – 3, 2.DISK".

Odbrana prvooptuženog Aziza Dizdarevića je izvela subjektivne i objektivne dokaze. Pred Sudom su neposredno saslušani svjedoci Hasan Dolić, Senad Ćatić, Svemir Kraljević i Midhat Tihiić. Pored toga, optuženi Aziz Dizdarević je u konceptu svoje odbrane neposredno saslušan kao svjedok. Pored toga, odbrana prvooptuženog je u dokaze uvela Zapisnik o saslušanju svjedoka Svemira Kraljevića, broj KT-29/05 od 06.03.2006. godine, Obavještenje o razvrstavanju pravnog lica prema djelatnosti Službe za statistiku za područje Unsko sanskog kantona broj 04-32.5-1-4263288610008/02, Uvjerenje o registraciji obveznika PDV, Uprava za indirektno oporezivanje broj 04/1-17-UP/1-PDV-103-1/06 od 29.06.2006. godine, uvjerenje Porezne uprave Kantonalni ured Bihać broj 10-1/4-15-5898/07 od 24.07.2007. godine, Rješenje o upisu u sudski registar preduzeća "Finiš", broj U/1-50/02 od 12.02.2002. godine, Izvod iz kaznene evidencije za Aziza Dizdarevića izdat od MUP-a USK broj 05-1/06-2-6521/07 od 25.10.2007. godine, Ujerenje Općinskog suda Velika Kladuša broj 023-0-KR-07-002920 od 01.11.2007. godine, Bilans stanja za preduzeće "Finiš" na dan 31.12.2006. godine, Bilans stanja za preduzeće "Finiš" za period od 01.01. – 31.12.20096. godine, Analitičke kartice za preduzeće "Finiš", Zapisnik o saslušanju svjedoka Svemira Kraljevića u SIPA-i broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 13.09.2006. godine, te Presudu Okružnog suda u Beogradu broj K.P.br. 15/05.

Na prijedlog odbrane drugooptuženog Mevludina Tursunovića pred Sudom su neposredno saslušani svjedoci Elvir Talović i Osman Bajraktarević, kao i optuženi Mevludin Tursunović koji je svjedočio u konceptu svoje odbrane. Pored toga, uvedena je objektivna dokumentacija, i to: Uvjerenje da Mevludin Tursunović nema posjeda u katastru broj 03/5-307388/07 od 09.07.2007. godine, Uvjerenje da je Mevludin Tursunović evidentiran kao porezni obveznik broj 10-3/5-499558-234/07 od 11.07.2007. godine, Uvjerenje da se Mevludin Tursunović ne vodi kao vlasnik niti suvlasnik na nekretninama na području općine Srebrenik broj 028-1-Nar-RZ-07-002051 od 12.07.2007. godine, Rješenje o prestanku rada za caffè bar „FENIX“ broj 02/6-22-4586/05 od 27.09.2005. godine, Rješenje o odobrenju za osnivanje i vođenje samostalne ugostiteljske radnje broj 02-354-30/98 od 11.05.1998. godine, Uvjerenje da je Mevludin Tursunović prijavljen na Biro za zapošljavanje općine Srebrenik broj LKR-674/06 od 11.07.2007. godine, Prepis posjedovnog lista 810/02 broj 03/5-30-4086/07 od 09.07.2007. godine, Identifikacija sačinjena od Službe za geodetske i imovinsko pravne poslove općine Srebrenik broj 03-30-44387/07 od 09.07.2007. godine, Podaci o posjedovanju vozila za Mevludina Tursunovića broj 08-03/1-12-04.9-1406/07 od 13.07.2007. godine, Uvjerenje da je Mevludin Tursunović neosuđivan broj 08-02/8-1-04.7-1087/07 od 16.07.2007. godine, kopija radne knjižice Elvira Talovića i Presuda Okružnog suda u Beogradu broj K.P.br. 15/05.

Odbrana trećooptuženog Begajeta Hasića je izvela dokaze saslušanjem svjedoka Fadila Dorića i Bahrije Kovačevića, te Sudu prezentovala materijalne dokaze, i to: kopiju radne knjižice Begajeta Hasića, Uvjerenje da je Begajet Hasić prijavljen na Biro za zapošljavanje Srebrenik broj 331/96 od 02.10.2006. godine, Uvjerenje da Begajet Hasić nema posjeda u katastru broj 03/5-30/03 od 02.10.2006. godine, Uvjerenje da Begajet Hasić nije osuđivan broj 08-02/8-1-04.7-1081/2007 od 13.07.2007. godine, Izjavu o zajedničkom domaćinstvu data od Alifeta Hasića (otac Begajeta Hasića) i Presudu Okružnog suda u Beogradu broj K.P.br. 15/05. Osim toga, i optuženi Begajet Hasić je svjedočio u konceptu svoje odbrane.

Odbrana četvrtooptuženog Dragutina Jovičića je izvela samo materijalne dokaze, i to: Uvjerenje da Dragutin Jovičić nije osiguran kod Fonda zdravstvenog osiguranja ni po kom osnovu osiguranja broj 01/03-59/2006. godine od 22.11.2006. godine, Uvjerenje da Dragutin Jovičić nije uživatelj penzije broj 302/06 od 23.11.2006. godine, Uvjerenje da je Dragutin Jovičić neosuđivan broj 08-02/8-1-04.7.1-1205/06 od 22.11.2006. godine i Presudu Okružnog suda u Beogradu broj K.P.br. 15/05.

Tužilaštvo je u okviru izvođenja dodatnih dokaza optužbe saslušalo svjedoka Elvira Talovića, Amru Aljić, Sanelu Ibrahimagić i Milana Stankovića, te uložila u dokaze Zapisnik o saslušanju okrivljenog Mevludina Tursunovića pred istražnim sudijom u Beogradu, broj Kri.P.broj 23/06 od 20.06.2006. godine (151), Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Dragutina Jovičića, broj KT-29/05 od 31.08.2006. godine (152), Izvještaj o izvršenoj analizi transkripata razgovora Ratka Mršića i Branivoja Simića broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 18.09.2006. godine (137), Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Aziza Dizdarevića broj KT-29/05 od 01.09.2006. godine (150 B), Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Aziza Dizdarevića broj KT-29/05 od 03.10.2006. godine (150 A), Izvještaj o izvršenoj analizi Listinga odlaznih i dolaznih poziva za broj 054/851-132, koji je vlasništvo Dragutina Jovičića, broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 19.09.2006. godine (136), Izvod iz baze podataka (135), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-02/1-4-5/05 od 15.09.2005. godine (131 N), Lista poziva na broj 554400 od 01.06.2005. do 30.06.2005. (131 G), Lista poziva za telefonski broj 554400 za obračunski period maj 2005. godine (131 F), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-11/1-3-38/05 od 27.09.2005. godine (131 D), Dostava podataka Telekoma Srpske (u prilogu: listing odlaznih poziva sa broja 054/851-132 od aprila do maja 2005. god., listing dolaznih poziva sa broja 054/851-132 od aprila do maja 2005. god., listing odlaznih poziva za maj, juni, juli, 2006. godine, te listing odlaznih poziva za juli 2006. godine) (105), Dopuna izvještaja SIPA-c o preduzetim mjerama i radnjama broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 13.07.2006. godine (90), Službena zabilješka broj KT-29/05 od 06.04.2006. godine (89 B), Dopis Tužilaštva BiH upućen Ambasadi Republike Kine u Bosni i Hercegovini, broj KT-29/05 od 17.02.2006. godine (89 A), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.27), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.26), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.25), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.24), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.23), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.22), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.21), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.20), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.19), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.18), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.17), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.16), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.15), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.14), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.13), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.12), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski

ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.11), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.10), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.9), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.8), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.7), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.6), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.5), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.4), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.3), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.2), Registracijski formular za 8. Međunarodni Mostarski ekonomski sajam, zajedno sa njegovim prevodom na BHS (86.1), Dopis SIPA-e broj 17-02/4-PT-04-1-37/06 od 11.10.2006. godine (u prilogu dopis INTERPOLA) (83), Izvod iz evidencije prelazaka autobusa na GP Pavlovića Most za dan 16.04.2005. godine (67 B), Dopis DGS-a broj 18-12-6-04-7-210/06 od 24.02.2006. godine (67 A), Optužnica Specijalnog tužilaštva broj KT.S 8/05 (59), Optužnica Specijalnog tužilaštva R Srbije broj KT.S 4/05 (58), Dopis MUP-a Republike Srbije broj 03/4-1 (825/07) od 19.04.2007. godine (57 A), Izvještaj o obračunatom i uplaćenom porezu na promet proizvoda i usluga za ugostiteljsku radnju "ORMANICA – HAN", za period 01.-31. januar 2005. godine (49 S), Izvještaj o obračunatom i uplaćenom porezu na promet proizvoda i usluga za ugostiteljsku radnju "ORMANICA – HAN", za period 01.-11. mart 2005. godine (49 R), Izvještaj o obračunatom i uplaćenom porezu na promet proizvoda i usluga za ugostiteljsku radnju "ORMANICA – HAN", za period 01.-30. april 2005. godine (49 P), Izvještaj o obračunatom i uplaćenom porezu na promet proizvoda i usluga za ugostiteljsku radnju "ORMANICA – HAN", za period 01.-31. maj 2005. godine (49 - O), Prijava za razrez poreza na potrošnju pića za ugostiteljsku radnju "ORMANICA – HAN", za period 01.-31. januar 20005. godine (49 L), Izvještaj o obračunatom i uplaćenom porezu na promet proizvoda i usluga za ugostiteljsku radnju "ORMANICA – HAN", za period 01.-31. januar 2004. godine (49 K), Specifikacija ostalih troškova poslovanja za ugostiteljsku radnju "ORMANICA - HAN", za 2004. godinu (49 J), Godišnji pregled ukupno naplaćenih prihoda i troškovaposlovanja za ugostiteljsku radnju "ORMANICA – HAN" za period 01.01. – 31.12. 2004. godine, (49 I), Prijava poreza na dohodak za Ahmeta Ahmetovića, za 2004. godinu (49 H), Rješenje općine Gradačac broj 03-22-1700/05 od 03.06.2005. godine (49 G), Ovjerena kopija lične karte broj BH 2030755, izdate na ime Ahmet Ahmetović (49 F), Ovjerena kopija ugovora o žiro računu zaključen između Tuzlanske banke dd, Filijala Gradačac i UR "ORMANICA – HAN" (49 E), Ovjerena kopija Spesimena potpisa za račun broj 132-190-0311617410 (49 D), Ovjerena kopija rješenja Općinske službe komunalne poslove i poduzetništvo općine Gradačac broj 03-22-3430/03 od 11.12.2003. godine (49 C), Ovjerena kopija rješenja Općinske službe komunalne poslove i poduzetništvo općine Gradačac broj 03/4-23/8-3429/03 od 11.12.2003. godine (49 B), Uvjerenje Porezne uprave F BiH broj 10-3-3-49-16730/05 od 10.10.2005. godine (49 A), Službena zabilješka Elvise Zahirovića, broj 184/06 od 06.04.2006. godine (46), Zapisnik o pretresanju stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari broj 14-11/1-4-1/05 od 01.09.2005. godine (9 E), Zapisnik o pretresanju stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari broj 14-02/1-4-III-1/05 od 01.09.2005. godine (9 C), Izvještaj o izvršenju pretresa broj 14-02/1-4-37/05 od 09.09.2005. godine (9), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 14-11/1-4-3/05 od 01.09.2005. godine (8 F), Dopis SIPA-e broj 17-02/4-04-1-37/05 od 03.03.2006. godine (2), Dopis MUP-a TK, Policijske stanice Srebrenik, broj 08-02/8-1-04.7-465/07 od 19.03.2007. godine (1 A), Spisak lica na prikazanim fotografijama (pod rednim brojevima od 1 do 30) (dokaz 194-2),

Zapisnik o prepoznavanju lica broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 13.09.2006. godine (dokaz 154 H), Zapisnik o saslušanju okrivljenog Ahmeta Ahmetovića broj Kri.P.br. 23/06 od 20.06.2006. godine (dokaz 50), Zapisnik o saslušavanju osumnjičenog Ahmeta Ahmetovića broj Kri.br. 1481/05 od 21.08.2005. godine (dokaz 51), Zapisnik o saslušanju okrivljenog Branivoja Simića broj Kri.P.br. 23/06 od 20.06.2006. godine (dokaz 52), Zapisnik o saslušanju okrivljenog Branivoja Simića broj Ki.P. 15-05 od 29.08.2005. godine (dokaz 53), Zapisnik o saslušanju okrivljenog Branivoja Simića broj Ki.P. 15-05 od 17.10.2005. godine (dokaz 54), Zapisnik o saslušanju osumnjičenog Branivoja Simića broj Ki. 96/05 od 06.08.2005. godine (dokaz 55), Zapisnik o saslušanju osumnjičenog Branivoja Simića broj Kri.br. 180/05 od 04.08.2005. godine (dokaz 56), Zapisnik o saslušanju osumnjičenog Branivoja Simića broj Ku-41/05 od 03.08.2005. godine (dokaz 57 B), Dopis BH Telecom-a broj 07.0.2-9.24-849/1-07 od 17.10.2007. godine (dokaz 195), Dopis SIPA-e broj 17-12/1-3-PO-04-1-65-187/07 od 27.09.2007. godine (dokaz 192-1), Službena zabilješka SIPA-e broj 17-12/1-3-PO-04-1-279/07 od 27.09.2007. godine (dokaz 192-2), Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta SIPA broj 17-12/1-3-PO-04-1-65-58/07 od 25.09.2007. godine (dokaz 192-3), Matični podaci poreznog obveznika za preduzeće „Finiš“d.o.o. Velika Kladuša (dokaz 192-4 A), Transakcijski računi za preduzeće „Finiš“d.o.o. Velika Kladuša kod UniCredit Zagrebačke banke (dokaz 192-4 B), Analitička kartica za preduzeće „Finiš“d.o.o. Velika Kladuša za period 01.01.2002. – 31.12.2002. godine (dokaz 192-5), Analitička kartica za preduzeće „Finiš“d.o.o. Velika Kladuša za period 01.01.2003. – 31.12.2003. godine (dokaz 192-6), Analitička kartica za preduzeće „Finiš“d.o.o. Velika Kladuša za period 01.01.2004. – 31.12.2004. godine (dokaz 192-7), Analitička kartica za preduzeće „Finiš“d.o.o. Velika Kladuša za period 01.01.2005. – 31.12.2005. godine (dokaz 192-8), Sintetička kartica za Aziza Dizdarevića za period 01.01.2005. – 25.09.2007. godine (dokaz 192-9), Sintetička kartica za Aziza Dizdarevića za period 01.01.2005. – 25.09.2007. godine (dokaz 192-10), Sintetička kartica za Aziza Dizdarevića za period 01.01.2005. – 25.09.2007. godine (dokaz 192-11), Dopis Općinskog suda u Velikoj Kladuši broj 023-0-SU-07-000 480 od 15.10.2007. godine (dokaz 193-1), Dopis Općinskog suda u Velikoj Kladuši Prekršajno odjeljenje od 15.10.2007. godine (dokaz 193-2), Dopis SIPA-e broj 17-12/1-4-PT-04-1-174-20/06 od 11.09.2007. godine (dokaz 193-3), Dopis SIPA-e broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.10.2007. godine (dokaz 194-1), SIM kartica pronađena u novčaniku Ratka Mršića (111), dopis Općinskog suda u Velikoj Kladuši broj 023-0-SU-07-000 586 od 28.11.2007. godine (196A), dopis Općinskog suda u Velikoj Kladuši od 28.11.2007. godine (196 B).

Na prijedlog Tužilaštva, Sud je dana 14.06.2007. godine preslušao CD audio snimke koji sadrže razgovore između lica koja se bave krijumčarenjem ljudi, a koji su relevantni za ovaj predmet. Ovi snimci, kao i transkripti istih, su sačinjeni u toku aprila 2005. godine (period u kojem su izvršene i krivičnopravne radnje u ovom predmetu), provođenjem posebnih istražnih radnji od strane Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) R Srbije.

Odbrana je dala niz prigovora na uvođenje ovih snimaka u dokazni materijal. Svi branioci su prigovorili na autentičnost snimaka. Pored toga, branilac drugooptuženog, advokat Suljagić, je napomenuo da za neke snimke nisu sačinjeni transkripti. Odbrana prvooptuženog Aziza Dizdarevića je tražila dostavu kopije transkripta sa pečatima nadležnog suda u R Srbiji, radi broja protokola tog suda. Dodatno, branioci prvooptuženog i drugooptuženog (a sa čime su se saglasili i ostali branioci) su istakli da uvođenje dokaza koji su pribavljeni provođenjem posebnih istražnih radnji u skladu sa zakonom druge države (u ovom slučaju R Srbije) nije zakonito. S tim u vezi, branilac drugooptuženog ističe da primjenjivost i usaglašenost pribavljenih dokaza u postupku pred Sudom nije ni na koji način ispitana od strane sudova u BiH. Također, branioci su ukazali i na način pribavljanja

dokaza koji nije bio u skladu sa regulativom međunarodne pravne pomoći, kako je to zakonom propisano.

U odgovoru na ove prigovore, Tužilaštvo je naznačilo da su priloženi transkripti ovjereni, te u tom smislu ne postoji sumnja u njihovu autentičnost. Tužilac međutim nije dao objašnjenje razloga iz kojih ovi dokazi nisu pribavljeni redovnom procedurom međunarodne pravne pomoći.

Početna tačka za razmatranje statusa ovog dokaznog materijala je član 10. ZKP BiH koji propisuje da Sud ne može zasnovati svoju odluku na:

- dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti
- dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ZKP BiH.

Prije detaljnije analize, važno je pomenuti na šta se odnosi zabrana u ovom članu. Naime, čak i pod pretpostavkom da dokazni materijal u pitanju potpada pod jednu od pomenute dvije kategorije, član 10. ne zabranjuje uvođenje tog dokaznog materijala u spis (odnosno saslušavanje snimaka od strane Suda, ukoliko ih Sud ocijeni relevantnim i autentičnim). Član 10. predstavlja prohibiciju od zasnivanja odluke na materijalu koji potpada pod jednu od pomenutih kategorija. Takva zabrana u svakom slučaju crpi svoju snagu iz garancije pravičnog suđenja sadržane u članu 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Mogućnost samog uvođenja ovih dokaza u spis (odvojeno od pitanja zasnivanja odluke na njima) je i u skladu sa članom 15. ZKP BiH prema kojem se ocjenjivanje postojanja ili nepostojanja određenih činjenica obavlja po principu slobodne ocjene dokaza, bez ograničenja formalnim dokaznim pravilima.

Da bi se razmotrilo pitanje zakonitosti ovih dokaza, odnosno pitanje da li su isti pribavljeni povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, neophodno je analizirati okolnosti pod kojim su dokazi pribavljeni kao i regulativu koja se odnosi na pribavljanje ovakvog dokaznog materijala.

Polazeći od samog izvora, Sud može konstatovati da su sporni snimci pribavljeni na zakonit način od strane službenih organa R Srbije. Na ove okolnosti detaljno je svjedočio svjedok Dragan Timotijević koji je zaposlen u MUP-u Srbije, kao šef Odsjeka za suzbijanje trgovine i krijumčarenja ljudi u Upravi kriminalističke policije. On sa svojim timom sprovodi istrage i primjenjuje sve operativno – taktičke mjere, a posebno specijalne istražne radnje za koje dobiju nalog nadležnog Suda. Svjedok je detaljno objasnio proceduru dobijanja takve vrste naloga, koja započinje podnošenjem prijedloga tužiocu koji se potom obraća istražnom sudiji. Sudija odlučuje da li će izdati traženi nalog, odnosno narediti provođenje posebnih istražnih radnji. Svjedok Timotijević je na ovaj način bio umiješan u sprovođenje krivične istrage u R Srbiji koja se odnosila, između ostalog, na krijumčarenje kineskih državljana koji su predmet optužnice pred ovim Sudom.

U vezi sa krijumčarenjem kineskih državljana ovaj svjedok je naznačio da je istraga počela od saznanja da se lice po imenu Branivoje Simić (također poznat kao Zvone, Zvonko ili "Đavo") bavi krijumčarenjem lica preko teritorije Srbije i da ima veze direktno u NR Kini, kao i u BiH i u R Sloveniji. Po pribavljanju svih dostupnih podataka podnesen je prijedlog za izdavanje naredbe za sprovođenje posebnih istražnih radnji. Naredba za prisluškivanje telefonskih razgovora i tajnu pratnju Simića i njegovih saradnika, koju je izdao istražni sudija Posebnog odjeljenja Okružnog suda u Beogradu, je prosljeđena nadležnoj

operativnoj službi koja prati razgovore i sačinjava transkripte istih. Sprovedenjem naredbe krenula je operacija pod nazivom "Alibaba" u toku koje su i pribavljeni predloženi dokazi. Vršeno je prisluškivanje telefonskih razgovora (prisluškivani su fiksni i mobilni telefoni) i tajno praćenje Simića i njegovih saradnika. Svjedok je naveo da su od BH vlasti tražili pomoć u pogledu identifikovanja lica Ahmet i Zizo (lica koja su spominjana u presretnutim telefonskim razgovorima). Ova istraga rezultirala je optuživanjem više lica u R Srbiji, te su pribavljeni dokazi korišteni u krivičnom postupku na kraju kojeg je 12 lica nepravosnažno osuđeno za krivična djela krijumčarenja osoba (presuda Okružnog suda u Beogradu, broj K.P.br. 15/05).

Vežano za način dostavljanja ovih dokaza organima vlasti u BiH svjedok je naznačio da su prvo dobili zahtjev od tužioca Tužilaštva BiH da se snimci i transkripti predaju organima u BiH. Svjedok je u skladu sa tim zahtjevom tražio da se naprave kopije snimljenih razgovora, te ih je (nakon što su sačinjene) predao predstavnicima organa vlasti u BiH, odnosno Milanu Stankoviću, djelatniku SIPA-e. Svjedok je bio odrediv kada je rekao da su Stankoviću predani audio snimci razgovora koji su obavljani telefonom, transkripti tih razgovora i listinzi. Svi audio materijali su bili snimljeni na 31 CD (na kojima su snimljeni i listinzi i transkripti).

Imajući u vidu ovo svjedočenje koje Sud nalazi potpuno objektivnim i uvjerljivim, kao i prvostepenu presudu Okružnog suda u Beogradu, ovaj Sud nalazi da ne postoji nikakva sumnja u pogledu autentičnosti i porijekla pomenutih dokaza. Odbrana u ovom predmetu, iako je imala priliku da isto učini, nije dala konkretne prijedloge koji bi bacili bilo kakvu sjenu sumnje na originalnost i autentičnost ovih dokaza. Svjedok Timotijević je potvrdio da je materijale (snimke, listinge i transkripte) pregledao, preslušao i pročitao. Nadalje, svjedoku su tokom svjedočenja pred Sudom prezentirani CD-i, na što je on potvrdio da su upravo to diskovi koje je predao Milanu Stankoviću, djelatniku SIPA-e. U ovakvim okolnostima i imajući u vidu porijeklo ovih snimaka (dakle, radnje službenih organa R Srbije), paušalno prigovaraje odbrane na njihovu autentičnost, bez konkretnih argumenata (ili npr. dokaza poput vještačenja snimaka) koje je odbrana mogla predložiti u toku glavnog pretresa, ne može dovesti u pitanje ispravnost dokaza. Također, ne stoje ni primjedbe vezane za eventualnu nemogućnost korištenja dokaznog materijala pribavljenog sprovođenjem posebnih istražnih radnji u drugoj zemlji (R Srbiji). Takvo nešto ne zabranjuje ZKP BiH, niti je takva praksa u suprotnosti sa stavovima Evropskog suda za ljudska prava. Kao što je naprijed objašnjeno, ove posebne istražne radnje su sprovedene na legalan način, po naredbi nadležnog Suda, i od strane nadležnih organa R Srbije. Razmjena i korištenje ovakvih zakonito pribavljenih dokaza između država je ustaljeno u međunarodnoj pravnoj praksi, pa i u praksi ovog Suda. Između ostalog, upravo razmjena dokaznog materijala (uključujući ovakve dokaze) je predmet brojnih međunarodnih sporazuma i konvencija. Korištenje ovakvog materijala, kao i zasnivanje odluke na njemu, naravno podliježe svim ostalim procesnim normama koje postavlja ZKB BiH (posebno član 10.).

Sud cijeni da audio snimci također ispunjavaju uslove iz člana 274. ZKP BiH, koji određuje:

(2) Za provjeru vjerodostojnosti pismena, zapisa ili fotografije, potrebni su originalno pismeno, zapis ili fotografija, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, može se koristiti kao dokaz i ovjerena kopija originala, kao i kopija koja je potvrđena kao neizmjenjena u odnosu na original.

Svjedok Timotijević je potvrdio da su audio snimci koji se nalaze na 31 CD-u koji je predan Tužilaštvu (od kojih je 13 prihvaćeno u dokazni materijal) autentični snimci koji su preuzeti sa računara nadležnih organa R Srbije. Imajući u vidu poziciju ovog svjedoka te njegovu direktnu uključenost u radnje kojim su pribavljeni ovi snimci, Sud cijeni da može pokloniti vjeru njegovom svjedočenju i u ovom pogledu. Dakle, snimci koji su dostavljeni su neizmijenjeni elektronski zapisi koji u skladu sa definicijom u članu 20. tačka p) ZKP BiH predstavljaju originale.

Potrebno je na kratko se osvrnuti i na pitanje ovjere transkripta koji sadrže prijepis snimljenih razgovora. Tužilac je u toku postupka dostavio ovjerene transkripte za određeni broj snimaka (ovjeru je obavio nadležni sud u R Srbiji) dok su za neke snimke podneseni samo audio snimci. Sud nalazi da je u ovim okolnostima, gdje ne postoji sumnja u pogledu autentičnosti i tačnosti izvornih audio snimaka, pitanje ovjere transkripta periferno. Sud je koristio transkripte koji su ovjereni u smislu stava 3. citiranog člana ZKP BiH kao i one transkripte koji se nalaze na diskovima zajedno sa audio snimcima i samim tim mogu biti tretirani kao originali (član 20. stav p)). U svakom slučaju, prilikom ocjene dokaza, Sud se oslanjao na izvorne audio snimke a transkripti su korišteni samo kao pomagala u lakšem pronalaženju relevantnih dijelova audio snimaka.

Ostali prigovori odbrane usmjereni su na način pribavljanja dokaza od strane tužioca, odnosno sam metod transfera snimaka iz R Srbije do Tužilaštva BiH. Naime, nesporno je da su navedeni snimci predati djelatnicima SIPA-e na granici između Srbije i BiH, krajem augusta ili početkom septembra 2005. godine. SIPA je iste dostavila Tužilaštvu BiH. Ovo je vidljivo iz Naredbe Tužilaštva BiH upućene SIPA-i (odnosno Milanu Stankoviću) od 02.09.2005. godine¹, kao i iz Dopisa SIPA-e od 05.09.2005. godine upućenog Tužilaštvu BiH². Naime, iz pomenutih dokaza proističe da su djelatnici SIPA-e dana 03.09.2005. godine od strane ovlaštenih radnika MUP-a R Srbije preuzeli dokumentaciju u elektronskoj formi a koja obuhvata 31 CD koji je dostavljen Tužilaštvu BiH u prilogu pomenutog dopisa.

Odbrana tvrdi da je ovakvo pribavljanje dokaza suprotno odredbama koje regulišu pitanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima i kao takvo čini i same dokaze nezakonitim.

ZKP BiH u Glavi XXX reguliše pitanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, a odredbe ZKP-a dalje podliježu međunarodnim ugovorima (član 407.). Sud je dakle imao u vidu i odredbe *Ugovora između BiH i Srbije i Crne Gore o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima*, kao i odredbe *Evropske konvencije o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima iz 1959. godine*, te *Drugog dodatnog protokola uz Konvenciju*.

Pomenuti *Ugovor* i *Konvencija* određuju da se komunikacija između organa zemlje moliteljice i zamoljene zemlje odvija putem Ministarstava pravde, a u hitnim slučajevima putem Međunarodne organizacije kriminalističke policije – INTERPOL (vidjeti članove 4. i 5. *Ugovora* te član 4. *Protokola*, odnosno član 15. *Konvencije*). Istovremeno, član 408. ZKP BiH propisuje da se upućivanje molbe za pravnu pomoć inozemnim organima vrši diplomatskim putem, što predstavlja dosta sporiji vid komunikacije. Obzirom na odredbe člana 407. ZKP BiH, Sud nalazi da zakon ne spriječava direktno komuniciranje između Ministarstava pravde nadležnih država, što ovdje nije učinjeno.

¹ Naredba Tužilaštva BiH broj KT-29/05 od 02.09.2005. godine (dokaz 6 B)

² Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 05.09.2005. godine (u prilogu 31 CD) (dokaz 6 A)

Komunikacija tužioca Tužilaštva BiH sa službenim organima R Srbije, kao i transfer dokaza od strane tih organa organima BiH u ovom predmetu, nisu obavljani u skladu sa gore pomenutim odredbama. Tužilac je, nadalje, propustio da objasni razloge iz kojih je došlo do ovakvih kršenja pomenute regulative, niti je objasnio, na primjer, ako se radilo o pitanjima hitnosti, zašto ova komunikacija nije vršena putem INTERPOL-a.

Sud je imao u vidu i odredbe *Protokola o saglasnosti u ostvarivanju međusobne saradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala* (između Republičkog javnog tužilaštva R Srbije i Tužilaštva BiH). Taj Protokol omogućava neposredniju komunikaciju između tužilaštava dvaju država, ali i tu prevashodno daje prednost odredbama međunarodnih instrumenata o međunarodnoj sudskoj pomoći (član 3. *Protokola o saglasnosti*). U svakom slučaju, i takva neposredna komunikacija odvija se preko ovlaštenih lica za koordinaciju saradnje (u slučaju Tužilaštva BiH, zamjenik Glavnog tužioca), što ovdje nije bio slučaj.

Odredbe ovih međunarodnih instrumenata postoje kako zbog unaprijeđenja saradnje u krivičnim predmetima, tako i radi efikasnijeg ostvarivanja prava i interesa državljana zemalja potpisnica (vidjeti preambulu *Ugovora* između BiH i R Srbije). Od službenih organa se dakle očekuje da postupaju u skladu sa tim instrumentima. Pribavljajući dokaze na način kako je opisano (kroz direktne kontakte sa organima R Srbije), tužilac je prekršio odredbe *Ugovora*, *Konvencije* (i njenog *Protokola*), *Protokola o saglasnosti*, kao i član 408. ZKP BiH. Na taj način doveo je u opasnost zakonitost dokaza koje je pribavio i to bez objašnjenja razloga iz kojih drugačije postupanje nije bilo moguće.

Kako je ranije naznačeno, član 10. stav 2. ZKP BiH, između ostalog, ne dozvoljava zasnivanje odluke na dokazima koji su pribavljeni povredama ljudskih prava i sloboda propisanih međunarodnim ugovorima koje je BiH ratifikovala, ili bitnim povredama tog Zakona. Sud nalazi da, iako tužilac nije ispoštovao pomenute propise, ovdje se ne radi o međunarodnim instrumentima koji *prima facie* propisuju ljudska prava i slobode već o instrumentima koji regulišu saradnju između država. Analizirajući odredbe koje nisu ispoštovane u ovom slučaju, Sud nalazi da propusti tužioca nisu proizveli direktna kršenja ljudskih prava i sloboda (na kakva je usmjeren prvi dio člana 10. stav 2. ZKP BiH). Naime, pomenuti međunarodni instrumenti ne sadrže ljudska prava i slobode *per se* na čije bi se kršenje moglo ukazati u ovom slučaju.

Iako se ne može isključiti teoretska mogućnost da nepoštivanje međunarodnog ugovora u ovakvim vidovima saradnje može imati za posljedicu i kršenje ljudskih prava ili sloboda (kao što je, npr., pravo na pravično suđenje), Sud nalazi da to ovdje nije bio slučaj. Naime, nije moguće tvrditi da bi optuženi bili u boljoj ili uopće drugačijoj poziciji da su ovi dokazi pribavljeni putem Ministarstava pravde, kako to propisuju *Ugovor* i *Konvencija*. Kršenje ovih instrumenata ogleda se samo u odabiru učesnika u sprovedenim aktivnostima, a ne i u nečemu što bi moglo dovesti u pitanje izvornu autentičnost ili zakonitost dokaza koji su pribavljeni. Kršenje ugovora o saradnji od strane organa jedne države u svakom slučaju daje mogućnost organima druge zemlje da odbije službenu saradnju. Međutim, ako do takve saradnje ipak dođe, njeni rezultati nisu sami po sebi *prima facie* nezakoniti kako to tvrdi odbrana u ovom slučaju.

Imajući u vidu okolnosti pribavljanja ovih dokaza, te gore navedenu analizu propusta u sprovođenju saradnje između tužioca i službenih organa R Srbije, Sud također nalazi da u ovom slučaju nije došlo do hitnih povreda ZKP BiH (drugi dio člana 10. stav 2.).

U svakom slučaju, imajući u vidu postojanje propusta u pribavljanju ovih dokaza Sud ima u vidu i praksu Evropskog suda za ljudska prava po ovom pitanju. Naime, čak i korištenje dokaza pribavljenih kršenjem zakona ne mora dovesti do kršenja garancije pravičnog suđenja u članu 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama ukoliko je postupak u cjelini bio pravičan - *Schenk protiv Švajcarske*³, paragraf 46. U tom slučaju, apelant (osuđeni) je bio svjestan činjenice da su određeni dokazi koji su korišteni protiv njega (audio snimci) bili pribavljeni suprotno odredbama zakona, i u tom smislu je, kao i optuženi u ovom slučaju, imao pravo i mogućnost da osporava korištenje tih dokaza na pretresu. Obzirom da su sporni dokazi činili samo dio dokaznog materijala na osnovu kojeg je donesena pobijana presuda, te da je krivica osuđenog utvrđena i na osnovu drugih dokaza, samo korištenje nezakonito pribavljenih snimaka od strane Suda u tom slučaju nije dovelo do kršenja garancije pravičnog suđenja.

U ovom slučaju činjenice su nešto različite. Sud je našao da dokazi čije uvođenje i korištenje odbrana osporava nisu "nezakoniti" niti su pribavljeni kršenjem ljudskih prava i sloboda. U svakom slučaju, kao što će dalje obrazloženje pokazati, presuda se svakako ne zasniva isključivo ili u odlučujućem dijelu na ovim dokazima jer su sporni snimci samo dio dokaznog materijala na osnovu kojeg je Sud donio svoju presudu. Krivicu optuženih dokazuje i niz drugih dokaza i svjedočenja, uključujući svjedočenje neposrednih učesnika u krivičnopravnim radnjama.⁴

Konačno, potrebno je napomenuti i to da su branioci, kao i sami optuženi, imali mogućnost da izvrše uvid u sačinjene snimke, te da se pripreme za pobijanje istih. Uprkos tome, sadržaj snimaka nije osporavao niko od optuženih niti njihovih branilaca.

Sud je razmotrio sve dokaze u skladu sa zakonskim odredbama na način koji najviše ide u prilog pravičnom presuđivanju u ovom predmetu, te u skladu sa načelom *in dubio pro reo*. Sud je prilikom ocjene dokaza imao u vidu i ostale izvedene dokaze tokom glavnog pretresa koji su prihvaćeni u skladu sa članom 15. ZKP BiH. Međutim, iako je u spis uvršten veliki broj dokaza, Sud se nije oslanjao na one za koje je ocijenio da nisu pouzdani ili koje je smatrao irelevantnim za donošenje odluke. Svi dokazi na kojima je Sud zasnovao svoju odluku pomenuti su u relevantnom dijelu presude.

Nakon što je cijenio sve izvedene dokaze, kako optužbe tako i odbrane, pojedinačno i u njihovoj međusobnoj povezanosti, Sud je donio odluku kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Početak istražnih radnji u ovom predmetu bio je u februaru 2005. godine. Organi vlasti BiH su u poduzimanju određenih konkretnih koraka na otkrivanju učesnika u počinjenju krivičnopravnih radnji krijumčarenja osoba saradivali sa organima vlasti u R Srbiji, u cilju otkrivanja učesnika na području BiH. U tom pravcu je obavljeno više razgovora sa Draganom Timotijevićem koji je na ovom predmetu radio u MUP Srbije (vezano za presretnute telefonske razgovore⁵) u sprovođenju istrage koja je vođena u R Srbiji. Ova istraga je obuhvatala provođenje posebnih istražnih radnji koje su se odnosile na prisluškivanje telefonskih razgovora između osumnjičenih lica. Nakon kratke stanke u

³ Vidjeti: *Presuda Schenk protiv Švajcarske, 12.07.1988. godine, Serija A, broj 140, praksa Evropskog suda za ljudska prava*

⁴ Sud je činjenice koje su sadržane u spornim snimcima utvrdio i kroz druge dokaze Tužilaštva, posebno kroz svjedočenja svjedoka učesnika u počinjenju krivičnopravnih radnji (Svemira Kraljevića i Ratka Mršića), kao i drugih svjedoka koji su učestvovali u traganju za kineskim državljanima.

⁵ Dopis SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 13.04.2005. godine, Ahmet Ahmetović i dr. Prijedlog za preduzimanjem posebnih istražnih radnji

istraži u BiH, svjedok Svemir Kraljević je inspektor Midhatu Tihću (djelatnik DGS-a) prenio saznanja da je grupa od 22 kineska državljana stigla u Sarajevo početkom aprila 2005. godine, te da je ta ista trebala biti dalje ilegalno prebačena iz BiH kroz Hrvatsku u zemlje zapadne Evrope. Po primitku ovih informacija, Tužilaštvo BiH je nastavilo istragu saslušavanjem svjedoka kao i prikupljanjem relevantnih podataka u odnosu na te okolnosti. Svjedok Harun Kadić (zaposlen u SIPA-i) je potvrdio da su istražne radnje u ovom predmetu počele u februaru 2005. godine (do tada je bila saradnja organa BiH sa organima vlasti u Srbiji). Sam predmet u SIPA-i je bio aktivan od 2004. godine. Ovaj svjedok je bio angažovan u provođenju posebnih istražnih radnji naređenih od strane Suda BiH.

Vezano za posebne istražne radnje koje su provodene u BiH, tužilac je dana 22.01.2007. godine predložio da se u dokaze uvede izvještaj SIPA-e o tehničkom nadzoru telefonskih razgovora⁶, koji sadrži opis razgovora između Mersudina Mešanovića (Sudo) i Branivoja Simića (Zvonko), sačinjen po preduzetim posebnim istražnim radnjama (nadzor i tehničko snimanje telefonskih brojeva i prostorija iz člana 116. ZKP BiH). Uvođenju ovog dokaza prigovorio je branilac prvooptuženog, navodeći da ne vidi vezu između pomenutog izvještaja sa ovim predmetom. Branilac pri tome tvrdi da se izvještaj odnosi na Ahmeta Ahmetovića koji je već osuđen za krivična djela krijumčarenja osoba u Srbiji. U odgovoru na ove tvrdnje tužilac je dodatno ukazao na značaj pomenutog dokaza, ističući da se isti tiče radnji krijumčarenja ljudi, u koje je, prema njegovim navodima, bilo uključeno više lica, a ne samo 4 (četvorica) optuženih u ovom predmetu.

Nakon iznesenih stavova obje strane, Sud je odlučio da se predloženi dokaz Tužilaštva uvede u dokaze, naznačivši da će o dokaznoj snazi istog odlučiti naknadno. Pri donošenju ovakve odluke Sud je imao u vidu posebno principe koji proizilaze iz članova 10., 15., 239. stav 2., 263. stav 2. i 281. stav 2. ZKP BiH. Naime, dokazni postupak se odvija na principu slobodne ocjene dokaza tako da u postupku Sud nije vezan formalnim dokaznim pravilima. Istovremeno, Sud je svakako dužan da se brine o cjelokupnom pretresanju stvari, te je obavezan da vodi računa o autentičnosti, relevantnosti i zakonitosti dokaza, odnosno o njihovoj dokaznoj snazi pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima.

Sud cijeni da odbrana ne dovodi u pitanje zakonitost ili autentičnost ovog dokaza. Sud je utvrdio da se radi o izvještaju sačinjenom u skladu sa zakonskim propisima, a na osnovu podataka do kojih se došlo sprovođenjem naredbe Suda koja je izdata u skladu da članom 116. ZKP BiH. Prigovor branioca prvooptuženog mogao bi se shvatiti kao osporavanje relevantnosti ovog dokaza. Međutim, jasno je iz prirode dokaza da je isti relevantan za odlučivanje u ovom predmetu. Razgovori koji su snimljeni i koji su opisani u pomenutom izvještaju odnose se na dogovore o krijumčarenju kineskih državljana što je upravo predmet optužnice u ovom predmetu. U razgovorima koji su nadzirani spominje se organizovanje ilegalnog prebacivanja kineskih državljana iz raznih dijelova svijeta (Ukrajine, Moldavije) prema zapadnoj Evropi i to preko Srbije, Crne Gore, BiH, Hrvatske dalje prema Sloveniji, Italiji, itd. S tim u vezi, spominje se i organizovanje kupovine viza za kineske državljanke, odnosno krivotvorenje viza za te državljanke. Imajući u vidu ove okolnosti, Sud cijeni da podaci koji su naznačeni u predmetnom dopisu zasigurno imaju važnosti za ovaj predmet, zbog čega je Sud izvještaj o preduzetim radnjama od 08.03.2005. godine prihvatio kao dokaz, istovremeno naznačivši da će o dokaznoj snazi istog naknadno odlučivati.

U vezi sa saradnjom sa R Srbijom u ovom predmetu, svjedok Harun Kadić je naznačio da je SIPA u junu ili julu 2005. godine dobila materijal iz MUP-a Srbije (ovaj materijal se odnosio na audio snimke presretnutih razgovora). Samo provođenje posebnih istražnih

⁶ Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 08.03.2005. godine (dokaz 19)

radnji u Srbiji je trajalo od polovine februara 2005. godine da bi u julu 2005. godine lica koja su bila predmet provođenja tih radnji bila uhapšena. Svjedok Kadić je naveo da je prvi put saznao za identitet Svemira Kraljevića tokom sastanka sa Midhatom Tihićem (djelatnik DGS-a) u julu 2005. godine. Iskaz svjedoka Kadića se podudara i sa iskazom svjedoka Dragana Timotijevića koji je aktivno radio na predmetima krijumčarenja kineskih državljana u R Srbiji u 2004. i 2005. godini.

Jedan od učesnika koji su bili obuhvaćeni istragom u Srbiji je bio i Ahmet Ahmetović iz BiH (iz Mionice, općina Gradačac). On je, prema svjedočenju velikog broja svjedoka, bio "poznat krijumčar" na prostoru BiH. Svjedok Kraljević je naveo da je radio često za Ahmetovića poslove ilegalnog prebacivanja imigranata iz BiH preko Save, kao i to da je njega samog u poslove krijumčarenja uveo upravo Ahmetović. Pored toga, svjedok je detaljno i uvjerljivo opisao činjenicu da se radilo o ilegalnom prebacivanju, koje se sprovodilo na način da je on sam prebacivao krijumčarena lica čamcem preko Save. Svjedok, između ostalog, kaže: "*da su hujeli preći granicu legalno išli bi na zvanični granični prijelaz a ne preko šuma i vode*"⁷.

I ostali svjedoci Tužilaštva, pa i odbrane, potvrdili su da je Ahmetović bio dugo vremena poznat kao krijumčar ilegalnih imigranata, te da je imao veze sa određenim licima koja se bave sličnim poslovima u susjednim državama. U tom pravcu posebno su uvjerljivi iskazi taksista Edhema Gluhića i Dževada Mujkanovića koji su radili kao "*čistači*"⁸ za Ahmetovića. Ovi svjedoci su opisali način na koji su radili sa Ahmetovićem u prebacivanju lica preko granice BiH. I svjedokinja Amela Alić Džudžić je navela da je Ahmetović bio poznat po tome da se bavi prevozom kineskih državljana. Svjedok Kraljević je za Ahmetovića naveo i to da je bio "*najjači u svom kraju*", te da je radio "*od Brčkog do Srpeca*".

Svjedočenja u ovom postupku ukazuju na zaključak da lica koja se bave krijumčarenjem osoba ("*krijumčari*") obično imaju ustaljene načine komuniciranja, dejstvovanja, te žive određenim načinom života. Tako svjedok Milan Stanković navodi da krijumčari najčešće koriste veći broj mobilnih telefona kojima se ne zna vlasnik, uništavaju telefonske kartice nakon izvjesnog vremena, koriste vozila sa falsifikovanim tablicama, te dijele dužnosti između sebe. Ovaj svjedok kao najčešći vid pribavljanja viza na legalan način navodi upravo situacije kada se ide u grupama na sajmove ili druge slične manifestacije. Tako kada je u pitanju sajam, rukovodilac istog napravi pozive za određenu grupu lica a vize izdaje zemlja u kojoj se sajam održava. Svjedok Stanković dalje pojašnjava da, kod operacija krijumčarenja, postoje lica koja vrše prijem i smještaj osoba koje su u tranzitu, dok se ne organizuje njihovo dalje prebacivanje. Uglavnom su lica koja se bave krijumčarenjem osoba imućniji ljudi sa većim brojem računa, a imovina je često registrovana na članove njihove porodice (npr. supruge i djeca). U komuniciranju, ova lica obično koriste žargonski govor tako da osobu/e koje krijumčare nazivaju "*roba*", za lice koje priprema mjesto za čuvanje ljudi postoji naziv "*stekadžija*" a samo mjesto gdje se lica nalaze dok se ne nastavi njihovo dalje prebacivanje u zemlju krajnje destinacije nazivaju "*štek*". Pored toga, svjedok je naveo da krijumčari u većini slučajeva koriste nadimke u komuniciranju. Iskaz svjedoka Stankovića je potvrđen iskazima svjedoka Midhata Tihića i Jove Đurice (djelatnici DGS-a), te iskazima svjedoka Svemira Kraljevića, Osmana Bajraktarevića, Admira Rizvanovića, Muhameda Omerčića i Ratka Mršića.

⁷ Svjedočenje Svemira Kraljevića na pretresu održanom dana 25.01.2007. godine

⁸ Prema kazivanju svjedoka Kraljevića, Gluhića, Mujkanovića pojam „čistač“ se koristio za lica koja su bila zadužena za dojavu da li na putu kojim su trebali proći ilegalni imigranti ima policijske kontrole

Iz izvedenih dokaza Tužilaštva nesporno je da je 3. i 4. aprila 2005. godine grupa od nekih 64 državljana Narodne republike (NR) Kine ušla u Bosnu i Hercegovinu, preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo. Ovi kineski državljani su u BiH došli radi navodnog učešća na 8. Međunarodnom sajmu privrede koji se održavao u Mostaru (Mostarski sajam) u periodu od 05.04.2005. godine do 09.04.2005. godine. Na osnovu dokumentacije (između ostalog: 6 pozivnih pisama organizatora Mostarskog sajma upućenih Ambasadi BiH kojima traže vize za kineske državljane⁹, Listinzi evidentiranih državljana NR Kine povodom ulaska u BiH na Graničnom prijelazu (GP) Aerodrom Sarajevo (u vezi sa kojim je i dopis Tužilaštva BiH od 29.05.2006. godine u kojem se traži provjera ulaska i izlaska iz BiH za 92 kineska državljana poimenično navedena u prilogu dopisa), Akreditacije za učešće na Mostarskom sajmu za 70 osoba iz NR Kine, Zapisnik o primopredaji ovih 70 akreditacija Mostarskog sajma izlagaču NR Kina, Registracijski formulari za učešće na Mostarskom sajmu (27 prijava), Izvod iz evidencije letova Austrian Airlines za period aprila 2005. godine), kao i iz iskaza svjedoka Dalfine Bošnjak, direktorice Mostarskog sajma i Bariše Arnaut (Ministarstvo vanjskih poslova BiH), Sud je utvrdio da su kineski državljani ušli u BiH na legalan način, na osnovu viza izdatih na period od sredine marta do sredine aprila 2005. godine. Državljanima NR Kine su vize dobili na osnovu pozivnih pisama (prethodno navedenih) za učešće na sajmu. Pripreme za dolazak ovih lica potvrđuje e-mail komunikacija između osobe po imenu Richard Lee i Drage Vasilja, vlasnika pansiona "Numero" u kojem su posjetioci odsjeli.

Iz iskaza svjedokinje Dalfine Bošnjak proističe da je Kina bila zemlja partner, zbog čega je broj kineskih državljana bio puno veći od broja učesnika ovog sajma iz drugih država. Ova svjedokinja je Sudu pojasnila da su dolasku Kineza prethodili mnogobrojni razgovori između Ministarstva vanjskih poslova (MVP) BiH i Privredne komore NR Kine. Prvi kontakti sa NR Kinom su ostvareni preko ambasade te zemlje. Svjedokinja ističe da je broj učesnika na sajmu odredila Privredna komora iz Pekinga, a da kontrolu firmi koje su učestvovala nije vršila ona niti neko drugi ko je bio u organizaciji sajma, iz razloga što, kako ona navodi, nisu imali nadležnost za to. Svjedokinja tvrdi da nije imala nikakvu odgovornost za kineske firme koje su učestvovala na sajmu. Ona spominje gospodina po imenu Jang Chumin kao lice koje je od nje dobilo 70 akreditacija za učešće kineskih posjetilaca na sajmu a on je bio zadužen za organizaciju smještaja tih lica.

Svjedok Bariša Arnaut je na jasan i detaljan način objasnio čitav postupak vezano za izdavanje viza stranim državljanima. U vrijeme svjedočenja on je obnašao funkciju šefa Odjela za vize i putne isprave (u MVP BiH), tako da je upoznat sa procedurama izdavanja viza. On je bio zadužen za saradnju BiH organa sa sličnim organima u inostranstvu, kontrolu rada konzularnih odjela, te saradnju sa stranim predstavništvima u BiH. Vezano za proceduru za izdavanje viza kineskim državljanima u ovom konkretnom slučaju, svjedok je ukazao na postojanje odstupanja u proceduri na koja je, kako on kaže, uložio prigovor (koji se odnosio na dužinu perioda na koji su vize bile izdate). S tim u vezi, svjedok je istakao da su postojali pritisci od strane organizatora sajma, ambasade NR Kine, kao i od strane drugih osoba koje su bile umiješane. On dalje navodi da je u vrijeme izdavanja viza kineskim državljanima bilo oko 100 zahtjeva iz Pekinga za izdavanje viza radi prisustva Mostarskom

⁹ Pozivno pismo organizatora Mostarskog sajma upućen Ambasadi BiH kojim se traže vize za kineske državljane Cao Songje i Li Hongbin; Pozivno pismo organizatora Mostarskog sajma upućen Ambasadi BiH kojim traže vize za 7 kineskih državljana; Pozivno pismo organizatora Mostarskog sajma upućen Ambasadi BiH kojim traže vize za 46 kineskih državljana; Pozivno pismo organizatora Mostarskog sajma upućen Ambasadi BiH kojim traže vize za 21 kineskog državljana; Pozivno pismo organizatora Mostarskog sajma upućen Ambasadi BiH kojim traže vize za 7 kineskih državljana; Pozivno pismo organizatora Mostarskog sajma upućen Ambasadi BiH kojim traže vize za 7 kineskih državljana; Pozivno pismo potpisano od Dalfine Bošnjak za 2 osobe iz NR Kine

sajmu. Obaveza pozivaoca (u ovom konkretnom slučaju Mostarski sajam) je da provjeri adresu na kojoj bi bili prijavljeni strani državljani, kao i da izvrši ovjeru pozivnog pisma koje on upućuje. Svjedok ukazuje na činjenicu da bi on slučaj kao što je ovaj smatrao sumnjivim iz razloga što je u rubrikama 8 i 15 u formularu za vizu navedena ista adresa (Mostar Rodoč bb), odnosno naziv sajma koji se održavao u Mostaru. Naime, u formularu pod rednim brojem 8 je naznačena adresa u inostranstvu, a pod rednim brojem 15 ime, odnosno adresa osobe koja poziva posjetioca. Svjedok ističe da DGS nema ovlasti da vrati strane državljane sa granice ukoliko isti posjeduju potrebne vize, a što je ovdje bio slučaj.

Kinezi koji su došli na Mostarski sajam bili su smješteni u pansionu "Numero" u Medugorju, vlasništvo Drage Vasilja. Drago Vasilj je svjedočio na ove okolnosti u svojstvu svjedoka Tužilaštva. On, prije svega, ističe da je u njegovom pansionu bilo smješteno 50 – 60 kineskih državljana, koji su došli u 3 različita termina. Međutim, on nije imao evidenciju imena svih ovih lica, a od istih nije uzeo ni putne isprave u momentu dolaska. I ovaj svjedok, kao i svjedok Milan Stanković (djelatnik SIPA-e koji je pribavljao informacije o ovom slučaju u toku istrage) su potvrdili da se radilo o muškim i ženskim osobama koje su bile "lijepo obučene" i koje su bile mlađe životne dobi. Svjedok Vasilj je potvrdio da su ova lica došla u aprilu, oko 7 dana prije početka sajma (radi navodne pripreme štandova), te da su otišli iz njegovog pansiona 11. aprila 2005. godine.

Gore navedena objektivna dokumentacija, kao i svjedočenja svjedoka Bošnjak, Arnaut i Vasilja nedvosmisleno upućuju na zaključak da je čitava procedura koja je obavljena u vezi sa izdavanjem viza (provjera adrese odsjedanja, provjera imovnog stanja lica koja dolaze, dužina trajanja samih viza) bila u najmanju ruku "neuobičajena". Dalje, nikada se nije razjasnilo ko od pozvanih lica (kineskih državljana) je stvarno učestvovao na Mostarskom sajmu. Svjedok Dalfina Bošnjak je u tom pravcu izjavila da je bilo prijavljeno učešće oko 80 lica (državljana NR Kine) ali da nisu svi bili svaki dan prisutni tako da je i broj akreditacija bio manji (70)¹⁰. Dodatno, ne zna se tačno da li su svi oni odsjeli u pansionu "Numero", niti je smještaj ovih lica prijavljen nadležnim organima vlasti.

Podaci za 22 kineska državljana koji se spominju u činjeničnom supstratu optužnice u ovom predmetu sadržani su u Zahtjevima za vizu, kopijama pasoša i viza i pretragama DGS-a za 22 kineska državljana.¹¹ Radi se o sljedećim licima: Fan DeQuiang (Fujian), Zhang Wen (Fujian), Deng Shirong (Fujian), Lin Guolin (Fujian), She Yixi (Fujian), Liu Wenfu (Fujian), Zhang Xianfei, Ji Fulin, Liu Qingming (Fujian), Huang Jiawu (Fujian), Zheng Guoyao, Wu Suiyan, Liu Qingying (Fujian), Wu Jing, Chen Hongchun (Fujian), Huang Yuying (Fujian), Yang Hongyuan (Fujian), Jie Wenrong (Fujian), Ye Chunjiao (Fujian), Xu Shiyang (Fujian), Chen Fengzhi (Fujian), Xie Boqun (Fujian).

Sud cijeni da je van razumne sumnje dokazano da su u okviru ranije pomenute grupe od oko 64 kineska državljana u BiH ušla pomenuta 22 kineska državljana. Ovaj zaključak proističe iz objektivnih dokaza, prije svega iz Dopisa Ministarstva sigurnosti NCB Interpol Sarajevo od 12.10.2006. godine i Spiska pravnih i fizičkih lica davaoca garantnih pisama za 22 državljana NR Kine, koji je u prilogu Dopisa DGS-a od 26.09.2006. godine Tužilaštvu BiH (spisak sadrži imena lica koja su na poziv davaoca garantnih pisama ušla u BiH ali nisu evidentirana na izlasku iz BiH nakon što su im istekle vize).

¹⁰ Akreditacije za učešće na Mostarskom sajmu za 70 osoba iz NR Kine, Zapisnik o primopredaji ovih 70 akreditacija Mostarskog sajma izlagaču NR Kina (dokaz 66 B)

¹¹ Zahtjevi za vizu, kopije pasoša i viza i pretrage DGS-a za 22 kineska državljana (dokaz 132)

Dana 26.02.2007. godine tužilac je predložio da se kao dokaz "92 a"¹² uvede navedeni dopis DGS-a, Centralni istražni ured Sarajevo koji se odnosi na razjašnjenje razlike u broju kineskih državljana koji su ušli u Bosnu i Hercegovinu u toku 2005. godine. Naime, dana 26.09.2006. godine DGS je sačinio spisak davaoca garantnih pisama za državljane NR Kine (zajedno sa imenima tih kineskih državljana) a isti je uveden u dokazni materijal kao "dokaz 92"¹³. Dokaz 92 sadrži, između ostalog, imena 22 kineskih državljana koji su na poziv davaoca garantnih pisama ušli u BiH ali nisu evidentirani na izlasku iz BiH nakon što su im istekle vize. Kako je postojala razlika u jednom imenu u podacima kojima je raspolagalo Tužilaštvo za 22 lica i podataka koji se nalaze u dokazu "92", Tužilaštvo je zatražilo od DGS-a pojašnjenje po ovom pitanju. Ovo pojašnjenje nalazi se u dokazu "92 a". Naime, radi se o dopisu DGS-a od 18.01.2007. godine u kojem je objašnjeno da je lice koje se nalazi pod rednim brojem 9. spiska od 26.09.2006. godine (dokaz "92") evidentirano greškom kao lice koje je ušlo 2005. godine a evidentirano je na ulazu u BiH 01.04.2006. godine.

Uvođenju ovog dokumenta u dokaze prigovorio je branilac prvooptuženog jer se radi o dokumentu koji nije dostavljen kao dokaz uz optužnicu, te ga odbrana nije imala prilikom potvrđivanja optužnice.

Ovakav prigovor bi mogao imati osnova u odredbama koje regulišu redosljed izvođenja dokaza na glavnom pretresu (član 261. stav 2. ZKP BiH). Iz tih odredbi proizilazi da je, u pravilu, u direktnom izvođenju dokaza, tužilac vezan onim dokazima koji su predloženi u optužnici ("dokazi optužbe"). Dodatni dokazi se, prema tom pravilu, trebaju izvesti nakon izvođenja dokaza odbrane, i to kao dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika).

Međutim, pravilo o redosljedu izvođenja dokaza izričito stoji "*osim ako sudija, odnosno vijeće u interesu pravde ne odredi drugačije.*" Sud nalazi da interesi pravde, za razliku od pukog zadovoljavanja forme, podrazumijevaju postupanje u duhu zakona - konkretno, redosljed izvođenja dokaza može se promijeniti ukoliko Sud nalazi da je isto u interesu efikasnosti i cjelokupnog pretresanja predmeta te da ne stavlja optuženog u lošiji položaj, odnosno ne povrjeđuje princip jednakosti stranaka u postupku. Istovremeno, predsjednik vijeća je obavezan da osigura "*svestrano pretresanje predmeta, utvrđivanje istine i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari*" (član 239. stav 2. ZKP BiH).

Prema ocjeni Suda, dokaz "92 a" upravo ispunjava pomenute uslove jer doprinosi razjašnjenju nejasnoća u listama kineskih državljana koji su ušli u BiH u toku 2005. godine. Sud nalazi da je uvođenje ovog dokaza svakako u cilju efikasnosti postupka u smislu da će isti biti uveden u toku ispitivanja svjedoka Jove Đurice koji je naznačio da je sam potpisao pomenuti dokument. Istovremeno, uvođenje ovog dokaza u ovoj fazi postupka ni na koji način ne stavlja odbranu prvooptuženog u lošiji položaj. Naime, ni sama odbrana ne osporava tačnost sačinjenih evidencija u pogledu ulazaka i izlazaka kineskih državljana iz teritorija BiH. U ovakvim okolnostima, primjedba odbrane prvooptuženog je formalne prirode i svakako ne može dovesti u pitanje interese postupka u uvođenju dokaza "92 a", te je Sud odlučio da dopusti uvođenje ovog dokaza.

I svjedokinja Amra Aljić, djelatnik DGS-a koja je učestvovala u sačinjavanju pomenutog dopisa DGS-a (dokaz "92 a"), je bila uvjerljiva pri iznošenju činjenica koje su joj poznate u

¹² Dopis DGS, Centralni istražni ured Sarajevo broj 18-08-1-803/06 od 18.01.2007. godine (dokaz 92 A)

¹³ Dopis DGS, Centralni istražni ured Sarajevo broj 18-08-1-803/06 od 26.09.2006. godine (dokaz 92)

vezi sa ovim dopisima. Ona navodi da je dobila zadatak da uradi analizu prelaska državne granice kineskih državljana za 2005. godinu i prvu polovinu 2006. godine. U skladu sa tim, urađena je provjera da li je svaki kineski državljanin ponaosob napustio BiH. Za one kineske državljane za koje je utvrđeno da nisu napustili BiH, svjedokinja je kod Ministarstva sigurnosti BiH vršila provjeru da li im je eventualno odobren boravak u BiH. Nakon toga srađeni su podaci i dobijen rezultat od ukupno 22 kineska državljana iz grupe koja je došla zbog navodnog prisustva na Mostarskom sajmu a koji nisu nikada evidentirani na izlazu iz BiH. U tom smislu, svjedokinja navodi da je umjesto osobe koja je bila navedena na spisku pod imenom Xu Meilli (pod tačkom 9. Dopisa DGS-a od 26.09.2006. godine) trebala biti naznačena osoba pod imenom A Liu Quingming koja je ušla 2005. godine (povodom dolaska na Mostarski sajam). Naime, osoba pod imenom Xu Meilli je kineski državljanin koji je u BiH također ušao na poziv organizatora Mostarskog sajma, ali 2006. godine, a ne 2005. godine. Svjedokinja Amra Aljić je određiva da je naknadnim provjerama ponovo izvršen uvid u evidenciju prelaska državne granice te je u dopisu od 18.01.2007. godine upućenom Tužilaštvu BiH navedeno još jedno lice kao dopuna spisku od 21 lica (nakon što je izostavljen imenovani kineski državljanin Xu Meilli).

Svjedok Jovo Đurica (šef Odjela za suzbijanje kriminaliteta u DGS-u) je na uvjerljiv način objasnio da su analize vršene od strane terenske kancelarije DGS-a, kao i od strane Centralne istražne jedinice DGS-a. Njegov iskaz u potpunosti potvrđuje iskaz svjedokinje Amre Aljić. Dodatno, svjedok Đurica tvrdi da nije bilo osnova da djelatnici DGS-a odbiju ulaz ovim licima u BiH jer su svi imali uredne vize za ulazak. On potvrđuje da su u DGS-u, na zahtjev Tužilaštva BiH, vršili analizu ulazaka za čitavu 2005. godinu i prvih 6 mjeseci 2006. godine, te da su na taj način utvrdili da se radi o 22 kineska državljana koji su na legalan način ušli u BiH, ali nisu legalno izašli iz BiH nakon što su im istekle vize. Svjedok tvrdi da, prema njihovim službenim podacima, 22 kineska državljana nisu otišli u Kinu, nisu ostali u BiH, niti su prijavili boravak u BiH.

Iz zahtjeva za vizu, kopija pasoša i viza i pretraga DGS-a za 22 kineska državljana je vidljivo da je većina ovih lica poticala iz pokrajine Fujian iz NR Kine, što će se pokazati relevantnim za činjenične navode optužnice. Naime, dokazi i svjedočenja ukazuju na to da su imigranti koji su dolazili iz ove pokrajine, prije nego što bi uopće krenuli, plaćali dio troškova ilegalnog prebacivanja u zemlje zapadne Evrope. Iz već pomenutih preslušanih razgovora¹⁴ koji su snimljeni provođenjem posebnih istražnih radnji u Srbiji (prije svega razgovora između Branivoja Simića i Ahmeta Ahmetovića) evidentno je da su postojala saznanja da lica iz navedene pokrajine moraju platiti dio troškova nelegalnog prebacivanja u zemlje Zapadne Evrope u mjestu odakle kreću iz NR Kine. U razgovoru između Ahmeta Ahmetovića i Zvonke (Branivoje Simić) dana 09.04.2005. godine Ahmet obavještava Simića da je "roba" iz Fujian-a. Pored toga, i svjedok Milan Stanković navodi da se radilo o osobama koje su porijeklom iz pokrajine Fujian iz NR Kine, (a koju informaciju je dobio od strane Interpola). Ovu činjenicu su potvrdili i drugi svjedoci, i to Svemir Kraljević, Milan Stanković, Ratko Mršić i Midhat Tihić.

Svjedok Kraljević je svjedočio o tome kako je od Ahmeta Ahmetovića dobio pasoše 12 kineskih državljana (kako će naknadno biti objašnjeno), koje je naknadno spalio.¹⁵ U vezi sa tim, svjedok je opisao i kako su izgledali pomenuti pasoši, pa između ostalog, navodi da su vize bile bijele boje, a da je naziv pokrajine Fujian bio napisan na latiničnom pismu.

¹⁴ Posebno razgovor između Zvonke i NN lica vođen dana 10.04.2005. godine u kojem Zvonko objašnjava da su im (kineskim državljanima) već pola naplatili u Fujien-u i da se to ne može naplatiti, odnosno da su im uzeli pola novca u Kini

¹⁵ Svjedočenje Svemira Kraljevića na pretresu održanom dana 25.01.2007. godine

Svjedok Milan Stanković, djelatnik SIPA-e, kazuje da su u SIPA-i dobili informacije od DGS-a o tome koja su lica pozvana, koliko ih je ušlo i koliko izašlo iz BiH, pa su tako saznali i to da grupa od 22 kineska državljana nikada nije izašla iz BiH (legalnim putem). Ovaj svjedok dodatno navodi da su za jednu osobu (iz grupe od ova 22 lica) dobili podatke da se ona javila svojoj rodbini iz mjesta Veneto u Italiji. Međutim, kako to svjedok dalje navodi, naponi da preko Interpola Italije saznaju nešto više o tome ostali su bezuspješni. Svjedok Midhat Tihic, uposlen u DGS-u, je tokom svjedočenja dana 25.05.2007. godine potvrdio da su u DGS-u ustanovili da grupa od 22 kineska državljana koji su ušli u BiH po pozivu organizatora Mostarskog sajma nisu na legalan način i izašli iz BiH.

Kao dokaz iz kojeg se jasno vidi da se 22 kineska državljana koja su stigla u aprilu zbog prisustva na Mostarskom sajmu nisu vratili u NR Kinu Sud je cijenio i Dopis NCB Interpola od 12.10.2006. godine¹⁶. Iz ovog dopisa se da zaključiti da se 22 lica za koje je na zahtjev Tužilaštva BiH izvršena provjera od strane Interpola, nisu vratili u NR Kinu.

Niti jedan optuženi i njihovi branioci nisu osporavali ovakav zaključak.

Član 189. stav 1. KZ BiH određuje: "Ko iz koristoljublja prevede preko državne granice jedno ili više lica koja ne ispunjavaju uslove za zakoniti ulazak preko državne granice ili ko omogućiti drugome nedozvoljeni prelazak granice kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina." Uslovi za zakoniti ulazak preko državne granice, odnosno za dozvoljeni prelazak granice određeni su Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu (član 11. stav 1.). Optuženi Dizdarević i Tursunović se terete za omogućavanje nedozvoljenog prelaska državne granice pomenutih kineskih državljana.

Jedan od ključnih dokaza u rasvjetljavanju krivičnopravnih radnji prvooptuženog i drugooptuženog (kao i treće i četvrtooptuženog), te događaja i okolnosti pod kojima su te radnje počinjene jeste svjedočenje Svemira Kraljevića, lica koje je bilo direktni učesnik u organizaciji ilegalnog prebacivanja kineskih državljana. Kao takav, svjedok Kraljević je imao direktna saznanja o ključnim događanjima u ovom predmetu. Ovaj svjedok je pristao na saradnju sa Tužilaštvom BiH u smislu davanja potpunog svjedočenja u zamjenu za imunitet od krivičnog gonjenja. Tokom istrage svjedok Kraljević je dao nekoliko iskaza različitim organima (DGS, SIPA, Tužilaštvo BiH). Tokom glavnog pretresa prvo je pozvan kao svjedok Tužilaštva, a nakon toga je ispitan i kao svjedok odbrane.

Od važnosti za dokazivanje činjenica u ovom predmetu bilo je i svjedočenje Ratka Mršića, koji je bio umiješan u operaciju prebačaja jednog dijela pomenute grupe od 22 kineska državljana u R Hrvatsku. On je, kao i Kraljević, imao direktna saznanja o nekim od ključnih događaja te je svjedočio u zamjenu za imunitet od krivičnog gonjenja.

Pomenuta grupa od 22 kineska državljana koja je po isteku viza ostala u BiH dovezena je iz Mostara u Špionicu (općina Gradačac), gdje su smješteni u kući Osmana Bajraktarevića. U tom pravcu je uvjerljiv iskaz svjedoka Svemira Kraljevića, čije navode je potvrdio, pored ostalog, i svjedok Midhat Tihic (djelatnik DGS-a) koji je od Kraljevića uzimao izjavu 15.09.2005. godine¹⁷.

¹⁶ Dopis NCB Interpol broj 16-04.4-1-IP-1-OK-3725/06-17 od 12.10.2006. godine (dokaz 63)

¹⁷ Zapisnik o saslušanju svjedoka Svemira Kraljevića broj 15-04-1/3-04-2782/05 od 15.09.2005. godine (dokaz 154 B)

Sud nalazi dokazanim van razumne sumnje da su optuženi Dizdarević (Zizo, Zizi, Zika) i Tursunović (Miko, Mika) dogovorili prihvata i smještaj 22 kineska državljana u Špionici (koja se nalazi u blizini Srebrenika), da bi organizovali njihovo dalje prebacivanje iz BiH prema zemljama zapadne Evrope. Prema iskazu svjedoka Kraljevića kojeg je Sud cijenio objektivnim i u saglasnosti sa ostalim izvedenim dokazima Tužilaštva, Dizdarević je nadzirao posao vezano za kineske državljane koji su predmet činjeničnog opisa u optužnici, a Tursunović je preuzeo ta lica da bi ih prebacio do Zagreba. Ovakvo svjedočenje je u skladu sa izjavama koje je Kraljević dao ranije. Tako svjedok Midhat Tihčić potvrđuje ranije Kraljevićeve navode da je optuženi Tursunović 22 kineskih državljana dobio od "Zike iz Velike Kladuše" (Dizdarević), čija je "i bila cijela ta grupa". Svjedok Milan Stanković je također naveo da je iz izjava koje je dobio od Kraljevića i Bajraktarevića proisticalo da je Tursunović kineske državljane dobio od Dizdarevića sa područja Sarajeva. On je potvrdio i to da se raspravljalo o prebacivanju 10 i otimanju 12 kineskih državljana, okolnosti koje su detaljnije objašnjene u daljem tekstu. Ova 22 lica spominju se i u presretnutim telefonskim razgovorima snimljenim u R Srbiji između Mešanovića i Simića.

Prema iskazu Kraljevića, u kritično vrijeme ga je kontaktirao optuženi Tursunović u cilju dogovaranja da svjedok "odradi neke Kineze do Zagreba". Kraljević navodi da je iz razgovora sa Tursunovićem saznao da se radi o 22 lica, od kojih je 12 njih trebalo biti prebačeno u prvoj grupi a ostalih 10 naknadno. Pošto su postigli dogovor da Kraljević organizuje pomenuto prebacivanje prve grupe lica (12), Tursunović ga je obavijestio kad su "Kinezi" stigli na područje Špionice. Kraljević je tu informaciju prosljedio Ahmetu Ahmetoviću koji je trebao da ih prebaci dalje preko državne granice. Ahmetović je angažovao vozače Maria i Željku koji su se našli sa Kraljevićem i Tursunovićem na benzinskoj pumpi "Rimko – san" da preuzmu 12 kineskih državljana iz kuće Osmana Bajraktarevića. Vozači su na benzinsku pumpu došli "Passatom" i "Fordom scorio". Kraljević navodi da su ih on i Tursunović odveli do kuće Osmana Bajraktarevića gdje su kineski državljani bili smješteni. Mario i Željko su preuzeli pomenuta lica iz kuće Bajraktarevića i predali ih Ahmetoviću. Svjedok Kraljević dalje navodi da je kineske državljane koje su preuzeli vozači Mario i Željko iz kuće Osmana Bajraktarevića Ahmetović odveo u Porebrice.

Sa iskazom Kraljevića saglasan je i iskaz svjedoka Ratka Mršića koji navodi da Ahmetović koristi vozače Maria i Željku u poslovima ilegalnog prebacivanja stranih lica. Svjedok Mile Jurošević (djelatnik SIPA-e) je naveo da su provjerom identiteta za lica Mario i Željko došli do saznanja da se radi o licima koja su u lancu krijumčarenja i sa kojima je Ahmetović i ranije saradivao. I svjedok Milan Stanković je potvrdio navode Kraljevića u pogledu preuzimanja kineskih državljana iz kuće Osmana Bajraktarevića od strane vozača Maria i Željke koji su radili za Ahmetovića.

Nakon što je 12 državljana NR Kine predato imenovanim vozačima, Tursunović je tražio njihove pasoše od Kraljevića. Međutim, pasoši nisu bili kod Kraljevića nego kod Ahmetovića, kod koga su se ta lica u datom momentu i nalazila. Kraljević je od Ahmetovića tražio povrat pasoša, te je iste, (kada ih je dobio) zapalio da bi "prikrio trag".

Svjedok Harun Kadić (djelatnik SIPA-e koji je bio angažovan u provođenju posebnih istražnih radnji u BiH u ovom predmetu) je također imao saznanja o ovim radnjama, koja su bila u pogledu da se 12 kineskih državljana nalazilo na području okoline Srebrenika a ostalih 10 kineskih državljana je bilo na području Unsko – sanskog kantona (što potvrđuje razdvajanje grupe od 22 kako je već opisano).

Prema navodima Kraljevića, situacija sa kineskim državljanima se zakomplikovala kada je Ahmet Ahmetović shvatio da se radi o licima koja želi prebaciti Tursunović. Kraljević je imao saznanja da Ahmetović i Tursunović od ranije nisu bili u dobrim odnosima iz razloga što je Ahmetović navodno jedne prilike trebao kupiti "robu" od Tursunovića pri čemu mu je oteo 15.000 KM, za što je smatrao Tursunovića odgovornim. U tom pravcu je objektivna i iskaz svjedoka Ratka Mršića (jedan od učesnika u organizaciji prevoza kineskih državljana za dio puta iz Hrvatske do Italije) koji navodi da mu je Ahmetović rekao da je "roba" (12 kineskih državljana) uzeta za "otplatu duga". Želeći da se osveti Tursunoviću, Ahmetović je Kraljeviću rekao da su kineski državljani (njih 12) "pali" na hrvatskoj strani. Svjedok Ratko Mršić navodi da mu je Ahmet rekao da je 12 kineskih državljana kupio od Svemira za 100 – 200 KM.

Nakon što je Ahmetović preuzeo 12 kineskih imigranata on ih je sakrivao u kući optuženog Dragutina Jovičića u Porebričama, kao i u svojoj kući. Navode o skrivanju lica u kući Ahmetovića potvrđuju iskazi svjedoka (Ahmetovićevih komšija) Amele Alić – Džudžić, Hazima Deliomerovića, te Mine i Sameda Deliomerovića (Hazimovi roditelji). Iskazi zadnja dva svjedoka su uvršteni u dokaze u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH. Naime, na pretresu održanom dana 27.03.2007. godine Tužilaštvo je iznijelo prijedlog da se izjave ova dva svjedoka pročitaju i uvedu u spis jer ova lica zbog bolesti ne mogu da pristupe pred Sud. Radi se o izjavi Mine Deliomerović¹⁸ i izjavi Sameda Deliomerovića¹⁹ datim SIPA-i u toku istražnog postupka, u skladu sa odredbama ZKP BiH. Branilac prvooptuženog Aziza Dizdarevića je prigovorio prihvatanju ovih dokaza, navodeći da odbrana nema potvrdu da su navedeni svjedoci u nemogućnosti doći pred Sud. S tim u vezi, Sudu je dana 02.04.2007. godine dostavljen dopis upućen od strane Mine i Sameda Deliomerovića, sa medicinskom dokumentacijom u prilogu. Iz dostavljenog dopisa, kao i medicinske dokumentacije, je bilo evidentno da se radi o licima slabog zdravstvenog stanja, koja vrlo teško podnose putovanje, iz kojeg razloga nisu u mogućnosti doći svjedočiti na Sud u Sarajevo. Odbrana je, po primitku medicinske dokumentacije, ponovo uložila prigovor u pogledu čitanja iskaza pomenutih svjedoka u smislu da se ovi svjedoci mogu ispitati u mjestu prebivališta.

Prvi prigovor odbrane (vezan za postojanje razloga iz člana 273. stav 2., odnosno zdravstveno stanje svjedoka) je riješen dostavljanjem pomenute medicinske dokumentacije koja jasno upućuje na zaključak da iz potpuno opravdanih razloga svjedoci nisu u mogućnosti da dođu na Sud.

Kada je u pitanju drugi prigovor odbrane, odnosno prijedlog za ispitivanje svjedoka u mjestu prebivališta, Sud je isti odbio kao neosnovan. U konkretnom slučaju, radi o svjedocima koji su ispitani u toku istrage. Član 272. stav 1. ZKP BiH određuje da "ako se u toku suđenja sazna da svjedok ili vještak nije u mogućnosti da dođe pred Sud, ili da bi njegov dolazak bio povezan s nesrazmjernim teškoćama, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se svjedok, odnosno vještak ispita van sudnice - ukoliko njegovo svjedočenje smatra važnim. Sudija, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branitelj će prisustvovati ispitivanju, a ispitivanje će se sprovesti u skladu s članom 262. ovog zakona." Jasno je iz citirane odredbe da ista nije obligatornog karaktera (predsjednik vijeća može a ne mora narediti da se svjedok ispita van sudnice) i zavisi od ocjene sudije o važnosti svjedočenja. Sud nalazi da bi pozitivna odluka u smislu člana 262. trebala biti donijeta ukoliko bi relevantna svjedočenja bila od odlučujućeg značaja za bilo koji od činjeničnih navoda iz optužnice, ili u svakom slučaju ukoliko o pitanjima o kojima su date izjave svjedoka ne bi postojali drugi dokazi (tako da sama svjedočenja predstavljaju ključni dokaz

¹⁸ Zapisnik o saslušanju Mine Deliomerović, broj 17-14/1-4-33/06 od 08.06.2006. godine (dokaz 171)

¹⁹ Zapisnik o saslušanju Sameda Deliomerovića, broj 17-14/1-4-34/06 od 08.06.2006. godine (dokaz 170)

o određenim činjenicama). U tom slučaju bilo bi u skladu sa interesima pravde da se svjedoci saslušaju i da se odbrani da mogućnost da ih unakrsno ispita. U ovom konkretnom slučaju, cijeneći sadržaj izjava ovih svjedoka u kontekstu činjeničnog osnova optužnice kao i ostalih dokaza Tužilaštva, Sud ova svjedočenja nije našao važnim u smislu kako je naprijed opisano. Naime, ove izjave samo potkrijepljuju (a svakako nisu odlučujućeg karaktera) iskaze ostalih svjedoka o skrivanju kineskih državljana u kući Ahmeta Ahmetovića i u svakom slučaju nisu direktno vezane za ključne činjenice na osnovu kojih je Sud utvrdio krivicu optuženih.

Prema članu 273. stav 2. ZKP BiH "...zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka". Nakon što je izvršio uvid u dostavljenu medicinsku dokumentaciju, Sud je ocijenio da su ispunjeni uslovi iz citirane odredbe. U skladu sa navedenom odlukom Suda, obje pomenute izjave su u cijelosti pročitane na pretresu dana 11.04.2007. godine i uvedene u dokaze u ovom predmetu.

Svjedok Hazim Deliomerović navodi da se njegova kuća nalazi blizu kuće Ahmetovića, te da se između te dvije kuće nalazi kuća svjedokovih roditelja. Svjedok je naveo da je u proljeće ili ljeto 2005. godine policija koristila za osmatranje Ahmetovićeve kuće pomoćni objekat pored kuće njegovih roditelja (Mine i Sameda Deliomerovića). On dalje tvrdi da je u tom periodu vidio Kineze u automobilima koji su izašli iz Ahmetovićeve kuće, a i od svoje majke je čuo da su ljudi u komšiluku spominjali da su vidali Kineze kod Ahmetovića. I svjedokinja Amela Alić Džudžić tvrdi da je od komšija čula da su vidjeli Kineze kod Ahmetovića u prizemlju kuće, kako gledaju kroz prozor. Ahmet Ahmetović i sam u presretnutim telefonskim razgovorima kaže da ih drži u svojoj kući na tavanu (razgovor od 19.04.2005. godine), a u razgovoru sa Zvonkom (Simićem) dana 23.04.2005. godine govori da su kod njega bili zadnja 2 – 3 dana ali da je "murija" dolazila u obje kuće oko njegove pa ih je odmah "lifero" dalje.

Ahmetović je kontaktirao Zvonku iz Beograda (ranije spomenuti Branivoje Simić) da mu pomogne da proda pomenutu grupu od 12 lica. Upravo ovi kontakti su bili predmet posebnih istražnih radnji preduzetih od strane MUP-a R Srbije.

U vrijeme kad je grupa od 12 kineskih državljana preuzeta od strane Ahmetovića, u pogledu ostalih 10 lica optuženi Dizdarević je stupio u kontakt sa "Zvonkom" (Branivoje Simić) i ponudio da mu ih proda. Svjedočenje Svemira Kraljevića u odnosu na ove okolnosti u potpunosti potvrđuju presretnuti telefonski razgovori snimljeni u R Srbiji. U tom pravcu, Sud ukazuje na razgovor između Simića i Ahmetovića dana 10.04.2005. godine u kojem Zvonko kaže Ahmetu da će uzeti sve ali da će "muški morati malo da sačekaju" kao i to da mu "Zizo" (Dizdarević) nudi "još deset". Ahmet mu na to odgovara da se radi o "istoj robi" i da je ta "grupa od 10" noć ranije otišla iz Srebrenika. Na pitanje Ahmetovića da li je tih 10 kineskih državljana u Velikoj Kladaši (gdje živi Dizdarević) Zvonko mu je odgovorio da jesu.

Svjedočeći o okolnostima svoje otmice (vidjeti niže) Kraljević navodi da je tom prilikom spominjano ime Zvonke za kojeg je Dizdarević tvrdio da samo on može prodati kineske državljanke, te da mu je on (Dizdarević) i nudio da proda preostalih 10 kineskih imigranata. Svjedok Dragan Timotijević (zaposlen u MUP-u Srbije) je potvrdio informacije iz ovog razgovora.

U pogledu 10 imigranata, svjedok Kraljević tvrdi da su oni ostali kod Osmana Bajraktarevića da bi nakon toga bili predani "Tunji" iz Gunje koji je, zajedno sa Admirom Rizvanovićem (Tunja je zet Admira Rizvanovića – Talona), organizovao njihovo dalje prebacivanje. Kao što je opisano u daljem tekstu, Rizvanović je bio umiješan i u potragu za gore pomenutih 12 kineskih državljana koje je Ahmetović sakrio nakon preuzimanja od Kraljevića i Tursunovića.

U Izvještaju SIPA-e od 06.05.2005. godine²⁰ je navedeno da su iz presretnutih razgovora (koje su snimali nadležni organi R Srbije) saznali da lice po imenu ili nadimku "Zizo", "Izo" ili "Rizvo" koji je sa područja Velike Kladaše u nekom objektu drži 10 kineskih državljana koje treba prokrijumčariti dalje prema Italiji, ali on također čeka isplatu i ne želi da fizički maltretira svoju "robu". U vezi sa identifikiranjem lica pomenutog pod tim nadimcima, relevantan je Prijedlog za preduzimanjem posebnih istražnih radnji od 19.04.2005. godine²¹ u kojem SIPA navodi da je utvrđeno da se radi o licu Aziz Dizdarević zvani "Zizo", sin Abdulaziza, rođen 08.03.1975. godine, JMBG 0803975113901, stanuje u mjestu Donja Slapnica bb, općina Velika Kladaša, kao i da je isti za kontakte sa Branivojem Simićem koristio telefon 0038761917423.

Nesporno je iz iskaza Kraljevića da su prvooptuženi Dizdarević i drugooptuženi Tursunović, nakon što su shvatili Ahmetovićeve namjere (ranije opisano), počeli potragu za 12 kineskih državljana, unajmljujući vozače (jedan od njih je bio i Osman Bajraktarević) i druge osobe (Muhamed Omerčić - Hamet, Admir Rizvanović - Talon) da ih traže. Potraga je trajala nekih 4 dana, a u toku iste došlo je i do otmice i ispitivanja Kraljevića.

Sud nalazi potpuno uvjerljivim svjedočenje Kraljevića o njegovoj otmici od strane Tursunovića, Talona (Admir Rizvanović), Hameta (Muhamed Omerčić), Tunje (Talonov zet) i lica pod nadimkom "Švabo". Kraljević navodi da su ga tokom potrage, a u cilju otkrivanja mjesta na kojem se nalazi 12 kineskih imigranata, odveli na Majevicu i ispitivali gdje su sakrivena ta lica. Otmičari su mu rekli da je bolje da im kaže gdje su Kinezi prije nego stigne "Zizo" (kako su Dizdarevića oslovljavali članovi grupe koja je svjedoka otela). Zizo, s kojim Kraljević inače nije imao ranije kontakte je stigao sljedeće jutro. Tokom otmice svjedok je imao nekih 12 sati da upozna Dizdarevića. Prema njegovim utiscima, Dizdarević je odavao dojam "gazde" Kineza, što je zaključio po ponašanju ostalih članova pomenute grupe. "Zizo" je stigao u mercedesu (model kolokvijalno poznat kao "okac") plave boje. Prilikom izlaska iz vozila Dizdarević se Kraljeviću obratio sa riječima: "Hajde, pričaj gdje je roba!", te ga je zastrašivao, a onda tražio da pozove Ahmetovića i zahtjeva od njega da pusti Kineze. Kada su stupili u telefonski kontakt sa Ahmetovićem, on je odbio saradnju, rekavši da mogu raditi šta hoće sa Kraljevićem. Nakon toga su otišli u Porebrice kod lica kojeg je Dizdarević oslovljavao sa „gazda“ i raspitivao se kod njega gdje je grupa kineskih imigranata. Na to mu je "gazda" odgovorio da je Ahmet ta lica odveo prema Kamberima. Nakon ovoga su ga otmičari pustili.

Optuženi Dizdarević je, svjedočeći tokom pretresa, potvrdio da je zaista vlasnik automobila koji mu je prezentiran na fotodokumentaciji koja je sačinjena od strane Kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova Bihać dana 02.09.2005. godine prilikom vršenja pretresa stana i drugih objekata optuženog. Ovaj tamno plavi mercedes "okac" registarskih oznaka 373-E-323, je pronađen u dvorištu Aziza Dizdarevića. U presretnutim telefonskim razgovorima (snimljenim u R Srbiji) dana 11.04.2005. godine Ahmet pita Zvonku (Simića)

²⁰ Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 06.05.2005. godine (dokaz 35)

²¹ Prijedlog za preduzimanjem posebnih istražnih radnji SIPA broj 14-02/1-4-37/05 od 19.04.2005. godine (dokaz 30)

da li je Zizo taj koji ima plavog "okca", što Zvonko potvrđuje.

U presretnutom telefonskom razgovoru između Dizdarevića i Simića od dana 13.4.2005. godine (snimci MUP-a R Srbije) Dizdarević tvrdi Simiću da je kineska ambasada u BiH obaviještena o otmici 12 lica. Očito sa motivom da Simić ove navode prenese Ahmetoviću (pod čijom kontrolom su lica za kojima traga Dizdarević), Dizdarević kaže da je kineska ambasada prijetila da će obavijestiti Interpol o ovim događanjima, te da Ahmetović treba izbaciti "robu" na ulicu. On dalje navodi da on ne "bi bio Ahmetu u kosti ni za 100.000 eura."

Okolnosti Dizdarevićeve potrage za grupom od 12 lica potvrđuje i presretnuti razgovor od 25.4.2005. godine između Simića i Ahmetovića. U toku razgovora Ahmetović navodi da je "Zika" dolazio kod njega sa drugim licima i raspitivao se gdje je "roba." Zika je tvrdio da se u istragu uključila SIPA. Ahmet mu ovom prilikom tvrdi da ne zna gdje se roba nalazi te da je ista kod njega bila samo 3 dana.

Svjedok Osman Bajraktarević je dao više izjava tokom istrage. U izjavi datoj djelatnicima SIPA-e (Milanu Stankoviću, Miletu Juroševiću i Slađanu Trifkoviću) dana 14.06.2006. godine on detaljno opisuje aktivnosti u koje je bio umješšan a koje su bile vezane za potragu za nestalih 12 kineskih imigranata. Naime, Bajraktarević u toj izjavi navodi da ga je Miko (optuženi Tursunović) oko 11.04.2005. godine zamolio da odveze njega i nepoznatu osobu na pijacu "Arizona" u Porebricama. Tokom te vožnje, jedan od te dvojice (svjedok ne može da se sjeti ko) mu je rekao da traže "neke kineske državljane" koje taj dan nisu ni našli. Svjedok navodi da je odmah po dolasku kući kontaktirao inspektora DGS-a kojeg poznaje po imenu Bisko (Bejzaret Ibrahimović), sa kojim inače saraduje i ispričao mu sve što se dešavalo te večeri. Ibrahimović mu je rekao da mu se javi kad bude znao tačnu lokaciju gdje se nalaze kineski državljani. Svjedok tvrdi da je, da bi saznao tu informaciju, sutradan ponovo vozio Tursunovića i to nepoznato lice u pravcu mjesta Porebrice. U jednom momentu, u Porebricama, naišli su na kuću na čijem prozoru je "dobro vidio da se radi o Kinezima"²². Međutim, nisu se duže zadržavali na tom mjestu i krenuli su nazad. U povratku je naišao na Ahmetovića koji je bio u autu marke "Mercedes" (u kolokvijalnom jeziku poznat kao "genšer") i prepriječio im je put prijeteci mašući pištoljem pri tome. Odmah su nastavili dalje voziti, a nepoznato lice (koje se nalazilo sa Tursunovićem i Bajraktarevićem u autu) je nazvalo Ahmetovića i tražilo od njega da pusti kineske državljane pitajući ga koliko treba da plati po jednoj osobi. Spominjao se broj od 12 kineskih državljana i svjedok misli da je čuo da su tražili 4000 eura po osobi. Svjedok tvrdi da je i taj dan odmah po dolasku kući nazvao Ibrahimovića i prenio mu sve što se dešavalo taj dan. Sutradan se sastao sa njim i još jednim policajcem i ispričao im detalje, a zatim su se odvezli do pomenute kuće u kojoj su prethodno viđeni kineski državljani. Međutim, kako na prozoru nisu nikoga vidjeli svjedok je pretpostavio da je Ahmetović kineske državljane sklonio negdje drugo.

U svom iskazu od 09.10.2006. godine²³ Bajraktarević je naveo da je on prvi prijavio događaje vezane za kineske državljane "Krimolovcu", a to je potvrdio i svjedok Svemir Kraljević u svom iskazu na glavnom pretresu dana 06.02.2007. godine. Svjedok Midhat Tihić je potvrdio da je Bajraktarević prvi prijavio događaje vezane za 12 oteatih imigranata "Krimolovcu", sa čime su podudarni podaci konstatovani u Informaciji "Krimolovca" od

²² Zapisnik o saslušanju svjedoka Osmana Bajraktarevića broj 17-15/1-4-PT-61/06 od 14.06.2006. godine (dokaz 155 A)

²³ Zapisnik o saslušanju svjedoka Osmana Bajraktarevića broj K'T-29/05 od 09.10.2006. godine (dokaz 155 E)

13.04.2005. godine²⁴. U izjavi koju je dao u Tužilaštvu 09.10.2006. godine²⁵ Bajraktarević je ponovio sve ono što je ranije rekao djelatnicima SIPA-e i DGS-a, pa tako i to da je na prozoru kuće u Porebricama vidio neke ljude, odnosno da misli da su to bili Kinezi koji su bili isturili glave kroz prozor.

Iako Bajraktarević tokom svjedočenja na glavnom pretresu tvrdi da su ga organi vlasti prisilili da kaže ono što je navedeno u njegovim izjavama iz istrage, Sud je ovu tvrdnju cijenio neistinitom. Prije svega, Bajraktarević ovakvo nešto nikada nije naveo u izjavama koje je potpisao, niti je prilikom davanja izjava dao bilo kakve primjedbe na način njegovog ispitivanja. Nadalje, Bajraktarević nije naknadno tražio pomoć bilo kakvih organa vlasti u odnosu na pritiske koje je tobože pretrpio od organa gonjenja, a kontaktirao je sa više državnih agencija. Pored ovih okolnosti, Sud njegovo svjedočenje na glavnom pretresu i pokušaj izmjene ranijih izjava nije našao uvjerljivim obzirom na njegovo generalno ponašanje u toku svjedočenja. Sud je također imao u vidu i činjenicu da su izjave ovog svjedoka date tokom istrage potvrđene svjedočenjima ostalih učesnika u potrazi za 12 kineskih državljana.

I svjedoci Elvis Zahirović i Bejazet Ibrahimović (djelatnici DGS-a) potvrdili su da je Osman Bajraktarević bio pouzdan informant u toku istrage. Oni su svjedočili na okolnosti obavljanja razgovora sa njim kada je prijavio ono što zna o 12 kineskih državljana koji su došli na područje Špionice u aprilu 2005. godine. Svjedok Zahirović navodi da je Bajraktarević tokom razgovora rekao da ima saznanja da se na području Špionice nalazi 12 kineskih državljana čije prebacivanje u Hrvatsku trebaju izvršiti Ahmetović i Kraljević, a trebao im je pomoći i "Mali" (trećeoptuženi Begajet Hasić).

Jedna od teza odbrane prvooptuženog je bila da se u ovom predmetu radi o uroti protiv Aziza Dizdarevića, odnosno da je Elvis Zahirović želio namjerno da naudi optuženom. Sud ovu tezu nije našao osnovanom. Naime, Sud je u potpunosti prihvatio iskaz svjedoka Zahirovića, data objašnjenja i okolnosti na koje se je osvrnuo u svom svjedočenju, jasno, imajući u vidu i ostale dokaze Tužilaštva BiH kada su u pitanju radnje optuženog Aziza Dizdarevića.

Priču o potrazi za otetim kineskim državljanima su potvrdili i svjedoci Admir Rizvanović - Talon (u izjavi datoj u Tužilaštvu BiH 26.07.2006. godine²⁶) i Muhamed Omerčić. Svjedok Rizvanović navodi da je u aprilu 2005. godine došao u kontakt sa Mikom (Tursunović) u vezi prodaje auta i tada je čuo od njega priču "o nekim Kinezima koji su oteč". U kontekstu te priče spominjana su imena Ahmet i "Svemirac". Svjedok navodi da je Tursunović pred njim razgovarao na telefon sa Svemirom i optuživao ga da je on oteo te Kinceze. Također, ovaj svjedok tvrdi da je Tursunović svo vrijeme navaljivao da nađu te ljude i vrate ih. On navodi da ih je do kuće Dragutina Jovičića vozio Tursunović. Svjedok Muhamed Omerčić (čiji iskazi iz istrage se ne poklapaju u potpunosti sa iskazom na glavnom pretresu) u iskazu datom u Tužilaštvu dana 28.07.2006. godine²⁷ navodi da je nekad 2005. godine tražio sa Talonom i Mikom Kinceze koji su nestali. Tursunović mu je rekao da je u pitanju 12 Kineza. Ovaj svjedok je u svom iskazu koji je dao u SIPA-i dana 21.09.2006. godine²⁸ naveo da je Tursunović njemu i Kraljeviću ponudio nagradu za pomaganje u pronalasku Kineza, u

²⁴ Informacija „Krimolovca“, identifikacioni broj 1478 od 13.04.2005. godine (dokaz 5 A)

²⁵ Zapisnik o saslušanju svjedoka Osmana Bajraktarevića broj KT-29/05 od 09.10.2006. godine (dokaz 155 E)

²⁶ Zapisnik o saslušanju svjedoka Admira Rizvanovića broj KT-29/05 od 26.07.2006. godine (dokaz 190 A)

²⁷ Zapisnik o saslušanju svjedoka Muhameda Omerčića broj KT-29/05 od 28.07.2006. godine (dokaz 191 A)

²⁸ Zapisnik o saslušanju svjedoka Muhameda Omerčića broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 21.09.2006. godine (dokaz 191 B)

iznosu od po 1000 eura. Sud je poklonio vjeru ranijim iskazima ovog svjedoka, imajući u vidu ostale izvedene dokaze u odnosu na ove okolnosti.

Na okolnosti vezane za potragu za 12 kineskih državljana svjedočio je i optuženi Tursunović na glavnom pretresu, opisujući ove događaje u drugom svijetlu. Naime, dok optuženi ne osporava svoje učešće u potrazi za nestalih 12 kineskih imigranata, on neke od ključnih događaja opisuje na drugi način, a motive za svoju ulogu objašnjava dobrim namjerama (i malim novčanim nagradama koje je naknadno dobio). Tako optuženi navodi da je u aprilu 2005. godine u njegov ugostiteljski objekat "Feniks" (koji se nalazi na autobuskoj stanici u Srebreniku) došao neki Kinezi i tražio "Svemirca" (Svemir Kraljević), kojeg je on potom i kontaktirao. Pošto je Kraljević rekao da ne može doći, Kinezi je optuženog zamolio da mu pomogne da odu do "Arizone" a sa njima je krenuo i Talon (Admir Rizvanović). U međuvremenu je nazvao "Svemirac" i dogovorili su se da se nadu kod motela "Park" u Srebreniku. On tvrdi da im je Kraljević tom prilikom rekao da im može pokazati gdje se nalaze kineski državljani koji su sakriveni, te je sa njima trojicom ušao u auto koje je vozio optuženi. Prema Tursunovićevom svjedočenju prvog dana potraga je trajala oko 2,5 sata. U Porebricama su zastali pored kuće (optuženi je naveo da misli da se radi o kući Dragutina Jovičića) gdje je nepoznati Kinezi izašao i zastao sa starijim čovjekom koji je bio u plavom odijelu. Nakon toga su se vratili do motela "Park" gdje su se i razišli. Kinezi je rekao Svemiru da mu javi ako mu bude poznato nešto što bi pomoglo u pronalasku kineskih državljana i upozorio ga da je sa tim slučajem bila upoznata i Ambasada NR Kine u BiH i policija. Tursunović dalje navodi da su sljedeći dan u potrazi za kineskim državljanima bili on, Talon (Admir Rizvanović), Svemir i Hame (Muhamed Omerčić). Optuženi Tursunović je naveo da su taj dan bezuspješno obišli niz lokacija. On navodi da je par dana kasnije ponovo došao pomenuti Kinezi i zamolio ga da ga odveze u Porebrice jer je navodno saznao gdje se nalazi oteta grupa. Optuženi tvrdi da je u međuvremenu prodao svoje auto pa ga je Kinezi zamolio da nađe nekog da ih odveze, tako da su zajedno otišli na taksi štand, gdje je zamolio Osmana Bajraktarevića da ih vozi u Porebrice. Vezano za poznanstvo sa Osmanom Bajraktarevićem, Tursunović je naveo da mu je Bajraktarević nekad dovozio robu u kafić, pa njihov odnos opisuje kao poslovni. Međutim, svjedok Kraljević tvrdi da je Osman Bajraktarević bio "štekadžija" za Tursunovića i Ahmetovića.

Optuženi Tursunović dalje pojašnjava da su na putu u Porebrice skretali na mjesta na koja ih je Kinezi usmjeravao. Na kraju su shvatili da to ne daje rezultate pa su se vratili nazad u Srebrenik. Optuženi navodi da je Bajraktarević pitao šta traže pa su mu odgovorili da traže "ljude". Na rastanku je Kinezi tražio da optuženi i za sutra obezbijedi Bajraktarevića da ih vozi. Tako su išli u potragu i četvrti dan, a optuženi navodi da je pristao da traži kineske državljane jer je Kinezi obećao nagradu i zato što je želio da im pomogne. Taj naredni dan su se vozili po selima, a između ostalog su stigli i do Porebrica. Kada su nakon tog obilaska krenuli da se vrate iz Porebrica naišli su na Mercedes, i tada je Osman rekao „*ne znam otkud Ahmet*“. Kinezi je na kraju potrage tog dana dao 100 eura Bajraktareviću a optuženom 50 eura uz objašnjenje da je to zato što je pokušao da mu pomogne u pronalasku tih lica.

Svjedok odbrane Elvir Talović je također svjedočio na neke od ovih okolnosti. Naime, Talović je povremeno radio u Tursunovićevom kafiću "Feniks". On navodi da se sjeća "nesvakidašnjeg slučaja", kada je u kafić ušao neki Kinezi i pitao ga da li zna "Svemirca", na što mu je svjedok rekao da ga možda njegov gazda (Tursunović) zna jer su iz istog mjesta. Pomenutog Kineza je odveo do stola gdje je sjedio optuženi sa Talonom (Admir Rizvanović). Kinezi se zadržao sa Tursunovićem oko sat, sat i pol, nakon čega su trojica pomenutih otišli.

Sud je na pretresu dana 26.09.2007. godine odlučio da izmijeni redoslijed izvođenja dokaza te je dozvolio da tužilac Elvira Talovića ispita direktno (u svojstvu svjedoka Tužilaštva), nakon što je istog dana ispitan kao svjedok odbrane drugooptuženog. Tužilac je predložio da se ovaj svjedok ispita u svojstvu svjedoka Tužilaštva kako bi imao mogućnost da ga direktno ispita. Branilac drugooptuženog je izrazio protivljenje prijedlogu tužioca, te naveo da je u toku faza izvođenja dokaza odbrane u kojoj tužilac ne može izvoditi svoje dokaze. Pored toga, branilac je naveo da je tužilac imao dovoljno vremena da se pripremi za pitanja koja želi postaviti svjedoku Taloviću tokom unakrsnog ispitivanja.

Primjedba bazirana samo na osnovu činjenice da je u datom momentu bilo u toku izvođenje dokaza odbrane (te da se u toj fazi ne mogu izvoditi dokazi Tužilaštva) ne stoji jer član 261. stav 2. ZKP BiH upravo omogućava odstupanje od redovnog redoslijeda ukoliko je isto u interesima pravde. Dakle, centralno pitanje o kojem je Sud morao odlučiti je da li je ovakva izmjena redoslijeda ispitivanja svjedoka u interesu pravde. Po redovnom slijedu, svjedok Talović bi mogao biti predložen i saslušan u okviru izvođenja dodatnih dokaza Tužilaštva. Međutim, Sud je ocijenio da je u interesu ekonomičnosti postupka da se on sasluša isti dan i kao svjedok Tužilaštva s obzirom da je već pristupio na Sud. Njegovo ponovno pozivanje i dolazak bi prouzrokovali dodatne troškove postupka, a s druge strane, imajući u vidu činjenice o kojima je svjedočio, njegovo saslušanje od strane tužioca na isti dan nije ugrozilo interese odbrane jer je ista bila upoznata sa ovim svjedokom i nije stavljena u lošiji položaj ovakvom odlukom. Sud je na osnovu ovih faktora zaključio da je promjena redoslijeda saslušanja svjedoka u ovom slučaju u skladu sa interesima pravde. U svakom slučaju postojala je mogućnost da nakon ispitivanja svjedoka od strane tužioca odbrana zatraži odgodu radi pripreme za njegovo unakrsno ispitivanje, što ista nije učinila. Prigovor odbrane u pogledu da je tužilac imao dovoljno vremena da se pripremi za pitanja koja želi postaviti svjedoku Taloviću tokom unakrsnog ispitivanja također ne stoji jer su pitanja koja se svjedoku mogu postaviti u unakrsnom ispitivanju ograničena u smislu člana 262. stav 1.

Tužilac je svjedoku Taloviću pokazao foto album sa licima za koja su postojale informacije da su bili umiješani u krivičnopravne radnje u ovom predmetu. Svjedok je prepoznao na prezentovanim fotografijama, između ostalih, drugooptuženog i trećeoptuženog (za njega navodi da je radio u građevinskoj firmi pa su ga zato ljudi u Srebreniku poznavali). Međutim, svjedok nije prepoznao Svemira Kraljevića kao ni Osmana Bajraktarevića. Sud ovo neprepoznavanje u najmanju ruku nalazi čudnim kada se ima u vidu da je svjedok tokom svog svjedočenja više puta rekao da poznaje Svemira Kraljevića kao i da ga poznaju skoro svi u Srebreniku kao problematičnu osobu. Kad je u pitanju Osman Bajraktarević, Sud postavlja logično pitanje kako je moguće da svjedok ne prepozna osobu sa kojom je zajedno došao na Sud 20.09.2007.godine kada su obojica bili pozvani da svjedoče na strani odbrane drugooptuženog. Neprepoznavanje Kraljevića i Bajraktarevića od strane ovog svjedoka Sud dakle nalazi neiskrenim, što utiče i na ukupni kredibilitet ovog svjedoka.

Sud u odnosu na okolnosti potrage za 12 kineskih državljana nije dao vjeru svjedočenju Tursunovića jer se isto ne slaže sa uvjerljivim dokazima o njegovom aktivnom učešću u krivičnopravnim radnjama u ovom predmetu. Imajući u vidu, između ostalog, svjedočenje i izjave Kraljevića, izjave Bajraktarevića, saznanja službenika DGS-a i SIPA-a, te presretnute razgovore koji potvrđuju okolnosti izdvajanja 12 kineskih imigranata i njihovog predavanja Ahmetoviću, Tursunovićeve verzija njegovog učešća u ovim događajima apsolutno ne stoji. Kada se uzme u obzir konzistentnost svih dokaza koji jasno upućuju na njegovu direktnu umješanost u ovim radnjama, Sud nalazi potpuno neuvjerljivim Tursunovićeve tvrdnje da je u potrazi za grupom od 12 lica učestvovao jednostavno iz dobrih namjera. Čak i prema činjenicama koje i sam priznaje u svom svjedočenju, njegove aktivne radnje u kontaktiranju

sa Kraljevićem, organizaciji transporta sa Bajraktarevićem te potrazi (koja je i prema njegovom svjedočenju trajala 4 dana), idu u korist zaključku da je on aktivni učesnik u cijelom projektu krijumčarenja kineskim imigrantima i da je u tom smislu imao jak interes u pronalaženju izgubljene grupe od 12 lica.

Sud cijeni nesporno dokazanim da je "Zizo", odnosno "Zika" koji se spominje u svjedočenjima svjedoka Tužilaštva, kao i u presretnutim telefonskim razgovorima snimljenim u R Srbiji upravo optuženi Dizdarević. U tom pravcu Sud nalazi objektivnim iskaz Svemira Kraljevića koji je prepoznao prvooptuženog kako prilikom davanja izjava organima gonjenja (u SIPA-i, DGS-a, Tužilaštvu BiH) tako i u toku svjedočenja na glavnom pretresu. Prvooptuženog je prvi puta prepoznao u SIPA-i, dana 13.09.2006. godine. Naime, svjedoku su prilikom vršenja prepoznavanja lica pokazane fotografije 25 lica, a svjedok je na fotografijama pod rednim brojevima "28 a" i "28 b" prepoznao osobu koju on zna po nadimku "Zizi". Svjedok je tada naveo i to da je "Zizija" prvi puta vidio tokom otmice (dan nakon što je otet), kao što je ranije opisano. Svjedok Milan Stanković je potvrdio tokom svjedočenja dana 13.11.2007. godine da je Kraljević zaista prepoznao optuženog na dvije navedene fotografije, a da ga nije prepoznao na trećoj fotografiji koja mu je tom prilikom predočena (fotografija pod rednim brojem 28). Uvidom u Spisak lica²⁹ koja su predočena Svemiru Kraljeviću u SIPA-i prilikom vršenja prepoznavanja lica, Sud je utvrdio da su pod rednim brojem 28, 28 a i 28 b na ovom spisku zaista fotografije optuženog Aziza Dizdarevića.

Svjedok Midhat Tihic (već pomenuti djelatnik DGS-a) je potvrdio iskaz Kraljevića vezano za prepoznavanje optuženog Dizdarevića, te je potvrdio da je Kraljević već prilikom ispitivanja u DGS-u dana 15.09.2005. godine³⁰ pominjao nadimke Dizdarevića.

Vještak Slobodan Jovičić (stručnjak za analizu glasa) je iznio mišljenje da je sa visokim stepenom vjerovatnoće³¹ utvrdio da je uzorak govora Aziza Dizdarevića i uzorke govora iz prisluškivanih telefonskih razgovora (koje je vještak koristio prilikom vještačenja) izgovorila ista osoba. Vještak je na pretresu održanom dana 05.07.2007. godine naveo da je na preslušanim snimcima po njegovoj procjeni 80% sigurno da se radi o glasu optuženog Dizdarevića. Sud je u potpunosti prihvatio nalaz ovog vještaka nalazeći ga stručnim i datim u skladu sa vještinom i pravilima struke, iako je odbrana prigovorila njegovom uvođenju u dokaze. Iako je odbrana prvooptuženog osporavala stručnost ovog vještaka, nalaz vještaka Jovičića nikad nije naučno osporen, niti je ijedan drugi dokaz uticao na validnost nalaza i iznesenog mišljenja. Ovdje treba napomenuti da su ključni snimci (kao što je ranije opisano) saslušani u toku glavnog pretresa, a da je i sam prvooptuženi svjedočio u ovom predmetu. Sud nalazi da je dokazano izvan razumne sumnje da je glas na snimcima upravo glas optuženog Dizdarevića.

Identifikaciju optuženog Dizdarevića indirektno podržavaju i opisi dati u presretnutim telefonskim razgovorima gdje Branivoje Simić "Zizu" opisuje kao osobu sa kratkom kosom, koja vozi plavi Mercedes (koji je opisan od strane Kraljevića u kontekstu njegove otmice i susreta sa Dizdarevićem), traži nestale Kineze i ima 10 Kineza na prodaju.

²⁹ Spisak lica na prikazanim fotografijama (dokaz 194-2) koji je dostavljen u prilogu Dopisa SIPA-e broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 04.10.2006. godine (dokaz 194-1)

³⁰ Zapisnik o saslušanju svjedoka Svemira Kraljevića, JDGS, broj 15-04-1/3-04-2782/05 od 15.09.2005. godine (dokaz 154 B)

³¹ Izvještaj o vještačenju glasa Aziza Dizdarevića sačinjen od strane vještaka Slobodana Jovičića u martu 2007. godine, u dijelu 1.8. pod nazivom „Skala ocjena“ navode se kvalifikacije stepena vjerovatnoće sličnosti (dokaz 149)

Svjedok Harun Kadić je na pretresu 05.03.2007. godine naveo da je SIPA na osnovu zahtjeva iz Srbije sprovodila provjere za određena lica i da su došli do informacija vezanih za "Zizu" koji se dovodi u vezu sa Ahmetovićem i Simićem vezano za kineske državljane. Nakon dobijanja tih informacija, izvršene su provjere na terenu i utvrđeno je da se radi o Azizu Dizdareviću zvanom "Zizo". O identitetu optuženog Dizdarevića svjedočio je i Mihred Huremović (djelatnik SIPA-e), koji je u toku istrage u ovom predmetu radio na utvrđivanju identiteta osobe pod nadimkom "Zizo" ili "Zika". On navodi da su odmah saznali da se radi o Azizu Dizdareviću. Ovaj svjedok je potvrdio navode iz Dopisa SIPA-e od 29.09.2005. godine³² koji sadrži podatke o materijalnom stanju optuženog, informacije sa kime se druži, kao i informacije koje sadrži Dopis SIPA-e od 07.11.2005. godine³³ a koji se odnosi na nadimke optuženog. Svjedok Milan Stanković navodi da je u jednom od presretnutih telefonskih razgovora u aprilu 2005. godine između Mersudina Mešanovića i Branivoja Simića spomenuto lice po imenu Ahmet koji je sa područja općine Gradačac i spomenuto je i to da on u "nekom objektu" drži 12 kineskih državljana. Svjedok Stanković navodi da je zbog hitnosti situacije odmah obavljen razgovor sa Draganom Timotijevićem iz MUP-a Srbije koji im je usmeno prenio sadržaj transkripta tog razgovora a naknadno je dostavio i CD snimak tog razgovora. U tom razgovoru se prvi puta spominje osoba Zizo, Zika. Posredstvom MUP-a Unsko-sanskog kantona (USK) SIPA je došla do ličnih podataka Zize, te su utvrdili da se radi o Azizu Dizdareviću iz Velike Kladuše.

U konceptu odbrane, branioci prvooptuženog, kao i branilac drugooptuženog, doveli su u pitanje identitet "Zize", odnosno "Mike". Optuženi Dizdarević je tokom svjedočenja potvrdio da mu je nadimak Zizo, ali da ga niko ne naziva Zika ili Zizi. Također, naveo je da u selu u kojem živi, osim njega, žive još dvojica lica po imenu Aziz. Optuženi je negirao da poznaje Ahmeta Ahmetovića kao i ostale optužene u ovom predmetu. Optuženi je naveo i to da je 09.04.2005. godine (kada je prema ostalim dokazima bio umješan u potragu za grupom od 12 kineskih državljana koje je preuzeo Ahmetović) bio kod svoje kuće, bavio se prodajom automobila, pa je tako baš u dane 9., 10., 11., 13. i 21. aprila 2005. godine prodao automobil nekom Emiru u Krupi. Također, optuženi je negirao poznanstvo sa Svemirom Kraljevićem. U korist prvooptuženog svjedočio je i Senad Čatić koji tvrdi da optuženog poznaje od njegove 10-e godine. Svjedočenje ovog svjedoka se uglavnom odnosilo na okolnost ranijeg života optuženog. U tom smislu, svjedok Čatić je naveo da se radi o osobi koja izdržava svoju porodicu, brata i majku, i koja se druži samo sa poštenim ljudima. Svjedok Čatić je također naveo da optuženi posjeduje lokal u centru Velike Kladuše, kao i da se bavi prodajom automobila i nekretnina. I svjedok odbrane Hasan Dolić je dao iskaz koji se odnosi na porijeklo imovine prvooptuženog, a koji tvrdi da je optuženi stekao svoju imovinu uzgojem i prodajom ovaca. Sud konstatuje da ova svjedočenja, čak i ako su istinita, nemaju nikakvu vezu sa činjeničnim navodima iz optužnice i u tom smislu ne mogu dovesti u pitanje veliku količinu konkretnih dokaza koji direktno terete prvooptuženog.

Imajući u vidu sve prethodno navedene iskaze svjedoka, kao i objektivne dokaze, Sud nije prihvatio tvrdnje optuženog Dizdarevića u pogledu eventualnog pogrešnog identiteta stvarnog lica koje nosi nadimak Zizo ili Zika ili Zizi. Kao što je već objašnjeno, identitet ovog lica i njegovo učešće u krivičnopravnim radnjama iz optužnice je dokazano izvan svake razumne sumnje.

Prigovore odbrane na vjerodostojnost i kredibilitet iskaza Svemira Kraljevića Sud nije cijenio osnovanim. Naime, Sud nalazi da je iskaz ovog svjedoka uvjerljiv i objektivan, te potkrijepljen iskazima ostalih svjedoka i policajaca koji su postupali u istrazi u ovom

³² Dopis SIPA-e Banja Luka broj 14-11/1-2-408/05 od 29.09.2005. godine (dokaz 47)

³³ Dopis SIPA-e Banja Luka broj 14-11/1-2-224-7/05 od 07.11.2005. godine (dokaz 48)

slučaju. Tezu odbrane da svjedok Kraljević nije bio konzistentan, odnosno da laže jer je postigao dogovor sa Tužilaštvom Sud cijeni neosnovanom, posebno u pogledu identificiranja optuženog Dizdarevića. Pomenuti svjedok je optuženog prepoznao više puta, čak je opisao njegov fizički izgled, plavi mercedes koji je optuženi vozio, a naveo je i razgovor koji je sa njim vodio prilikom otmice. Iako su navodi ovog svjedoka u nekim dijelovima nekonzistentni, to, imajući u vidu sve ostale dokaze i svjedočenja, ne utiče na zaključak Suda u odnosu na okolnosti o kojima je svjedočio. Svjedok Mile Jurošević (djelatnik SIPA-e) tvrdi da su provjerom informacija u toku istrage, utvrdili da je Svemir Kraljević govorio istinu o predmetnim događajima, pa i to potvrđuje zaključke Suda u pogledu njegovog svjedočenja.

Jasno je da je Kraljević direktno učestvovao u krivičnopравnim radnjama na način na koji je to opisao, te da je kao takav u poziciji da direktno inkriminira i ostale učesnike. Sud je pažljivo analizirao njegove iskaze i svjedočenje, imajući u vidu mogućnost postojanja motiva s njegove strane da u ovom predmetu ne govori istinu. Ovakva mogućnost je, međutim, isključena kada se uzmu u obzir rezultati istrage, svjedočenja službenih lica i niz materijalnih dokaza, koji direktno potvrđuju njegove navode.

Kraljević je u kontekstu saradnje sa organima gonjenja bio i predmet prijetnji upućenih od strane Lejle Ahmetović, kao i samog Ahmeta Ahmetovića da će mu isjeći suprugu i djecu (koje je prenio Tursunović). Njegove tvrdnje u ovom pogledu potvrđuje svjedok Mile Jurošević, djelatnik SIPA-e koji je naveo da su u SIPA-i imali informacije da su Kraljeviću upućivane prijetnje. Prijetnje upućene Kraljeviću (mada se čini da nije bilo prijetnji i od samih optuženih) samo potvrđuju činjenicu da je govorio istinu u saradnji sa Tužilaštvom.

Kako je već navedeno, i branilac drugooptuženog je pokušao dovesti u pitanje identitet drugooptuženog. Dokazi na koje se u tom smjeru oslanja uključuju i pomenutu presudu Okružnog suda u Beogradu u kojoj jedno od optuženih (odnosno nepravosnažno osuđenih lica) lica po, imenu Milovan Kuzmanović, nosi nadimak Mika (nadimak koji se u ovom predmetu odnosi na drugooptuženog). Prema mišljenju branioca drugooptuženog, Sud treba imati u vidu da je to isti nadimak kao nadimak njegovog branjenika. Branilac tvrdi da je Kuzmanović nepravosnažno osuđen u R Srbiji za iste krivičnopравne radnje koje se stavljaju na teret drugooptuženom. Sud se nije složio sa ovim tvrdnjama. Naime, navodi i događaji koje se stavljaju na teret Tursunoviću nisu oni za koje je osuđen Kuzmanović, a činjenica da njih dvojica koriste isti nadimak ni na koji način ne dovodi u pitanje identifikaciju drugooptuženog u ovom predmetu (koji, između ostalog, i sam potvrđuje svoje učešće u potrazi sa nestalom grupom kineskih državljana). Identitet Tursunovića i njegovo direktno učešće u krivičnopравnim radnjama proizilaze iz iskaza svjedoka Kraljevića, Bajraktarevića, Omerčića i Rizvanovića.

Da je postojao prethodni dogovor između optuženih Dizdarevića i Tursunovića nesumnjivo proizilazi iz radnji koje su poduzimali, a koje radnje su obuhvatale organizovanje prihvata kineskih državljana u Špionici, te dalje kontaktiranje Svemira Kraljevića koji je trebao da organizuje njihovo dalje prebacivanje iz BiH preko R Hrvatske u zemlje zapadne Evrope. Pri tome, nesporno je da je Dizdarević nadgledao čitav posao prihvata i organizovanja prebacivanja kineskih državljana preko granice BiH. U cilju stvaranja uslova da imigranti pređu državnu granicu na nezakonit način optuženi Dizdarević je predao ta lica Tursunoviću da bi on organizovao dalje prebacivanje iz BiH. Optuženi Dizdarević je učestvovao i u otmici svjedoka Kraljevića, u cilju pronalaska i povrata 12 kineskih državljana koje je oteo Ahmet Ahmetović. Jasno je iz izvedenih dokaza Tužilaštva da su prvooptuženi i drugooptuženi nosioci odluke i volje (kao takvi međusobno povezani zajedničkom odlukom

o djelu) da zajednički izvrše krivično djelo krijumčarenja kineskih državljana u smislu člana 29. KZ BiH. Optuženi su dogovorili podjelu uloga u ostvarenju krivičnog djela, pri čemu je doprinos svakog od njih imao važnu ulogu u tom procesu.

Sud nalazi dokazanim van razumne sumnje da su dvije grupe od po 4 kineska državljana koji su bili pod kontrolom Ahmeta Ahmetovića ilegalno prebačene iz BiH do Zagreba, gdje su ih preuzele osobe koje je angažovalo lice po nadimku Fufla iz Republike (R) Slovenije. Za organizaciju prebacivanja ovih lica pobrinuo se saradnik Ahmetovića, Ratko Mršić, koji je pronašao pomenutog "Fuflu" iz Slovenije da obavi taj posao. Ovakav zaključak proističe iz iskaza svjedoka Ratka Mršića koji navodi da ga je Ahmet Ahmetović angažovao da organizuje prijevoz pomenute 2 grupe iz Zagreba do Ljubljane i dalje. Svjedok Mršić navodi da je Ahmetović ova lica preuzeo od Svemira odjednom, a kasnije ih u grupama prebacivao dalje iz BiH preko Hrvatske u Italiju. Njihovo dalje prebacivanje je obavio "Fufla" na način da je prebacio prvu grupu od 4 lica, nakon čega je Ahmet Mršiću platio 900 eura, a "Fufla" neutvrđeni iznos. Kod druge grupe imigranata Ahmet je tvrdio da oni nisu prebačeni u Italiju te da zbog toga neće platiti ni Mršiću niti "Fuflu". Međutim, kako je "Fufla" (tvrdeći da jeste prebacio tu drugu grupu od 4 kineska državljana), počeo vršiti pritisak na Mršića da mu se plati za obavljeni posao, Mršić mu je na kraju morao dati svoju zaradu (novčani iznos od 900 eura koji je dobio od Ahmetovića nakon početnog odbijanja da ga plati). Zbog ovog "incidenta" u vezi sa plaćanjem za prebacivanje druge grupe imigranata, Mršić nije pristao da organizuje za Ahmeta prebacivanje treće grupe od 4 kineska državljana, od Zagreba do Italije.

Za preostala 4 lica iz grupe koja se nalazila kod Ahmetovića je utvrđeno da nisu na legalan način ostali u BiH, niti su na legalan način izašli iz BiH ili otišli nazad u NR Kinu nakon što su im istekle vize. Svjedoci Stanković i Tihic navode da su na bazi saznanja koja su dobili tokom provođenja istražnih radnji u BiH utvrdili da 22 kineska državljana nisu na zakonit način napustili BiH. Ovaj zaključak proizilazi i iz presretnutih telefonskih razgovora kao i rezultata posebnih istražnih radnji koje je u u BiH sprovodila SIPA po naredbi ovog Suda (a koje su obuhvatale, između ostalog, nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija).

Sud nalazi dokazanim da su u dvije grupe od po 4 osobe, 8 državljana NR Kine (iz pomenute grupe od 22) na nelegalan način prebačeni preko državne granice u R Hrvatsku. Ostala 4 lica (iz grupe od 12 koju je preuzeo Ahmetović) i 10 lica koja su ostala pod kontrolom Dizdarevića, se nisu na legalan način vratili u NR Kinu, nisu legalno otputovali u treću zemlju niti legalno ostali u BiH po isteku njihovih viza u aprilu 2005. godine. Na osnovu svih provedenih dokaza, uključujući detaljne istrage i provjere od strane nadležnih organa, Sud nalazi dokazanim da ova lica više nisu na teritoriju Bosne i Hercegovine. U, ovim okolnostima, jasno je izvan razumne sumnje, da su ova lica na nelegalan način prešla državnu granicu. Dakle, na osnovu svih dokaza i svjedočenja po pitanju prijema, predaje, smještaja i kretanja 22 kineska državljanina, te organizaciji prebacivanja u R Hrvatsku, Sud nalazi dokazanim da su optuženi Dizdarević i Tursunović svojim radnjama kao primarni organizatori, u smislu člana 189. stav 1. KZ BiH, stvorili uslove odnosno omogućili nelegalan prelazak državne granice ovih lica sa motivom koristoljublja.

Za postojanje krivičnog djela krijumčarenja je neophodno da je radnja izvršenja preduzeta iz koristoljublja, odnosno radi ostvarenja, direktno ili indirektno, finansijske ili druge materijalne koristi. Sud nalazi da je ovaj uslov u potpunosti ispunjen u ovom slučaju.

Uvjerjenje Suda da su optuženi Aziz Dizdarević i Mevludin Tursunović počinili krivičnopravne radnje omogućavanja ilegalnog prelaska državne granice u cilju ostvarivanja

finansijske koristi proističe iz iskaza svjedoka Svemira Kraljevića, Ratka Mršića, Admira Rizvanovića, Muhameda Omerčića, kao i iz presretnutih telefonskih razgovora snimljenih u R Srbiji. Svjedok Kraljević navodi da mu je bilo obećano 50 eura po osobi za ulogu koju je imao u njihovom prebacivanju u ovom konkretnom slučaju. U iskazu od 03.07.2006. godine³⁴ ovaj svjedok je naveo da se cijena za transport ilegalnih imigranata znala od ranije i iznosila je 250 eura po osobi na relaciji Srebrenik – Zagreb, pa je on od Tursunovića trebao i dobiti 250 eura (od čega bi 200 eura bilo za Ahmetovića a 50 eura za Kraljevića). Također, na pretresu održanom dana 25.01.2007. godine Kraljević navodi da su postojali tačno određeni novčani iznosi za organiziranje krijumčarenja osoba, pa tako navodi da su Albanci bili najjeftiniji (350 KM), Turci malo skuplji a Kinezi najskuplji (400 KM do 600 KM). Cijena se odnosila na prebacivanje lica na relaciji Srebrenik – Zagreb. Također, ovaj svjedok je naveo da u trenutku kada se pojavio Zizo (Dizdarević) tokom njegove otmice, rekao je licu poznatom kao "Tunjo" da, ako nađu "robu", ide u Srbiju po nagradu od 12.000 eura.

I svjedok Ratko Mršić (također jedan od učesnika u ilegalnom prebacivanju kineskih državljana) je potvrdio da se ovakve operacije ilegalnog prebacivanja lica sprovode zbog zarade, te da je i on sam zaradio oko 2000 eura u ovom slučaju. Ostali svjedoci, a posebno Admir Rizvanović, Muhamed Omerčić i Osman Bajraktarević, su potvrdili da su u traganju za Kinezima koje je oteo Ahmetović učestvovali očekujući novčanu nagradu.

Novac se kao motiv spominje i u presretnutim telefonskim razgovorima. U tom smislu, spominje se Zizo koji ima "*srce prodavca*" a spominje se i to da on nastoji da proda 10 Kineza koji se nalaze u Velikoj Kladaši gdje su došli iz Srebrenika (odnosno okoline Srebrenika, gdje su ranije bili smješteni). Pored ostalog, može se postaviti logično pitanje zašto bi Dizdarević i Tursunović (kao što je ranije opisano) učestvovali u potrazi za kineskim državljanima na ovako aktivan način, ako ne u cilju sticanja novčane dobiti.

Mada postoji mogućnost da u odnosu na prvu grupu od 12 kineskih državljana koje je preuzeo Ahmetović optuženi u konačnici i nisu ostvarili direktnu finansijsku korist, ovo je samo rezultat okolnosti koje oni nisu predvidjeli (a koje su svakako pokušali promijeniti u svoju korist). Nesporno je dakle da su oni, kao inicijalni organizatori i preuzimači ovih lica, svojim radnjama omogućili njihovo nelegalno prebacivanje sa motivom koristoljublja.

Element krivičnog djela krijumčarenja je i "omogućavanje" stranim državljanima ilegalnog prelaska državne granice. Nesporno je da je krijumčarenje kineskih državljana u ovom slučaju bilo organizovano na području više zemalja. Početak je, bez daljnjeg, u Kini, preko BiH gdje su državljanima NR Kine, kako je ranije opisano, stigli povodom prisustva na Mostarskom sajmu. Prema tome, organizacija prihvata i daljeg prebacivanja kineskih državljana preko R Hrvatske u zemlje zapadne Evrope predstavlja samo jednu kariku, dio lanca krijumčara koji su dobro uvezani, organizovani pa čak imaju i svoju posebnu terminologiju. U skladu sa tim, prvooptuženi i drugooptuženi su poduzeli radnje omogućavanja prelaska državne granice na području BiH, odnosno stvorili uslove koji u krajnjem za rezultat imaju ilegalni prelazak državne granice ovih lica.

Imajući u vidu gore navedene dokaze, nesporan je zaključak Suda da su optuženi Aziz Dizdarević (Zizo) i Mevludin Tursunović (Mika), po prethodnom dogovoru u sferi podjele uloga u radnji izvršenja djela, međusobno povezani zajedničkom odlukom u krivičnopravnoj radnji gdje je svaki od njih u okviru plana izvršenja radnje (u ovom slučaju

³⁴ Zapisnik o saslušanju svjedoka Svemira Kraljevića u SIPA-i broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 03.07.2006. godine

omogućavanja nedozvoljenog prelaska državne granice za 22 kineska državljana) preduzimali sve nužno u cilju realizacije sticanja finansijske koristi. U radnjama optuženih, na način kako je ranije opisano, stekla su se bitna obilježja bića krivičnog djela krijumčarenja osoba iz člana 189. stav 1. KZ BiH u vezi sa članom 29. KZ BiH. Uzimajući u obzir utvrđene činjenice, okolnosti i radnje koje su optuženi preduzeli sa ostalim saizvršiocima, sve jasno ukazuje na svijest, volju i namjeru optuženih usmjerenu na izvršenje ovog krivičnog djela. Prema tome, Sud cijeni da je krivičnopravnu radnju optuženi počinili sa umišljajem kao oblikom vinosti u izvršenju iste.

Sud nalazi da izvedeni dokazi van svake sumnje dokazuju da je četvrtooptuženi, s namjerom da pomogne Ahmetu Ahmetoviću da izvrši krivičnopravne radnje opisane u činjeničnom supstratu optužnice u ovom predmetu, 08.04.2005. godine ili oko tog datuma u BiH, radi sticanja imovinske koristi u iznosu od 10 KM po osobi dnevno, preuzeo grupu od 12 kineskih državljana i smjestio ih u svoju kuću u Porebricama broj 62, Pelagićevo, te im obezbijedio hranu za jedan dan. Na opisani način optuženi je pomogao Ahmetu Ahmetoviću u omogućavanju nedozvoljenog prelaska državne granice za 12 kineskih državljana.

Dokazi koji su Sud opredijelili za ovakav zaključak su izjava optuženog Jovičića data u toku istrage, te svjedočenja Svemira Kraljevića, Osmana Bajraktarevića, Mileta Juroševića, Milana Stankovića, Midhata Tihica, Muhameda Omerčića (Hameta) i Admira Rizvanovića (Talona). Pored toga, Sud je imao u vidu i informacije sadržane u Dopuni izvještaja o preduzetim mjerama i radnjama od 13.07.2006. godine³⁵, zatim u Službenoj zabilješci DGS Orašje od 14.04.2005. godine³⁶, kao i fotodokumentaciju sačinjenu povodom pretresa kuće Dragutina Jovičića dana 04.09.2006. godine³⁷. Svjedok Osman Bajraktarević na fotodokumentaciji pokazuje kuću Dragutina Jovičića kao mjesto gdje su išli tražiti Kineze, a njegov iskaz su potvrdili i djelatnici DGS-a Elvis Zahirović i Bejazet Ibrahimović. Svjedok Mile Jurošević (djelatnik SIPA-e) navodi da ih je do kuće u Porebricama odveo Osman Bajraktarević i tom prilikom je prepoznao Dragutina Jovičića (koji je u tom trenutku bio u dvorištu kuće) kao osobu sa kojom je Aziz Dizdarević tražio kineske državljanu u aprilu 2005. godine. Kuću Dragutina Jovičića su kao mjesto gdje su tražili 12 kineskih državljana tokom svjedočenja prepoznali i svjedoci Rizvanović i Omerčić.

Branilac četvrtooptuženog je prigovorio korištenju iskaza optuženog Dragutina Jovičića koji je dao u istrazi, jer je optuženi u kasnijoj fazi postupka izabrao da se brani šutnjom. On također osporava korištenje ove izjave iz razloga što je optuženom (tada osumnjičenom) prilikom tog ispitivanja na teret stavljeno počinjenje drugog krivičnog djela, a ne dijelo za koje je sada optužen.

Polazeći od drugog prigovora, Sud ga odbija kao neosnovan. Naime, optuženi je saslušan kao osumnjičeni u toku istrage u istom predmetu i u odnosu na iste činjenice tako da pravna kvalifikacija koju je tužilac koristio u datom momentu istrage nije relevantna. Branilac također pravi očitu grešku jer je jasno iz same izjave da djelo koje se optuženom stavlja na teret jeste bilo jedno od djela u vezi sa kojim je saslušan (organizovani kriminal iz člana 250. KZ BiH, u vezi sa krivičnim djelom trgovina ljudima iz člana 186. KZ BiH, krijumčarenje osoba iz člana 189. KZ BiH i nezakonito držanje oružja i eksplozivnih materijala iz člana 399 KZ RS).

³⁵ Dopuna izvještaja o preduzetim mjerama i radnjama broj 17-12/1-4-PT-04-1-61/06 od 13.07.2006. godine (dokaz 90)

³⁶ Službena zabilješka DGS-a Orašje broj 194/05 od 14.04.2005. godine (dokaz 44)

³⁷ Fotodokumentacija pretresa kuće Dragutina Jovičića broj 17-12/1-7-PP-04-1-175-2/06 od 04.09.2006. godine (dokaz 91)

Kada je u pitanju prvi prigovor (korištenje izjave date u istrazi), Sud cijeni da je uvođenje i korištenje ovog dokaza u skladu sa zakonom³⁸. Nakon što je izvršilo uvid u izjavu, vijeće je zaključilo da je optuženi prilikom ispitivanja u svojstvu osumnjičenog u skladu sa članom 78. stav 2. ZKP BiH poučen o svojim pravima. Član 78. ZKP BiH propisuje osnovne pouke na koje je lice koje ispituje (tužilac) dužno ukazati licu koje se ispituje u svojstvu osumnjičenog, i to:

- a) Pouku za koje krivično djelo se tereti i osnove sumnje protiv njega;
- b) Pouku da lice nije dužno iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja;
- c) Pouku da može uzeti branitelja po svom izboru koji može biti prisutan njegovom ispitivanju, kao i da ima pravo na branitelja bez naknade u slučajevima predviđenim zakonom;
- d) Pouku da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist;
- e) Pouku da ima pravo u toku istrage razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji mu idu u korist, osim ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage;
- f) Pouku da ima pravo na besplatne usluge prevoditelja ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi prilikom ispitivanja;
- g) Mogućnost da se osumnjičeni može dobrovoljno odreći navedenih prava, ali da njegovo ispitivanje ne može započeti ukoliko se i dok se njegova izjava o odricanju ne zabilježi pismeno i dok ne bude potpisana od strane osumnjičenog. Osumnjičeni se ni pod kojim okolnostima ne može odreći prava na prisustvo branitelja ako je njegova odbrana obavezna u skladu s ovim zakonom;
- h) U slučaju da se osumnjičeni odrekao prava da uzme branitelja, a kasnije izrazi želju da uzme branitelja, ispitivanje će se odmah prekinuti i ponovo će se nastaviti kada osumnjičeni dobije branitelja ili mu se branitelj postavi ili ako osumnjičeni izrazi želju da nastavi da odgovara na pitanja.
- i) Ako se osumnjičeni dobrovoljno odrekne prava da ne odgovara na postavljena pitanja, mora mu se i u tom slučaju omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji mu idu u korist.

U ovom konkretnom slučaju, Sud je ocijenio da je izjava osumnjičenog formalno ispravna, u smislu da su odredbe citiranog člana u potpunosti ispoštovane prilikom ispitivanja u istrazi. Također, Sud je utvrdio da prilikom uzimanja izjave od osumnjičenog nije ugroženo njegovo pravo na odbranu. Naime, optuženi (tada osumnjičeni) je izjavio da ne želi advokata te da smatra da je sposoban da sam iznese svoju odbranu. S obzirom da djelo koje mu se stavlja na teret ne spada u slučajeve obavezne odbrane u skladu sa članom 45. ZKP BiH, prisustvo branioca nije bilo neophodno prilikom prvog ispitivanja. Također, evidentno je da optuženi nije imao primjedbe na zapisnik koji je potpisao. Sud dalje cijeni da postupci tužioca prilikom uzimanja izjave od osumnjičenog nisu bili u suprotnosti sa odredbama člana 78. Također, Sud napominje da je predloženi Zapisnik sačinjen u skladu sa članom 79. stav 1., kako je i navedeno u istom.

Radnja „Ispitivanja osumnjičenog“ je jedna od radnji dokazivanja tokom istrage sa ciljem prikupljanja materijala radi otkrivanja počinitelja i dokazivanja na glavnom pretresu. Izjava osumnjičenog iz istrage dakle predstavlja dio dokaznog materijala Tužilaštva. Zakon

³⁸ Vidjeti: Presuda Suda BiH broj X-K-05/61 od 06.06.2007. godine (Željko Tasovac i dr.), str. 20 – 22 i Rješenje Suda BiH broj X-KR-05/24 od 18.04.2007. godine (Petar Mitrović i dr.)

obezbjeduje sve garancije zaštite prava osumnjičenog prilikom uzimanja takve izjave. Ako su te garancije i ispoštovane (pretpostavke iz člana 78. ZKP BiH) i ukoliko tako slobodno data izjava sadrži dokaze relevantne za predmet, nema razloga da ista ne bude prihvaćena kao dokaz i onda kada optuženi odluči da se koristi svojim pravom da se brani šutnjom tokom glavnog pretresa. Zaključak suprotan ovom bi, sa aspekta rasvjetljavanja krivičnih djela, ispitivanje osumnjičenog lica sveo na apsolutno beskoristan proces osim onda kada optuženi prizna krivicu nakon potvrđenja optužnice (u kojem slučaju je njegova izjava u istrazi gotovo nepotrebna) ili kada odluči da svjedoči na glavnom pretresu.

Vijeće nalazi da nema logičnih razloga da izjava osumnjičenog uzeta u skladu sa zakonom tokom jedne faze postupka (ovdje u toku istrage) izgubi svoju procesnu vrijednost u kasnijim fazama. Također, iz odredbe člana 78. stav 6. ZKP BiH proističe da se na iskazu osumnjičenog ne može zasnivati sudska odluka *ako je prilikom uzimanja tog iskaza postupljeno protivno relevantnim zakonskim odredbama*. U skladu sa tim, vijeće zaključuje da se u slučaju kada je postupljeno u skladu sa svim zakonskim odredbama, iskaz osumnjičenog iz istrage može koristiti prilikom donošenja sudske odluke. Izbor osumnjičenog da se u kasnijoj fazi koristi svojim pravom na odbranu šutnjom ne utiče na validnost ovakvog dokaza. U okolnostima gdje je izjava osumnjičenog uzeta u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama, njeno uvrštavanje u dokaze je u skladu sa članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Sud je odlučujući o ovom pitanju uzео u obzir i praksu Evropskog suda za ljudska prava (Evropski sud). U tom smislu, Sud napominje da su prava koja su garantovana optuženom u krivičnom postupku predviđena članom 6. Konvencije. Odredbe ZKP BiH vezano za prava osumnjičenog prilikom ispitivanja imaju za cilj da osiguraju zaštitu prava iz člana 6. Konvencije, i to posebno prava na šutnju, prava na branioca i prava da razumije optužbe protiv njega, kao i prava na tumača. Jednako kao i Konvencija, ZKP BiH predviđa mogućnost odricanja od prava na šutnju, ali samo ako je odricanje svjesno i dobrovoljno. Ukoliko je izjava od osumnjičenog uzeta u suprotnosti s odredbama članova 77. ili 78. ZKP BiH, "na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka"³⁹.

Prema tome, Sud mora donijeti odluku da li je svaka pojedinačna izjava zakonito pribavljena, te da li se zakonski pribavljene izjave mogu koristiti kao dokazi protiv optuženih ukoliko se optuženi, koji je dao takvu izjavu, brani šutnjom tokom suđenja.

Član 6. stav 2. ZKP BiH propisuje: „*Osumnjičenom, odnosno optuženom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist*“, a stav 3. ovog člana glasi: „*Osumnjičeni, odnosno optuženi nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja*“, iz čega se da zaključiti da zaista predviđa pravo na šutnju. Međutim, ništa u ovom niti bilo kojem drugom članu ZKP BiH ne predviđa da osumnjičenog treba upozoriti da bi se u slučaju da se dobrovoljno odrekne svog prava i odgovara na pitanja, zapisnik takve njegove izjave mogao koristiti protiv njega u krivičnom postupku. Iz citiranih odredbi proističe da optuženi na pretresu može koristiti obje mogućnosti: on može da se izjasni o dokazima protiv njega, i da istovremeno odbije da odgovara na bilo kakva pitanja. Sud je jedino obavezan da mu pruži mogućnost da se izjasni o svakom dokazu koji ga tereti, prema članu 6. stav 2. ZKP BiH.

Sud ukazuje na stav Evropskog suda u predmetu *Saidi protiv Francuske*, broj 14647/89, odluka od 20. septembra 1993. godine, stav 43. u kojem je navedeno: „*Obično se sav dokazni materijal mora prezentirati na javnom ročištu, u prisustvu optuženog, uzimajući u*

³⁹ Član 77. stav 3.; član 78. stav 6. ZKP BiH.

obzir argumentaciju suprotne strane u cilju provođenja adversarnog postupka. Međutim, korištenje izjava datih u fazi policijske i sudske istrage kao dokaznog materijala nije samo po sebi suprotno odredbama stava 3. tačke d) i stava 1. člana 6. (član 6. stav 3. tačka d). i član 6. stav 1.), pod uslovom da je ispoštovano pravo na odbranu. Po pravilu, pod ovim pravima se podrazumijeva da se davaocu iskaza, optuženom pruži prikladna i odgovarajuća mogućnost da pobije i ispita svjedoka koji svjedoči protiv njega bilo za vrijeme davanja izjava ili u kasnijoj fazi postupka."

Pravo na šutnju nije pravo koje je izričito navedeno u Konvenciji, nego je to Evropski sud zaključio iz člana 6. stav 1. – *Pravo na pravično suđenje* i člana 6. stav 3. tačka d) – *Pravo na pretpostavku nevinosti*. Pravo na šutnju koje priznaje Evropski sud nije apsolutno pravo. U ovom konkretnom slučaju, odbrana nije izložila nikakvu sudsku praksu koja bi na bilo koji način potkrijepila njihov argument da se ranija, zakonito pribavljena izjava optuženog ne može na pretresu prihvatiti kao dokaz protiv njega ako se na suđenju pozove na pravo da se brani šutnjom.

Sud cijeni da pravo optuženih na šutnju prema Konvenciji nije veće od njihovog prava zaštićenog članom 6. ZKP BiH. Evropski sud također dopušta osuđujuće presude koje se isključivo zasnivaju na ranijoj izjavi optuženog koji se na glavnom pretresu pozvao na pravo na šutnju⁴⁰.

Član 273. ZKP BiH propisuje: *(1) Iskazi dati u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišteni prilikom unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje. U ovom slučaju, osobi se može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz. (2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka.*

Iz citiranih odredbi proističe da prethodne izjave (date za vrijeme istrage) su prihvatljive kao dokaz u sljedeća dva slučaja: a) ako osoba koja je dala iskaz nije prisutna pred sudom zbog smrti, duševnog oboljenja, nemogućnosti da se pronađe, ili je njen dolazak pred sud nemoguć ili je veoma otežan i b) ako osoba koja je dala iskaz jeste prisutna pred Sudom i ako joj se da mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz. Prethodni iskaz optuženog, koji je zakonito pribavljen tokom istrage, prihvatljiv je prema članu 273. stav 1. ZKP BiH, jer je optuženi bio prisutan u sudnici i imao mogućnost da objasni ili pobije svoj iskaz.

Ovakvo tumačenje člana 273. stav 1. ZKP BiH ne predstavlja povredu odredaba Evropske konvencije koja dopušta da tužilac u dokaze uvede izjave date u pretpretresnoj fazi, bez obzira na to da li je optuženi saglasan da bude svjedok u vlastitom predmetu (*Brennan protiv Velike Britanije* (2002) 34 EHRR 18, predmet u kojem su inkriminirajuće izjave optuženog date u pretpretresnoj fazi prihvaćene kao dokaz i to kao centralni dio dokaza optužbe, iako je na samom glavnom pretresu optuženi iskoristio svoje pravo da se brani šutnjom).

Imajući u vidu navedene razloge, te cijeneći da je predložena izjava relevantna za ovaj predmet vijeće je udovoljilo prijedlogu Tužilaštva i prihvatilo uvođenje pomenute izjave Dragutina Jovičića u dokazni materijal. Sud nalazi da je ova izjava formalno ispravna, dok će njenu dokaznu vrijednost cijiniti u kontekstu ostalih izvedenih dokaza.

⁴⁰ (*Brennan protiv VB*, (2002.) 34 EHRR-Evropski izvještaji o ljudskim pravima

Optuženi Jovičić u pomenutoj izjavi u istrazi kaže da je Ahmet Ahmetović oko 10 sati ujutro u kombiju dovezao kineske državljane u njegovu kuću. U to vrijeme je Jovičić bio odsutan, te je Ahmetović rekao njegovoj supruzi da ta lica imaju vize, i da trebaju da rade na pijaci. Jovičić tvrdi da je odmah pokušao kontaktirati Ahmetovića ali mu se isti nije javljao. On (Jovičić) je pomenutu grupu imigranata smjestio na gornji sprat svoje kuće.

Optuženi Jovičić u izjavi elektivno priznaje da je imao "robu" kod sebe kao i da im je obezbijedio smještaj i hranu. Dodatno, on je u toj izjavi rekao da je trebao da obezbijedi smještaj kineskim državljanima za 10 KM po danu i osobi. Iz ove izjave optuženog date u istrazi je sasvim jasno da je kod njega postojala namjera da ovo krivično djelo počini radi stjecanja imovinske dobiti, po ranijem dogovoru sa Ahmetom Ahmetovićem. Učešće Jovičića u ovim krivičnopravnim radnjama potvrđuje i niz drugih dokaza i svjedočenja.

Jovičićevu kuću su na fotodokumentaciji (sačinjenoj prilikom pretresa iste) prepoznali svjedoci Svemir Kraljević, Osman Bajraktarević, Elvis Zahirović, Admir Rizvanović, Muhamed Omerčić i Bejazet Ibrahimović. Svjedok Kraljević navodi da su tokom potrage za 12 kineskih državljana (koja je pomenuta prilikom ocjene dokaza u odnosu na optužene Dizdarevića i Tursunovića) u Porebricama stali kod kuće ispred koje je Dizdarević zvao "gazda". Tada je izašao čovjek ("gazda") koji je bio prosijed, deblji, stariji, rumen u licu i rekao im da je Ahmetović došao i odveo Kineze prema Kamberima. Optuženi Tursunović je tokom svjedočenja naveo da je kuća u Porebricama do koje su stigli u potrazi za kineskim imigrantima kuća Dragutina Jovičića.

U Službenoj zabilješci od 06.04.2006. godine⁴¹ Elvis Zahirović je konstatovao da je dana 14.04.2005. godine Osman Bajraktarević njemu i njegovom kolegi Bejazetu Ibrahimoviću pokazao kuću koja se nalazi na području Porebrica, općina Pelagićevo, kao kuću u kojoj su do 12.04.2005. godine bili smješteni kineski državljani koji su bili predmet krijumčarenja. U zabilješci je Zahirović naveo da je tu kuću fotografisao i na osnovu sačinjenih fotografija je identificirao vlasnika kuće. Utvrđeno je da se radi o Dragutinu Jovičiću (također je utvrđeno da u toj kući živi i njegov sin Kosta). Po obavljenom fotografisanju sačinjenja je fotodokumentacija koja je i korištena kao dokaz u ovom predmetu⁴².

Svjedok Milan Stanković je naveo da je Ahmetović u kritičnom periodu, kada su kineski državljani bili zatočeni, najviše kontaktirao sa telefonskim brojevima 773, 203 i 204. Iz sačinjenih listinga je utvrđeno da je Dragutin Jovičić sa svog kućnog broja kontaktirao telefonski broj 061/966-203. Svi pomenuti brojevi su relevantni iz razloga što su preko tih telefonskih brojeva kontaktirani Branivoje Simić i Ahmet Ahmetović po pitanju transporta kineskih državljana preko Slovenije u Italiju.

Iz radnji koje je poduzimao optuženi Jovičić pružajući smještaj kineskim imigrantima, te uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja (dolazak imigranata, preuzimanje istih od Ahmeta Ahmetovića, organizacija daljeg nelegalnog prebacivanje), slijedi nesumnjiv zaključak da je optuženi pomogao Ahmetoviću u omogućavanju ilegalnog prelaska granice kineskim državljanima. Kako je već pomenuto, optuženi Jovičić je kineskim državljanima omogućio smještaj i hranu dok ih Ahmet nije preuzeo i odveo dalje. Kako je već opisano, ovih 12 kineskih državljana je naknadno na nelegalan način prebačeno preko granice BiH.

⁴¹ Službena zabilješka DGS broj 184/06 od 06.04.2006. godine (dokaz 46)

⁴² Fotodokumentacija pretresa kuće Dragutina Jovičića broj 17-12/1-7-PP-04-I-175-2/06 od 04.09.2006. godine (dokaz 91)

Jasno je da je Jovičić poznavao Ahmetovića (kontaktirao ga je telefonom odmah nakon što je došao kući po prijemu grupe od 12 imigranata) te da je pristao na pružanje smještaja za ova lica. Iz prednjih okolnosti i saradnje Jovičića sa Ahmetovićem Sud nalazi da je optuženi potpuno svjesno poduzeo radnje smještanja ovih lica za korist, znajući da se radi o licima čije dalje nelegalno prebacivanje izvan BiH je u toku pripreme. Ahmetović je bio poznat kao glavni krijumčar na području Gradačca i Bosanskog Broda i Sud nalazi dokazanim da je optuženi znao da ovakvom saradnjom pomaže u nelegalnoj radnji prebacivanja stranaca preko državne granice omogućivši u ovom slučaju radnjama skrivanja (smještaja) kineskih državljana, a sve u cilju njihovog nedozvoljenog prelaska državne granice. Na široko poznatu reputaciju Ahmetovića kao krijumčara ukazali su, između ostalih, svjedoci Edhem Gluhić i Dževad Mujkanović, koji su radili za njega kao "čistači" u nekoliko navrata.

Sud nalazi da je opisanim radnjama optuženi Jovičić počinio krivično djelo pomaganja u krijumčarenju iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ BiH. Naime, objektivno optuženi Dragutin Jovičić omogućava u radnji pomaganja nedozvoljenog prelaska državne granice 12 lica koja su bila smještena u kući kod njega. Učešće optuženog, koji pružanjem smještaja i hrane za pomenutu grupu u cilju sticanja finansijske koristi svjesno i voljno omogućava, stvara u jednom vremenskom periodu uslove za njihov nedozvoljen prelazak, jasno pomažući u cilju njihovog konačnog ilegalnog prebacivanja preko granice BiH, predstavlja dio lanca u ovom projektu.

Optuženi Hasić se tereti za počinjenje krivičnog djela iznude iz člana 295. stav. 2. KZ F BiH. Član 295. KZ F BiH određuje:

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugog da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, ili je pribavljena znatna imovinska korist ili je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili zločinačke organizacije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Sud nalazi da je trećeoptuženi Hasić, slijedeći upute Ahmetovića, sa namjerom da grupu od 12 kineskih državljana natjera da zovu svoje porodice u NR Kini kako bi isplatili novac za njihovo oslobođenje, zajedno sa Damirom Marjanovićem "Jelenom" i osobom po nadimku "Toni" ili "Tomi" iz Hrvatske, držao u zatočeništvu pomenute osobe protiv njihove volje i zastrašivao ih, dok su ih drugi stražari tukli i zastrašivali ih koristeći oružje.

Nesporno je da su žrtve krivičnopравниh radnji trećeoptuženog bile 12 kineskih državljana pomenutih u obrazloženju za tačku 1. optužnice (12 lica koja je preuzeo Ahmet Ahmetović od Tursunovića i Kraljevića). Isto se jasno da zaključiti iz dokaza koje je tokom pretresa izvelo Tužilaštvo, a posebno iz iskaza svjedoka Svemira Kraljevića, Osmana Bajraktarevića, Muhameda Omerčića i djelatnika SIPA-e Mileta Juroševića. Trećeoptuženog je kao lice koje je bilo "desna ruka" Ahmetu Ahmetoviću prepoznao svjedok Svemir Kraljević, a svjedok Muhamed Omerčić (Ilame) je izjavio da su mu Miko (Tursunović) i Svemir (Kraljević) rekli da je "Mali" držao Kineze u relevantnom periodu. Svjedok Kraljević je tokom svjedočenja na glavnom pretresu izjavio da mu je Miko jedne prilike rekao da je i Mali uključen u čuvanje Kineza, a svjedok je prepoznao Begajeta Hasića kao "Malog" i u sudnici. Trećeoptuženi, koji je svjedočio u konceptu svoje odbrane, je priznao da je poznavao Ahmeta Ahmetovića, te da je vršio građevinske radove u restoranu "Ormanica" koji je vlasništvo Ahmetovića.

Odbrana (kao i sam trećoptuženi) negira da je nadimak Hasića "Mali". Tokom unakrsnog ispitivanja tužilac je optuženom predočio njegove izjave koje je dao kao osumnjičeni tokom istrage.⁴³ U drugoj izjavi osumnjičen kao svoj nadimak navodi nazive "Mali" ili "Mili". Suočen sa ovom izjavom, optuženi tvrdi da se ne sjeća zašto je tako ranije izjavio. Uvidom u izjave Sud je utvrdio da je optuženi prilikom ispitivanja u istrazi u svojim ličnim podacima naveo i to da mu je nadimak "Mili" i "Mali". Kada se ima u vidu pomenuta činjenica, kao i svjedočenja Svemira Kraljevića, Osmana Bajraktarevića, Muhameda Omerčića (Hameta), Admira Rizvanovića (Talona), kao i taksista koji su svjedočili na glavnom pretresu u ovom predmetu (Dževad Mujkanović i Edhem Gluhić), Sud cijeni da je nesporno da nadimak optuženog Begajeta Hasića jeste "Mali". Sud je poklonio vjeru njegovoj ranijoj izjavi i nije prihvatio njegov iznjenjen iskaz po ovom pitanju.

Svjedok Osman Bajraktarević je prilikom davanja informacija policajcima Elvisu Zahiroviću i Bejazitu Jašareviću (o događajima sadržanim u optužnici u ovom predmetu) izjavio da će izvjesni "Mali" pomoći u prebacivanju Kineza. Pored toga, i u presretnutim razgovorima, Ahmetović kaže Simiću da je jedan njegov „zidar slab na živcima pa da slučajno ne popusti“. U jednom od razgovora Simić kaže osobi po nadimku Buca da Kineze čuvaju trojica čuvara i da imaju pušku.

Begajeta Hasića kao osobu od Ahmetovićevog povjerenja su spomenuli i drugi svjedoci, i to Edin Pandžić, Akif Sejdić i Edhem Gluhić. I svjedok Sladan Trifković (djelatnik SIPA-e) je naveo da je Hasić prilikom hapšenja izjavio da je za Ahmetovića izvodio zidarske radove. U tom pravcu su i presretnuti telefonski razgovori iz Srbije u kojima se spominje da su ljudi od Ahmetovićevog povjerenja čuvali zatočene Kineze, da su ti Kinezi premlaćivani kako bi se od njih iznudilo više novca za plaćanja prebacivanja i drugih troškova smještaja, kao i to da je jedan od stražara bio "Ahmetov zidar".

Svjedok Kraljević je naveo da je tokom otmice (događaj koji je ranije opisan) od Dizdarevića čuo da Ahmetovi ljudi tuku Kineze, da zovu njihovu rodbinu i repetiraju puške na telefon želeći da ih tako zastraše. Svjedok Kraljević tvrdi da mu je Tursunović rekao da je u to bio uključen i „Mali“ (Hasić). Svjedok Kraljević tvrdi da je spominjana cifra od 50 – 60 hiljada eura koje su oni dobili od njihovih porodica za 12 kineskih državljana koje je držao Ahmetović. Maltretiranje kineskih državljana koje je uzeo Ahmetović spominje se i u velikom broju presretnutih telefonskih razgovora. I optuženi Jovičić u izjavi koju je dao u toku istrage ukazuje indirektno da se dešavalo maltretiranje zatvorenih lica.

Vežano za lice pod nadimkom „Jelen“, svjedok Kraljević navodi da ga je vidio u restoranu kod Ahmetovića u aprilu 2005. godine. I svjedok Edin Pandžić tvrdi da je u Ahmetovićevom restoranu u kritično vrijeme viđao i Jelena i Malog.

Svjedok Ratko Mršić navodi da je Ahmetović spomenuo osobu po nadimku "zidar" kao osobu koja je njegova desna ruka, te da je on ("zidar") čuvao Kineze u šumi. Ovaj svjedok tvrdi da mu je Ahmetović rekao i to da je kineskim državljanima (12 njih) davao telefon da zovu svoje porodice u Kinu da bi im poslali novac. Ahmet mu je također rekao da ih šamaraju. I svjedok Muhamed Omerčić koji je bio uključen u potragu za kineskim imigrantima (tokom 2 dana) naveo je da su mu Svemir i Tursunović spomenuli da je „Mali“ umiješan u cijeli slučaj sa kineskim državljanima koje je oteo Ahmetović, te da on čuva te ljude.

⁴³ Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Begajeta Hasića broj KT-29/05 od 12.09.2006. godine (dokaz 153 A) i Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Begajeta Hasića broj KT-29/05 od 10.10.2006. godine (dokaz 153 B)

Svjedok Svemir Kraljević je bio uvjerljiv u svjedočenju vezanom za otete kineske državljane pa je tako naveo da je njegova namjera kao i osoba sa kojima je tražio kineske državljane bila da spriječe Ahmetovića da izvrši prodaju ljudi u roblje u Italiju, preko Zvonke (Simića) iz Beograda. Svjedok navodi da su Ahmetović i Simić saznali da su kineski državljani iz pokrajine Fujian, te da ih zbog toga ne mogu prodati. Iz tog razloga su krenuli da ucjenjuju njihove porodice. Prema navodima svjedoka Kraljevića, ucjenjivane su familije kineskih državljana pa su tako Simić i njegov saradnik naplatili oko 60.000 eura, koji su isplaćeni iz Kine u Srbiju. Kineski državljani su potom ilegalno prebačeni preko granice Bosne i Hercegovine.

Svjedok Kraljević navodi da je odmah nakon što su ga pustili otmičari pokušao da sazna gdje su kineski državljani (njih 12) pa se zbog toga sastajao sa Ahmetovićem u njegovom restoranu. Prvi dan nakon otmice svjedok je zatekao Lejlu (Ahmetovu suprugu) u restoranu, a nakon toga su stigli i „Toni“, Ahmetović i Begajet Hasić. Svjedok Kraljević navodi da Hasića poznaje od ranije i da je i ranije sa njim radio na ovakvim poslovima.

Sud nalazi dokazanim da su „čuvari“ kineskih državljana zatvorenim licima prijetili i tjerali ih da pozivaju svoje porodice u NR Kini, da bi njihove porodice prebacile novac za njihovu otkupninu. Tokom zastrašivanja tih lica korišteni su telefonski brojevi 061/966-204 i 061/615-045. Pri tome, broj 061/615-045 je korišten za međusobnu komunikaciju između lica koja su imala pod kontrolom kineske državljane sa Ahmetovićem i Simićem, dok su sa broja 061/966-204 pozivane porodice u NR Kini. Prednje nesumnjivo proističe iz objektivnih dokaza, posebno iz Listinga BH Telecoma za april 2005. godine za telefonski broj 061/966-204, zatim iz presretnutih telefonskih razgovora od 18.04.2005. godine. Svjedok Milan Stanković je naveo i to da je učestvovao u sačinjavanju izvještaja u kojem se traži ispis brojeva⁴⁴ i navodi da su tada otkrili da broj 061/966-204 poziva NR Kinu. Iz analize telefonskih brojeva koju je sačinila SIPA⁴⁵ a koje obuhvata telefonske brojeve koje su koristili optuženi u ovom predmetu se može zaključiti da je broj telefona 061/966-204 pripadao prvo Ahmetoviću a kasnije ga je predao saradniku koji je čuvao 12 otetih kineskih državljana. Iz ove analize se vidi da je optuženi Dizdarević koristio broj telefona 061/917-423, a telefonski broj 061/615-045 je koristio Damir Marjanović („Jelen“). Činjenicu da je telefonski broj 061/966-204 pripadao prvo Ahmetu Ahmetoviću a zatim Lejli Ahmetović potvrdili su Amela Aljić i Edin Pandžić. Svjedok Edin Pandžić je naveo da je radio u ugostiteljskom objektu Ahmetovića od početka 2005. godine do sredine 2006. godine i nekad u julu ili augustu Ahmetović mu je prodao telefonsku karticu za broj 061/966-204. Ova kartica je oduzeta odlukom Suda od Jasmine Hadžiosmanović, koja ju je preuzela kao četvrti korisnik nakon Lejle Ahmetović.

Navedeni broj mobitela je spomenut i u presretnutim telefonskim razgovorima od 19.04.2005. godine a Simić navodi da je to „*novi broj kod robe*“. Svjedok Dragan Timotijević je naveo da se iz razgovora jasno vidjelo da je Simić tražio da se Kinezi sklone neko vrijeme da bi se moglo iznuditi nešto novca od njihovih porodica u Kini. Razlog za to je bio što nisu mogli dobiti onoliko novca koliko su planirali jer su ta lica već ranije, u Kini, platili pola cijene za imigraciju u zemlje zapadne Evrope.

Dakle, trećeoptuženi i drugi stražari su držali zatvorenim, premlaćivali, odnosno zastrašivali 12 lica koja je Ahmet Ahmetović „ukrao“ od Dizdarevića i Tursunovića, a sve da bi isti pozvali svoje porodice kako bi se prebacio novac na račune krijumčara. U ovim radnjama

⁴⁴ Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 02.06.2005. godine (dokaz 37)

⁴⁵ Analiza SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 17.11.2005. godine (dokaz 13)

korištena je fizička prisila i ozbiljne prijetnje oružjem (što je nesporan zaključak iz presretnutih razgovora i iz iskaza svjedoka Svemira Kraljevića, Dragutina Jovičića, Osmana Bajraktarevića i Ratka Mršića), nakon čega su porodice zaista poslale novac. Novac je poslan na račune u Beograd, odakle je dalje autobusom "Lasta" poslan Ahmetu Ahmetoviću. Prednje proističe iz presretnutih razgovora, kao i iz Dopisa DGS-a Bijeljina od 26.04.2006. godine upućenog Tužilaštvu BiH⁴⁶. Navedeni dopis pokazuje da je dana 19.04.2005. godine autobus autoprevoznika "Lasta" registarskih oznaka BG 626 796 na putu iz Beograda prema Banja Luci prešao granicu u 15.05 na graničnom prijelazu Pavlovića Most. U presretnutim telefonskim razgovorima dana 18.04.2005. godine se spominje da će pošiljka biti preko autobusa autoprevoznika "Lasta". Naime, u tom razgovoru Simić govori Ahmetoviću da će mu "Lastom" poslati 3 – 4 hiljade, te navodi *"onaj je dobar, stiže u povoljno vrijeme, kao što je ona Lasta zadnja bila"*. Također, svjedok Kraljević navodi da se pričalo da su Ahmetović i njegovi ljudi dobili 50.000-60.000 eura za tih 12 kineskih državljana. U razgovoru 11.04.2005. godine između Simića i Ahmetovića Simić kaže Ahmetoviću da će da *"otvore račune u Kini pa će onda da plate, tako da će tu u Bosni za njih da dobiju po 3.000,00 KM za svakog"*. Pored navedenog, "cijena" za "robu" se spominje u nizu razgovora između Ahmetovića, Simića i "Buce" u kojima Simić kaže "Buci" da nazovu porodice jer ako sutra ne uplate po 50.000 jena posijeći će im prste.

U opisu okolnosti držanja i maltretiranja kineskih državljana značajni su telefonski razgovori između jednog od čuvara (Jelen) i Simića tokom kojih između ostalog navode da će Kinezima da sjeku prste ukoliko ne budu uplaćeni traženi novci. U jednom od razgovora dana 15.04.2005. godine između Simića i Jelena, Simić kaže Jelenu pokupi *"tu trojku i dovedi ih ovamo i udri kao stoku"*. Jelen nakon toga kaže *"evo jednog držim pred sobom, samo čekam da počnem da udaram! Ovaj moj stoji sa mitraljezom, razumeš"*. Ahmetović u razgovoru sa Simićem dana 25.04.2005. godine kaže: *"To što si meni ispričao ispričaj i njima, ako zakukaju – znaš...bojim se da će popustiti, jedan moj sa živicima nije dobro, jedan moj zidar"*.

Svjedok Milan Stanković navodi osobu po nadimku "Buco" (pominje se i kao "Buca") kao lice koje je otvorilo račune na koje je rodbina kineskih državljana izvršila uplate novca. To je naznačeno i u Izvještaju o primjeni posebnih istražnih radnji⁴⁷ u kojem se Buco spominje kao saradnik koji je bio uključen u otvaranje računa u Kini za uplaćivanje novčanih sredstava koja je uplaćivala rodbina zatočenih kineskih državljana za njihovo oslobađanje.

Tužilac je tokom pretresa održanog dana 31.05.2007. godine, predložio da se u dokaze uvede i dopis DGS-a od 29.01.2007. godine upućen Tužilaštvu BiH⁴⁸ uz evidenciju prelaska autobusa na državnom graničnom prijelazu Pavlovića Most (nalazi se u prilogu dopisa koji se odnosi na izvršene provjere evidencije prelaska autobusa za dan 16.04.2005. godine). Advokat Emir Suljagić, branilac drugooptuženog Mevludina Tursunovića, prigovorio je uvođenju predloženog dokaza iz razloga što je isti, kako on navodi, pribavljen nakon potvrđivanja optužnice. Branilac prvooptuženog, advokat Fahrija Karkin, prigovara autentičnosti dokumenta navodeći da se na kopiji evidencije prelaska autobusa nalaze različiti rukopisi.

⁴⁶ Dopis DGS-a Bijeljina broj 18-12-4-04-7-468-6/06 od 26.04.2006. godine (dokaz 68)

⁴⁷ Izvještaj SIPA-e broj 14-02/1-4-37/05 od 22.03.2005. godine o izvršenju naredbe Suda BiH broj X-KRN-05/03 od 10.03.2005. godine (dokaz 21)

⁴⁸ Dopis DGS-a, Jedinica Bijeljina broj 18-12-6-04-7-210/06 od 29.01.2007. godine (dokaz 67)

Sud je prvo cijenio prigovor odbrane koji se odnosi na autentičnost dokumenta i nalazi da taj prigovor nije osnovan. Naime, uvidom u ovaj dokaz, nesporno je da je isti ovjeren od strane nadležnog organa, odnosno od strane Ministarstva sigurnosti, Državna granična policija. Nije neuobičajeno da ovakvi dokumenti sadrže više rukopisa jer u njihovom sačinjavanju može učestvovati više službenika. Imajući u vidu porijeklo i ovjeru ovog dokumenta od Ministarstva sigurnosti, te njegov opšti izgled (koji Sud ne nalazi sumnjivim ili neuobičajenim), Sud ne nalazi nikakvog osnova za sumnju u njegovu autentičnost. Pri tome, Sud konstatuje da branilac, osim generalne obzervacije dokumenta, nije dao nikakav konkretan argument, indiciju ili dokaz (ili prijedlog da se dokument vještači) koji bi eventualno mogao dovesti u pitanje autentičnost pomenutog dokumenta.

U vezi sa prigovorom branioca drugooptuženog (da se radi o dokumentu koji nije dostavljen uz optužnicu), tužilac je pojasnio da se radi o popratnom pismu koje se dostavlja sada jer Tužilaštvo ranije nije bilo u mogućnosti da pribavi original Zapisnika o prelasku granice. Također, tužilac napominje da je kopija ovog zapisnika ranije dostavljena, samo što isti tada nije bio ovjeren.

U pogledu prigovora na uvođenje ovog dokaza jer isti nije dostavljen uz optužnicu, Sud podsjeća da, kako je to već prethodno objašnjeno (prilikom prihvatanja "dokaza 92 a"), član 261. stav 2. ZKP BiH određuje redoslijed izvođenja dokaza na glavnom pretresu, i pri tom ostavlja mogućnost izmjene redoslijeda od strane sudije, odnosno vijeća, kada je to "u interesu pravde". Dodatni faktor stvar na koji se treba obratiti pažnja je mogućnost koju zakon pruža tužiocu u smislu izvođenja dodatnih dokaza, odnosno dokaza kojima se pobijaju dokazi odbrane. Ovakva mogućnost proizilazi iz odredbe iz tačke c) stav 2. člana 261. ZKP BiH, kao i iz odredbe člana 276. stav 1. ZKP BiH⁴⁹.

Nakon što je izvršio uvid u spis, Sud je utvrdio da je kopija evidencije o prelasku granice bila dostavljena i ranije odbrani i Sudu, dok je original tek sada pribavljen, iz razloga objektivne prirode. Sud dalje nalazi da čak i da to nije slučaj (da kopija dokumenta nije ranije dostavljena na uvid Sudu i odbrani) predloženi dokaz mogao bi biti uveden u sudski spis u fazi izvođenja dodatnih dokaza Tužilaštva u skladu sa pomenutim zakonskim odredbama. Ovakva zakonska regulativa je na snazi od 2003. godine tako da u Sudu ne postoji obimna sudska praksa u postupanju po ovom pitanju. U ovakvim slučajevima Sud se uglavnom oslanja na praksu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i međunarodnu praksu⁵⁰.

U ovom konkretnom slučaju, iako bi se predloženi dokaz mogao smatrati dodatnim dokazom Tužilaštva, Sud nalazi da je u cilju ekonomičnosti postupka da se predloženi dokaz uvede u fazi izvođenja dokaza od strane Tužilaštva. Pri tome, Sud je imao u vidu i ciljeve efikasnosti postupka u smislu da je dokaz uveden prilikom ispitivanja svjedoka Midhata Tihica koji je svjedočio na okolnosti slanja novca iz Srbije Ahmetu Ahmetoviću putem autobusa autoprevoznika "Lasta" iz Beograda. Sud nalazi da prava odbrane ni na koji način nisu ugrožena, posebno kada se ima u vidu da je odbrana ovaj dokument (kopiju istog) posjedovala i ranije, te se tako mogla adekvatno pripremiti za unakrsno ispitivanje svjedoka Midhata Tihica.

Imajući u vidu da je utvrđeno da je pomenuti dokaz autentičan i relevantan za ovaj postupak (isti se, kako je navedeno, odnosi na prelazak autobusa "Lasta" kojim su poslani novci

⁴⁹ Član 276. stav 1. ZKP BiH glasi: "Nakon izvođenja dokaza sudija, odnosno predsjednik vijeća, će upitati stranke i branitelja da li imaju još neki dokazni prijedlog".

⁵⁰ Vidjeti: Rješenje Suda BiH broj X-KR-05/40 od 05.09.2006. godine

Ahmetoviću), Sud cijeni da je njegovo uvođenje u ovoj fazi postupka opravdano i svrsishodno, a posebno opravdano razlozima ekonomičnosti postupka.

U korist optuženog Hasića svjedočili su Fadil Dorić i Bahrija Kovačević. Oba svjedoka su naveli da im nije poznato da Begajet Hasić ima ikakav nadimak, iako tvrde da se dobro poznaju sa optuženim. Također, ovi svjedoci su svjedočili o ličnosti optuženog pa su naveli da se radi o poštenom čovjeku, lošeg materijalnog stanja. Pored toga, svjedoci su naveli da se optuženi bavi građevinskim radovima.

Branilac optuženog, advokat Hamdo Kulenović, tvrdi da Sud nema dokaza koji bi potvrdili da je optuženi Hasić koristio brojeve telefona 061/615-045 i 061/966-204. Pored toga, branilac tvrdi da niti jedan od saslušanih svjedoka Tužilaštva nije ukazao na optuženog Hasića kao osobu koja je čuvala zatočene kineske državljane. U prilog ovoj tezi, branilac je citirao i dio izreke presude Okružnog suda u Beogradu gdje se spominju NN Tomislav i NN Jelen kao osobe koje su čuvale zatvorene imigrante iz NR Kine.

Sud nije prihvatio ovakvu tezu odbrane, prije svega imajući u vidu brojna svjedočenja koja spominju Hasića ("Malog") kao lice koje je učestvovalo u čuvanju i zastrašivanju kineskih državljana, te povezuju Hasića kao osobu koja je blisko saradivala sa Ahmetovićem u cijelom ključnom periodu. Zaključak da se radi o trećeoptuženom i da je isti direktno učestvovao na već opisani način djelimično podržava i stalno spominjanje "zidara" za koje Sud nalazi da se odnosi na Hasića. Svjedočenja o imovnom stanju optuženog te o njegovom karakteru ne mijenjaju stanje dokaza te mogu uticati samo na okolnosti koje će Sud uzeti u obzir pri odmjeravanju kazne.

Sud nalazi dokazanim da je u izvršenju krivičnihopravnih radnji iznude iz člana 295. stav 2. KZ F BiH, u okviru grupe koja je zastrašivala Kineze bio i "Mali" (trećeoptuženi Hasić), kao i da su pri tome korištene batine, šamari, puška, te prijetnje da će odsjeći prste žrtvama (Kinezima). Sud cijeni da je optuženi Begajet Hasić svjesno i voljno (umišljajno) učestvovao u ovakvom zastrašivanju, upravo u cilju pribavljanja protupravne imovinske koristi na štetu imovine porodica zatvorenih kineskih državljana. Vezano za element sticanja protupravne imovinske koristi, Sud nalazi nespornim da je u pitanju dobit koja je stečena na protupravan način, prevashodno imajući u vidu da je ona rezultat korištenja fizičke prisile nad 12 kineskih državljana.

Sud je imao u vidu da se optuženom Hasiću na teret stavlja počinjenje krivičnog djela propisanog KZ F BiH (član 295. stav 2. tog zakona). Odredba člana 23. stav 2. ZKP BiH propisuje: *"Ako je ista osoba počinila više krivičnih djela, pa je za neka od tih djela nadležan Sud, a za neka drugi sudovi, prioritet ima suđenje pred Sudom. Također, odredba člana 25. stav 2. ZKP BiH određuje: "Sud može odlučiti provesti jedinstveni postupak i donijeti jednu presudu i u slučaju kad je više osoba optuženo za više krivičnih djela, ali samo ako između izvršenih krivičnih djela postoji međusobna veza".* Begajet Hasić je već u optužnici Tužilaštva BiH broj KT-29/05 naveden kao optuženi u ovom predmetu, na ovom Sudu. Sud cijeni da je sudija za prethodno saslušanje već tada odlučio da se vodi jedinstven postupak protiv njega i ostalih optuženih u ovom predmetu. Pored toga, Sud nalazi da u odnosu na krivičnopravne radnje počinjene od optuženog Hasića postoji međusobna veza sa krivičnopravnim radnjama prvooptuženog, drugooptuženog i četvrtooptuženog. Prema tome, imajući u vidu član 23. stav 2. ZKP BiH, kao i činjenicu da postoji objektivni koneksitet između krivičnopravnih radnji iznude (za koje je optuženi Hasić oglašen krivim) i krijumčarenja osoba (u odnosu na 12 kineskih državljana, kako je ranije opisano), Sud je odlučio da provede jedinstven postupak i donese jednu presudu u odnosu na sve optužene u ovom predmetu.

Pored navedenih dokaza, Sud je cijenio i objektivne dokaze koji upućuju na zaključak da su optuženi komunicirali kako međusobno tako i sa drugim saradnicima iz BiH i Srbije (Ahmet Ahmetović, Zvonko, Ratko Mršić). U tom pravcu, u Dopisu BH Telecoma od 17.10.2007. godine⁵¹ je navedeno da je utvrđeno da pozivni kod 0086 pripada NR Kini, dok je u Dopisu BH Telecoma od 06.07.2006. godine⁵² naznačeno koji telefonski broj (BH Mobile broj) odgovara kojoj SIM kartici. Naime, utvrđeno je, između ostalog, da telefonski broj 061/966-374 odgovara SIM kartici broj 89387 61000 32966 374 6, telefonski broj 061/971-882 odgovara SIM kartici broj 89387 61000 32971 882 1, telefonski broj 061/965-563 odgovara SIM kartici broj 89387 61000 32965 563 5. Uvidom u potvrde o privremenom oduzimanju predmeta⁵³ proističe zaključak da su telefonski aparati kojima pripadaju brojevi 061/971-882 i 061/965-563 (sa pripadajućim SIM karticama) oduzeti od optuženog Aziza Dizdarevića, a telefonski aparat kojem pripada broj 061/966-374 (sa pripadajućom SIM karticom) je oduzet od Lejle Ahmetović. Međusobno komuniciranje osoba koje su bile umiješane u ilegalne radnje vezano za prebacivanje kineskih imigranata je utvrđeno i provođenjem posebnih istražnih radnji u BiH u aprilu 2005. godine (prilikom čega su sačinjeni i transkripti razgovora) i isto je zabilježeno u Izvještaju SIPA-e od 18.09.2006. godine⁵⁴. Naime, u izvještaju su, između ostalog, naznačeni kontakti između Branivoja Simića, Ratka Mršića i Ahmeta Ahmetovića (u periodu od 27.04.2005. godine do 16.05.2005. godine) i u jednom od tih razgovora dana 28.04.2005. godine, između Branivoja Simića i Ratka Mršića, spominje se i optuženi Dizdarević. Ove činjenice je potvrdio i svjedok Milan Stanković na pretresu dana 17.01.2007. godine. Dodatno, on je naveo da se priča Ratka Mršića u potpunosti poklapa sa sačinjenim listinzima i izjavama drugih svjedoka.

Vještak Samir Babić je na pretresu održanom dana 14.02.2007. godine svjedočio na okolnosti očitovanja podataka sa mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica. On je tretirao 12 mobilnih telefona (od njih su 4 bila bez SIM kartice) i 18 odvojenih SIM kartica. Vještak je naveo da su našli veliki broj memorisanih poruka koje ukazuju na intenzivnu komunikaciju lica koja su navodno učestvovala u krivičnopravnim radnjama u kritično vrijeme.

Pored navedenog, BH Telecom je sačinio listinge odlaznih i dolaznih poziva za telefonski broj 061/917-423⁵⁵, kao i za telefonski broj 061/966-204⁵⁶ sa kojeg su pozivane porodice kineskih državljana u NR Kinu.

Odbrana prvooptuženog je prigovorila da se ne može utvrditi da su dokazi koje se odnose na sačinjene listinge vjerodostojni, te u tom pravcu je branilac prvooptuženog naveo da činjenica da je prva stranica dokumenta (koja je u stvari dopis BH Telecoma uz koji su dostavljeni listinzi) ovjerena ne može ovjeriti i priloge. I branilac drugooptuženog se saglasio sa ovim prigovorom i naveo da obično na poledini isprintanog listinga ide potpis ovlaštenog službenog lica.

⁵¹ Dopis BH Telecoma Pov. broj 07.0.2-9.24-849/1-07 od 17.10.2007. godine (dokaz 195)

⁵² Dopis BH Telecoma Pov. broj 07.0.2-9.24-467/1-06 od 06.07.2006. godine (dokaz 76)

⁵³ Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od Aziza Dizdarevića, broj 14-02/1-4-6/05 od 29.09.2005. godine (dokaz 8 F) i Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od Lejle Ahmetović, broj 14-02/1-4-III-2/05 od 01.09.2005. godine (dokaz 8 C)

⁵⁴ Izvještaj SIPA-e broj 17-15/1-4-PT-04-1-61/06 od 18.09.2006. godine

⁵⁵ Listinzi BH Telecoma odlaznih poziva za broj 061/917-423 (dokazi 131-M, I A i I B)

⁵⁶ Listing BH Telecoma za april za broj 061/966-204 (dokaz 65A)

Sud nije našao osnovanim prigovore odbrane u pogledu uvođenja navedenih dokaza. Član 20. tačka p) ZKP BiH određuje, između ostalog: "...Ako su podaci pohranjeni u kompjuteru ili sličnom uređaju za automatsku obradu podataka, original je i svaki odštampani primjerak ili okom vidljivi pohranjeni podatak." Dopis BH Telecoma uz koji su listinzi dostavljeni je originalan dokument, sa potrebnim potpisom ovlaštene osobe i pečatom BH Telecoma. Iz samog dopisa se nesumnjivo može vidjeti da su uz isti Tužilaštvu BiH dostavljeni listinzi za telefonske brojeve koji su tačno naznačeni u samom dopisu⁵⁷. Uvidom u listinge se također može vidjeti da se radi o kompjuterski izrađenim dokumentima za koje je original u stvari isprintani primjerak dokumenta. Nemoguće je pribaviti originale dokumenata iz kompjutera.

U pogledu relevantnosti dostavljenih listinga, Sud cijeni da se isti odnose na telefonske brojeve koji su u vrijeme počinjenja krivičnopравниh radnji u ovom predmetu korišteni od optuženog Dizdarevića, odnosno za pozivanje porodica kineskih državljana u NR Kinu.

Iz rezimea snimljenih telefonskih razgovora u Srbiji⁵⁸ proističe da je postojao veliki broj lica koja su međusobno komunicirali u kritičnom periodu vezano za ilegalno prebacivanje kineskih državljana, a koristili su ULTRA kartice. Svjedok Milan Stanković je potvrdio navode iz dokumenta koji se odnosi na rezime snimljenih razgovora. Također, Sud cijeni da je korištenje ULTRA kartica upravo jedan od metoda koji su korišteni da bi se spriječilo otkrivanje više podataka o licima koja ih koriste. Na okolnosti korištenja ULTRA kartica svjedočili su Bakir Čelosmanović i Sanela Ibrahimagić, djelatnici BH Telecoma. Iz svjedočenja ovih lica proizilazi zaključak da su ULTRA kartice pogodan način komuniciranja preko mobilnih telefona kada se želi sačuvati identitet osobe koja ih koristi. Naime, ove kartice se mogu nabaviti na velikom broju prodajnih mjesta i njihovo korištenje uopće ne zahtijeva otkrivanje identiteta osobe koja ih koristi.

Za krivično djelo krijumčarenja osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 29. KZ BiH Sud je optužene Dizdarevića i Tursunovića oglasio krivim i osudio na kaznu zatvora u od po 3 (tri) godine. Pored toga, Sud je prvooptuženom i drugooptuženom u skladu sa članom 41. stav 4. KZ BiH izrekao kao sporednu kaznu novčanu kaznu u iznosu od po 10.000 KM.

Prilikom utvrđivanja kazne zatvora Sud je na strani optuženih cijenio kako olakšavajuće, tako i otežavajuće okolnosti. Od olakšavajućih okolnosti na strani optuženih Sud je cijenio životnu dob optuženih (radi se o osobama mlade životne dobi), kao i činjenicu da su roditelji malodobne djece. Također, Sud je imao u vidu i to da se optuženi ne vode u krivičnoj evidenciji, kao i njihovo korektno držanje pred Sudom.

Otežavajuće okolnosti na strani ove dvojice optuženih Sud je našao u upornosti u izvršenju krivičnopravne radnje koju posebno potvrđuju činjenice vezane za potragu za 12 kineskih državljana (koji su odvezeni iz kuće Osmana Bajraktarevića i skrivani od strane Ahmeta Ahmetovića na raznim destinacijama) kojima omogućavaju, stvaraju uslove za nedozvoljen prelazak državne granice, jasno s ciljem pribavljanja imovinske koristi. Pored toga, nezaobilazan je i broj kineskih državljana koji su prokrijumčareni preko granice BiH, a čije prebacivanje su optuženi omogućili radi sticanje finansijske dobiti.

⁵⁷ Radi se o listinzima za dolazne i odlazne pozive za telefonske brojeve 061/645-451, 061/889-488, 061/615-045, 061/966-204, 061/917-423, 061/966-374, kao i za telefonski broj 061/886-374, te za fiksne telefonske brojeve: 035/645-452, 035/645-451 i 035/644-643

⁵⁸ Dopis MUP-a R Srbije broj 1350/05 od 19.04.2005. godine (dokaz 31)

Ocijenom svih okolnosti, kao i težine krivičnog djela, te optuženih kao počinitelja ovih krivičnopравниh radnji, Sud je optuženima za počinjeno krivično djelo krijumčarenja osoba iz člana 189. stav 1. u vezi sa članom 29. KZ BiH izrekao kaznu zatvora u trajanju od po 3 (tri) godine, cijeneći da je ovo adekvatna i srazmjerna krivičnoppravna sankcija kako težini krivičnih djela, tako i optuženima kao počiniocima istih.

Sud je imajući u vidu odredbe člana 41. stav 4. KZ BiH, optuženima Dizdareviću i Tursunoviću izrekao kao sporednu kaznu novčanu kaznu u iznosu od po 10.000 KM. Pomenuti član propisuje da se za krivična djela učinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može izreći i kad nije propisana zakonom, ili kad je zakonom propisano da će se učinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora. U skladu sa tim, a imajući u vidu da je element krivičnog djela krijumčarenja osoba koristoljublje, Sud je optuženima izrekao novčanu kaznu kao sporednu. Pri određivanju iznosa Sud je imao u vidu sve okolnosti krivičnog djela, kao i ranije pomenute otežavajuće i olakšavajuće okolnosti na strani optuženih.

Sud nalazi da će se izrečenim kaznama postići svrha kažnjavanja iz člana 39. KZ BiH, kojom će se, prije svega, vaspitno uticati na optužene da ubuduće ne čine krivična djela, a i preventivno uticati na druge.

Optuženog Begajeta Hasića Sud je oglasio krivim za počinjenje krivičnog djela iznude iz člana 295. stav 2. KZ F BiH, i izrekao mu kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci. Prilikom odmjeravanja kazne, Sud je kao otežavajuće okolnosti na strani optuženog cijenio posebno svirepu prirodu, okolnosti i način izvršenja krivičnog djela iznude, broj lica prema kojima je primjenjivana sila, kao i iznose protupravne finansijske dobiti koja je rezultat maltretiranja kineskih državljana. Kao olakšavajuće okolnosti Sud je cijenio činjenicu da se radi o licu koje ranije nije osuđivano, koje je nezaposleno (vodi se kao privremeno nezaposlen kod Zavoda za zapošljavanje) i jako lošeg imovnog stanja. Sud je ovakav zaključak zasnovao na materijalnim dokazima koje je uložila odbrana trećeoptuženog.⁵⁹ Sud nalazi da će se izrečenom kaznom ostvariti svrha kažnjavanja iz člana 39. KZ BiH kako prema optuženom, tako i prema ostalim potencijalnim učiniocima krivičnih djela.

Sud je optuženom Dragutinu Jovičiću, uz primjenu odredbi člana 58. i 59. KZ BiH, izrekao uslovnu osudu kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine dana, a koja kazna se neće izvršiti ukoliko optuženi u roku od 3 (tri) godine od dana pravosnažnosti presude ne počini novo krivično djelo. Sud smatra da je izrečena krivičnoppravna sankcija srazmjerna težini počinjenog krivičnog djela i stepenu krivične odgovornosti optuženog.

Odlučujući o sankciji Sud je na strani optuženog kao olakšavajuće okolnosti posebno imao u vidu da se radi o starijem licu (68 godina), ocu četvero djece, slabog imovnog stanja, skromnog obrazovanja (završena 4 razreda osnovne škole), bez penzije, bez zdravstvenog i socijalnog osiguranja, koje nije ranije osuđivano. Ove činjenice proističu iz materijalne

---

⁵⁹ Odbrana trećeoptuženog je uložila sljedeće materijalne dokaze u tom pravcu: Kopiju radne knjižice optuženog Begajeta Hasića, Uvjerenje Zavoda za zapošljavanje Srebrenik, broj 331/96 od 02.10.2006. godine, Uvjerenje Općinske službe za geodetske i imovinsko-pravne poslove broj 03/5-30/03 od 02.10.2006. godine, Uvjerenje MUP PU Gradačac broj 08-02/8-1-04.7-1081/2007 od 13.07.2007. godine, Izjava o članovima domaćinstva oca optuženog

dokumentacije koju je u spis uložio branilac optuženog Dragutina Jovičića⁶⁰. Sud nije našao otežavajuće okolnosti na strani optuženog Dragutina Jovičića.

Optuženom Azizu Dizdareviću se na osnovu člana 56. KZ BiH u izrečenu kaznu zatvora ima uračunati vrijeme provedeno u pritvoru počev od dana 31.08.2006. godine (u 08,30 sati) do 21.02.2007. godine. Naime, član 56. stav 1. KZ BiH određuje: „*Vrijeme provedeno u pritvoru, kao i svako lišenje slobode u vezi s krivičnim djelom, uračunavaju se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora ili novčanu kaznu*“. Imajući u vidu da je optuženom Dizdareviću pritvor bio određen upravo u vezi sa krivičnim djelom za koje je oglašen krivim Sud je vrijeme koje je proveo u pritvoru uračunao u izrečenu kaznu zatvora.

Na osnovu člana 110. stav 1. i člana 111. stav 1. KZ BiH od optuženih Aziza Dizdarevića i Mevludina Tursunovića oduzeta je imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela u iznosu od po 10.000,00 KM, obzirom da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom. Uvažavajući činjenicu da su optuženi počinili krivično djelo kojim su pribavili imovinsku korist, to se ista od optuženih i oduzima u iznosu utvrđenom od strane Suda po slobodnoj ocjeni. Član 394. ZKP BiH propisuje: „*Sud će visinu iznosa imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom utvrditi po slobodnoj ocjeni ako bi inače njeno utvrđivanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama ili sa znatnim odugovlačenjem postupka*“. Imajući u vidu broj osoba koje su trebale biti nezakonito prebačene preko državne granice, kolike su bile ustaljene cijene po osobi za određene dionice puta preko kojih su imigranti ilegalno prebacivani (na što su ukazali svjedoci Svemir Kraljević, Osman Bajraktarević i Ratko Mršić), Sud nalazi da bi u ovom konkretnom slučaju utvrđivanje tačnog novčanog iznosa koji su prvooptuženi i drugooptuženi nezakonito pribavili predstavljalo velike poteškoće i doprinijelo odugovlačenju postupka, te je Sud upravo po slobodnoj ocjeni našao da bi iznos od po 10.000,00 KM predstavljao iznos koji bi odgovarao imovinskoj koristi koju su pribavili optuženi Aziz Dizdarević i Mevludin Tursunović. Sud na osnovu člana 110. KZ BiH i člana 111. stav 1. KZ BiH u vezi sa članom 394. ZKP BiH optužene obavezuje da na ime imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela isplate iznos od po 10.000 KM (desethiljada konvertibilnih maraka) u roku od 15 (petnaest) dana od dana pravosnažnosti presude.

Na prijedlog tužioca, Sud je dana 11.04.2007. godine kao svjedoka pozvao Lejlu Ahmetović (suprugu Ahmeta Ahmetovića). Nakon što ju je Sud poučio o njenim pravima sadržanim u članu 83. ZKP BiH koja joj omogućavaju da odbije svjedočenje, svjedokinja je izjavila da želi da koristi svoja prava zagarantovana pomenutim članom. Naime, Ahmet Ahmetović se pominje kao jedan od učesnika u počinjenju krivičnog djela iz optužnice po kojoj se vodi ovaj predmet. Dakle, iako on nije optužen od strane Tužilaštva BiH (nego je protiv njega vođen postupak u Republici Srbiji), činjenica je da se Ahmet Ahmetović se dovodi u vezu sa krijumčarenjem kineskih državljana zajedno sa optuženima u ovom predmetu. Evidentno je da Lejla Ahmetović ne bi mogla biti ispitana a da u svom svjedočenju izostavi svoga supruga. Primjenjujući analogno odredbe člana 83. ZKP BiH, Lejla Ahmetović, kao bračni drug lica koje se dovodi u vezu sa počinjenjem krivičnopravnih radnji u ovom predmetu, ima zakonsku mogućnost da odbije da svjedoči protiv svoga supruga. Imajući u vidu ove okolnosti, Sud je odluku Lejle Ahmetović da ne želi da svjedoči uvažio u cjelosti.

⁶⁰ Uvjerenje Fonda zdravstvenog osiguranja broj 01/03-59/2006 od 22.11.2006. godine, Uvjerenje MUP PU Gradačac broj 08-02/8-1-04.7.1-120/06 od 22.11.2006. godine, Uvjerenje Fonda penzijskog osiguranja broj 302/06 od 23.11.2006. godine

Sud je oduzeo imovinsku korist u iznosu od 8.290 eura i 260,00 KM⁶¹ od Lejle Ahmetović u skladu sa članom 111. stav 1. KZ BiH nalazeći da je ona znala da ovaj novčani iznos potiče od počinjenja krivičnog djela, a koji novac je pronađen u podrumu kuće Ahmetovića i to u čarapi u jednoj gumenoj čizmi, a o čemu je svjedočio Harun Kadić (djelatnik SIPA-e) koji je bio prisutan tokom pretresa kuće Ahmetovića.

Sud je utvrdio da je ovaj novčani iznos pribavljen izvršenjem krivičnog djela iznude. Naime, kao što je već opisano, na osnovu dokaza izvedenih tokom glavnog pretresa Sud je došao do zaključka da su krijumčareni imigranti primjenom fizičke prinude i uz prijetnju oružjem prisiljeni da zovu svoje porodice u Kini kako bi oni izvršili uplatu novca na račune otvorene u Kini. Dio uplaćenog novca je dostavljen Ahmetu Ahmetoviću na način kako je to ranije opisano. Pored toga, iz izvedenih dokaza Tužilaštva (iskaz svjedoka Edina Pandžića, Mileta Juroševića) proističe da je optuženi Begajet Hasić često dolazio u restoran "Ormanica Han" koji je vlasništvo Ahmeta Ahmetovića, te da je jedne prilike Hasić krenuo zajedno sa Edinom Pandžićem i Lejlom Ahmetović u kombiju, da bi u toku vožnje obukao topliju odjeću i prešao u opel kadet u kojem se odvezao u nepoznatom pravcu, a sve to upravo u kritično vrijeme u aprilu 2005. godine. (Svjedok Mršić navodi da je Ahmetović vozio sivog mercedesa "genšera", te da je imao mazdu i bijeli kombi mercedes). Ovaj događaj, zajedno sa ostalim izvedenim dokazima, imajući u vidu činjenicu da je novac u iznosu od 8.290 eura i 260,00 KM oduzet iz kuće Ahmeta Ahmetovića, i to od njegove supruge Lejle, te uzimajući u obzir da Ahmetović kao i njegova supruga nemaju izvore prihoda (a posebno ne prihoda u tako velikim iznosima), predstavlja osnov za zaključak Suda da je Lejla Ahmetović morala znati da je optuženi Begajet Hasić umiješan u počinjenje krivičnih radnji. Pored toga, kako je ranije objašnjeno, Sud je zaključio da je za pozivanje porodica u Kini korišten broj telefona koji je pripadao Ahmetu Ahmetoviću, odnosno Lejli Ahmetović. Radi se o broju 061/966-204. Iz izvedenih dokaza koji se odnose na poslovnu i poresku evidenciju za restoran "Ormanica han" proističe da je taj restoran radio godinu i pol dana (od decembra 2003. godine do juna 2005. godine) a ni u tom vremenu nije ostvarivao nikakav profit. Imajući u vidu navedeno, Sud je došao do zaključka da su novčana sredstva koja se oduzimaju pribavljena izvršenjem krivičnih radnji. Član 111. stav 1. KZ BiH, pored ostalog, određuje: *„Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može se oduzeti od osobe na koju je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti, ako je ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom“*. Sud na osnovu izvedenih dokaza zaključuje da je novac prenesen bez naknade na Lejlu Ahmetović. Iz ponašanja Lejle Ahmetović, pri čemu je vijeće imalo u vidu izrečene prijetnje, te imajući u vidu okolnost da su krijumčareni Kinezi određeno vrijeme proveli u kući Ahmeta Ahmetovića, vijeće je zaključilo da je Lejli Ahmetović bilo poznato, odnosno moglo biti poznato porijeklo novca koji se oduzima.

Ove činjenice nesumnjivo proističu iz objektivne dokumentacije koju je Tužilac uveo u dokaze, jasno u vezi materijalnih prihoda porodice Ahmetović, poslovanja restorana

⁶¹ trinaest novčanica od po 500,00 EU, serijskih brojeva: X00001009442, X00633386819, X00003352412, X02088508799, X01604414396, N46013055771, X00225386066, X00664287842, X00400949714, S00011175541, X01988740712, N24007306746 i X02139247397, četiri novčanice od po 200,00 EU, serijskih brojeva: N00010252236, N01291144899, P00921348847 i X00572929769, sedam novčanica od po 100,00 EU, serijskih brojeva: X00947427293, S09172791052, X05148036326, N37021753956, X04004262047, P02230066324 i S09178667062, dvije novčanice od po 50,00 EU, serijskih brojeva: X02073004445 i S08579586166, devet novčanica od po 20,00 EU, serijskih brojeva: U06549638693, X06641880545, L02113759337, S00830233078, X10264082321, U28716356966, X10264848698, X02470593071 i X02288989928, jedna novčanica od 10,00 EU serijskog broja: 01983952244, jedna novčanica od 100,00 KM, serijskog broja: A0701302, tri novčanice od 50,00 KM, serijskih brojeva: B7764739, A1797243 i A4201250, jedna novčanica od 10,00 KM, serijskog broja: A0270402.

“Ormanica han”, ostvarenih prihoda i poreznih obaveza, koje dokaze je Sud prihvatio kao relevantne i objektivne.

Branilac optuženog Dizdarevića tvrdi, isti nisu relevantni za ovaj predmet. S tim u vezi, branilac je naveo da Ahmetović još uvijek ima status osumnjičenog lica, nije mu dato pravo da pobija predložene dokaze, pa zbog toga takvi dokazi nisu ni pravno valjani. Također, odbrana prvooptuženog smatra da za ovaj postupak nije relevantno koliko poreza je platio Ahmetović.

Branilac drugooptuženog, se, prije svega, saglasio sa primjedbama branioca prvooptuženog koje se odnose na irelevantnost dokaza vezanih za Ahmeta Ahmetovića, istovremeno navodeći da su ti dokazi prevazišli činjenični supstrat optužnice. Prema mišljenju ovog advokata, poslovanje restorana “Han” nema nikakve veze sa dokazivanjem činjenica iz optužbe. Branioci trećeoptuženog i četvrtooptuženog su se pridružili istaknutim prigovorima, pri čemu je branilac trećeoptuženog izjavio da predložene dokaze smatra irelevantnim za njegovog branjenika.

Sud je cijenio argumente tužioca, kao i odbrane optuženih, te je odlučio da se dokazi koji se odnose na poslovanje restorana “Ormanica han” uvrste u dokaze u ovom predmetu. Sud nalazi da odbrana osporava primarno relevantnost ovih dokaza, koja po mišljenju Suda nikako ne može biti dovedena u pitanje.

Svjedok Harun Kadić je svjedočio na okolnost pretresa kuće Ahmeta Ahmetovića u čemu je jasan da je on sačinio izvještaj o obavijenom pretresu. Odbrana optuženog Dizdarevića je istakla prigovor relevantnosti na ispitivanje svjedoka Kadića, djelatnika SIPA-e, na pretresu održanom dana 05.03.2007. godine. Svjedok Harun Kadić odrediv je da je prisustvovao vršenju pretresa kuće Ahmeta Ahmetovića kojom prilikom je pronađeno osim pomenutog novca i municija za pištolj, te određen broj telefona, telefonskih (SIM) kartica, kao i ULTRA paketa, te adresari sa upisanim telefonskim brojevima i crna kožna torba sa dokumentima Damira Marjanovića. O navedenom je sačinjen i Izvještaj i Potvrda o privremeno oduzetim predmetima.

Sud nije prihvatio prigovor odbrane prvooptuženog da se svjedoku zabrane pitanja o izvršenom pretresu te je dopustio ispitivanje svjedoka Kadića u odnosu na pretres kuće Ahmetovića. Kao i prilikom prihvatanja “dokaza 19” (radi se o Izvještaju SIPA-e o tehničkom nadzoru telefonskih razgovora koji sadrži opis razgovora između Mersudina Mešanovića (Sudo) i Branivoja Simića (Zvonko), sačinjen po preduzetim posebnim istražnim radnjama), iznošenje činjenica i okolnosti od strane ovog svjedoka, Sud je cijenio relevantnim, jasno imajući u vidu odredbe članova 10., 15., 239. stav 2., 263. stav 2. i 281. stav 2. ZKP BiH. Odbrana ne dovodi u pitanje zakonitost pretresa kuće Ahmeta Ahmetovića ili autentičnost izvještaja sačinjenog prilikom pretresa. Međutim, Sud je u svakom slučaju sadržajno pregledao te ocijenio izvještaj u čijem sačinjavanju je svjedok učestvovao i utvrdio da je isti sačinjen u skladu sa zakonskim propisima.

Kada je u pitanju relevantnost pretresa i uloge Ahmeta Ahmetovića za ovaj predmet, Sud nalazi da isti jesu relevantni. Naime, kao što je ranije detaljno opisano, Ahmet Ahmetović se spominje u činjeničnom supstratu optužnice, kao i u svjedočenjima drugih svjedoka Tužilaštva, kao lica koje je umiješano u počinjenje krivičnopravnih radnji krijumčarenja kineskih državljana u ovom predmetu. Očito je da je Ahmetović i nepravosnažno osuđen za krivično djelo krijumčarenja osoba u R Srbiji. Okolnosti i izvještaj o pretresu njegove kuće

(koji je izvršen u toku istrage u ovom predmetu) su svakako relevantni za ovaj predmet. Isto tako je relevantna i dokumentacija koja se odnosi na poslovanje njegovog restorana.

Prilikom pretresa kuće Ahmetovića oduzele su, između ostalog, telefonske kartice koje su korištene u komunikaciji između lica koja se pominju kao učesnici u počinjenju krivičnopравниh radnji u ovom predmetu. Također, prilikom ovog pretresa, oduzet je i sporni novac od Lejle Ahmetović. Svjedok Kadić je vršio i pretres kuće Ratka Mršića kojom prilikom su također oduzeti telefoni koji su korišteni u komunikaciji Mršića i Ahmetovića a vezano za organizovanje prebacivanja kineskih državljana iz Zagreba prema Italiji. Svjedok Kadić je sačinio i Službeni izvještaj⁶² o izvršenim radnjama a isti, pored ostalog, sadrži informacije o korištenju telefonskog broja 061/966-204.

Na osnovu člana 74. stav 1. KZ BiH prvooptuženom je izrečena mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta i to u odnosu na sljedeće predmete: mobilni telefon NOKIA 3410 sa SIM karticom serijskog broja 8938761000329655635, mobilni telefon SIEMENS serijskog broja 38342000-443994-2 sa SIM karticom serijskog broja 89387610003291882. Vijeće je u presudi utvrdilo da su navedeni predmeti korišteni za izvršenja krivičnog djela navedenog u izreci. Naime, utvrđeno je da je prilikom izvršenja opisanih krivičnopравниh radnji bilo potrebno često komuniciranje prvooptuženog sa drugim licima u lancu krijumčarenja. Budući da je prošao relativno kratak rok od izvršenja radnji iz izreke presude i pronalaska ovih predmeta u kući prvooptuženog Sud zaključuje da su ovi telefoni korišteni za izvršenje krivičnih djela. Imajući u vidu prirodu djela, vijeće je ocijenilo da postoji opasnost da ovi predmeti budu korišteni za ponovno izvršenje krivičnih djela zbog čega je donijelo odluku o njihovom oduzimanju. Pored ocjene da postoji bojazan da bi predmeti koji se oduzimaju mogli biti iskorišteni za ponovno izvršenje krivičnih djela, vijeće je došlo do zaključka da je oduzimanje predmeta neophodno i radi zaštite opće sigurnosti. Ovi predmeti su korišteni za uspostavljanje komunikacija u svrhu izvršenja krivičnog djela sa međunarodnim obilježjima. Budući da je cilj ovih djela bilo iskorištavanje poroznosti granice, što rezultira ugrožavanjem opšte sigurnosti, uz razvoj komunikacijske povezanosti radi budućih ilegalnih radnji, Sud je našao da ove predmete treba oduzeti. Okolnost koja je opredijelila Sud za ovakvu odluku je činjenica da upravo samo određeni brojevi telefona, dobijeni iz pouzdanih izvora, predstavljaju neki vid identifikacije pri uspostavljanju kontakata radi izvršenja krivičnih djela.

U skladu sa odredbom iz člana 74. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, od Ratka Mršića oduzimaju se predmeti koji su ranije privremeno oduzeti po potvrdi broj 14-02/1-4-6/05 od 29.09.2005. godine, i to: četiri SIM kartice pronađene u pepeljari PMV mercedes, registarskih oznaka 4R4-46X, SIM kartica pronađena u novčaniku Ratka Mršića, mobilni telefon marke NOKIA serijskog broja 351537/001482947/5 sa SIM karticom serijskog broja 89387050208201101006 i mobilni telefon marke NOKIA smeđe boje, tip 6230 sa SIM karticom serijskog broja 89387050107131055060 uključujući memorijsku karticu serijskog broja 0630826 1.1 Sud je našao da su i ovi predmeti korišteni za izvršenje krivičnih djela te da postoji opasnost da budu ponovo iskorišteni, kao i da je oduzimanje potrebno radi zaštite opšte sigurnosti. Sam Ratko Mršić je naveo da je komunicirao sa Ahmetom Ahmetovićem i licem čiji je nadimak bio Fufla te da je njegova zadaća bila da preuzme kineske državljanke od Ahmeta Ahmetovića, preveze ih do Zagreba i tamo kontaktira Fuflu kome je trebao predati Kincaz. Očigledno je da je uloga Ratka Mršića bila posrednička i da on dobro poznaje lica koja se bave krijumčarenjem iz kog razloga je Ahmet Ahmetović kontaktirao upravo njega. Kao dokazi su uvedeni i telefonski imenici

⁶² Službeni izvještaj SIPA-e broj 17-02/1-4-01/06 od 05.01.2006. godine o izvršenju naredbe Suda BiH broj X-KRN-05/03 od 02.12.2005. godine (dokaz 64)

zajedno sa papirom na kojima se nalaze brojevi telefona lica koja su navodno sudjelovala u krijumčarenju. Očigledno je da je Ratko Mršić kontaktirao ova lica, pa je sasvim jasno da su upravo ovi telefoni i brojevi korišteni kako bi se organizovalo krijumčarenje. Imajući u vidu sve izvedene dokaze pa i iskaz Ratka Mršića, vijeće je zaključilo da postoje razlozi za sumnju da je isti i ranije obavljao aktivnosti vezano za krijumčarenje, iz kojih razloga je našlo da postoji opasnost da bi predmeti koji se oduzimaju mogli biti upotrijebljeni za ponovno izvršenje krivičnih djela. Potrebno je oduzeti ove predmete i u cilju zaštite opšte sigurnosti. Predmetna krivična djela su izvršena na način da je iskorištena poroznost državne granice. Razvijajući mrežu saučesnika, kroz upotrebu telekomunikacijskih sredstava, razvijaju se i metodi ilegalnih prelazaka državne granice što omogućava transport i prebacivanje i drugih predmeta čiji je promet zabranjen ili ograničen. Na ovaj način se ugrožava opšta sigurnost pa je vijeće došlo da zaključka da je potrebno oduzeti ove predmete, posebno SIM kartice jer se određeni brojevi telefona koriste kao sredstvo identifikacije.

Na osnovu člana 74. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH od Jasmine Hadžiosmanović se oduzima SIM kartica BH Telecoma serijskog broja 8938761000329662045 a od Lejle Ahmetović SIM kartica serijskog broja 8938761000329663746, mobilni telefon NOKIA 3310, serijskog broja 0505452/350139/20-37646/4 i mobilni telefon PHILIPS serijskog broj 350057509816373. U pogledu SIM kartice koja se oduzima od Jasmine Hadžiosmanović, vijeće je utvrdilo da se radi o kartici koja je bila korištena prilikom izvršenja krivičnih djela. Tokom postupka, vijeće je došlo do zaključka da se radi o SIM kartici koju je jedan od saučesnika koristio u vrijeme izvršenja ovih djela. Ovaj broj je upotrijebljen kako bi se koordinirale aktivnosti saučesnika u pogledu čuvanja i iznude sredstava kao i za pozivanje porodica krijumčarenih kineskih državljana. Od Lejle Ahmetović se oduzimaju navedeni predmeti jer je vijeće došlo do zaključka da su isti korišteni za izvršenje krivičnih djela. Ahmet Ahmetović, Lejlin suprug je bio jedno od važnijih lica u lancu krijumčarenja. Održavao je kontakte i saradivao sa većim brojem krijumčara iz Bosne i Hercegovine kao i iz susjednih zemalja. Iz izvedenih dokaza proizilazi da je za ove aktivnosti koristio više brojeva telefona i SIM kartica, pa je vijeće došlo da zaključka da su između ostalog, i ovi predmeti korišteni za izvršenje krivičnih djela. Imajući u vidu objektivne okolnosti a posebno određena saznanja vezano za ponašanje Lejle Ahmetović (navodi svjedoka Kraljevića da je dobijao prijetnje od Lejle Ahmetović, odnosno ove prijetnje je Lejla Ahmetović prenosila od svoga supruga), Sud je stava da postoji opasnost da ovi predmeti budu ponovno iskorišteni za izvršenje krivičnih djela, jer sam broj telefona služi kao sredstvo identifikacije da se radi o licu koje sudjeluje u određenim nezakonitim aktivnostima. Predmete je potrebno oduzeti i u cilju zaštite opšte sigurnosti jer su ovi predmeti korišteni za izvršenje djela čije posljedice su izuzetno štetne i mogu ugroziti opštu sigurnost. Kanali krijumčarenja koji se formiraju zahvaljujući dobroj komunikacijskoj povezanosti mogu poslužiti, što se najčešće i dešava, za promet drugim zabranjenim i opasnim predmetima koji mogu predstavljati prijetnju za opštu sigurnost pa je prema mišljenju ovog vijeća potrebno oduzeti navedene predmete i u cilju zaštite opšte sigurnosti.

Sud nije prihvatio prijedlog Tužioca da se od Ahmeta Ahmetovića oduzme kuća koja je njegovo vlasništvo kao ni automobil marke Mercedes Benz tip D 208 registarskih oznaka 966-E-418, te kuća od optuženog Dragutina Jovičića. U ovom slučaju radi se o imovini optuženog Jovičića te Ahmeta Ahmetovića koja se ne bi mogla podvesti pod imovinu koja je nastala od imovinske koristi pribavljene izvršenom krivičnopravnom radnjom, niti je sjedinjena sa postojećom imovinom kako optuženog Dragutina Jovičića tako i Ahmeta Ahmetovića, razumljivo u ovom krivičnom slučju. Evidentno je da imovina optuženog Dragutina Jovičića (kuća), u kom pravcu je bio usmjeren prijedlog Tužioca, kao i kuća

Ahmeta Ahmetovića, su objekti, imovina u koju nije ugrađena imovinska korist pribavljena u izvršenju ove krivičnopravne radnje.

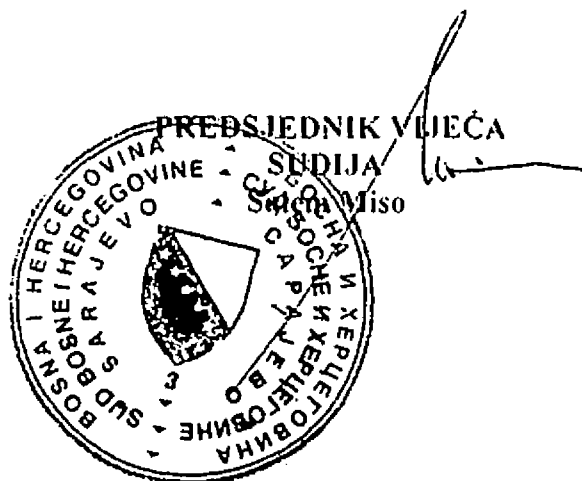
Što se tiče putničkog motornog vozila naprijed navedenog, vlasništvo Ahmeta Ahmetovića, Sud također nije prihvatio prijedlog Tužioca niti je u ovom slučaju Sud po službenoj dužnosti to mogao učiniti, uvažavajući odredbe člana 110. KZ BiH. Imajući u vidu utvrđene činjenice i okolnosti u ovom krivičnom predmetu, jasno cijeneći subjektivne i objektivne dokaze izvedene pred Sudom, po nalaženju Suda putničko motorno vozilo marke Mercedes naprijed navedenih registarskih oznaka, vlasništvo Ahmeta Ahmetovića, nije imovinska korist proizašla iz krivičnopravnih radnji u ovom predmetu, zbog čega bi (da to doista i jeste) bila oduzeta kao pokretna stvar – imovina, kao imovinska korist pribavljena krivičnim djelom. U ovom slučaju ne radi se ni o predmetu „vozilu“ koje je upotrijebljeno u izvršenju krivičnopravne radnje koje bi, da je upotrijebljeno, eventualno bilo predmet koji se oduzima u smislu odredbi člana 74. KZ BiH, jasno uvažavajući smisao odredbi ovog člana prilikom oduzimanja predmeta.

Budući da su optuženi oglašeni krivim za sva djela za koja ih tereti optužnica, na osnovu člana 188. stav 1. ZKPBiH, optuženi Aziz Dizdarević, Mevludin Tursunović, Begajet Hasić i Dragutin Jovičić se obavezuju naknaditi cjelokupne troškove krivičnog postupka, a o visini troškova odlučiće se posebnim rješenjem po pribavljanju podataka.

Zapisničar

Lejla Konjić

Lejla Konjić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 dana od dana prijema pismenog opravka presude.

